

Täysistunto

Keskiviikko 4.11.2020 klo 14.00—21.57

9. Tyttöjen sukuelinten silpomisen kieltäminen

Kansalaisaloite KAA 1/2019 vp

Valiokunnan mietintö LaVM 6/2020 vp

Ainoa käsittely

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 9. asia. Käsittelyn pohjana on lakivaliokunnan mietintö LaVM 6/2020 vp.

Asiassa käydään valiokunnan puheenjohtajan, edustaja Meren esittelypuheenvuoron jälkeen debatti, jos siihen halukkuutta löytyy.

Keskustelu

17.04 **Leena Meri ps** (esittelypuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Lakivaliokunta on käsitellyt kansalaisaloitetta, jossa ehdotetaan tyttöjen ja naisten sukuelinten silpomisen kieltämistä koskevan erillislain lainvalmisteluun ryhtymistä siten, että se kattaa kaikenikäiset tytöt ja naiset. Aloitteessa todetaan, että vaikka silpomista pidetään tällä hetkellä rikoslain vastaisena, ei sitä voida pitää yksin riittävänä. Aloitteessa viitataan Ruotsiin, missä silpomisen kieltävä erillislaki on ollut voimassa jo vuodesta 82 lähtien.

Valiokunta on järjestänyt asiassa julkisen kuulemistilaisuuden. Lisäksi valiokunta on kuullut runsaasti asiantuntijoita saadakseen mahdollisimman monipuolisen kuvan sukuelinten silpomisesta ja sen sääntelytarpeista.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan maailmassa on tällä hetkellä arviolta yli 200 miljoonaa silpomisen läpikäynyttä tyttöä ja naista ja noin 3 miljoonaa on vaarassa joutua silvotuksi. Silpomista tehdään yleisimmin Afrikan alueella sekä joissakin Aasian ja Lähi-idän maissa, mutta sitä esiintyy muuttoliikkeen myötä myös muualla maailmassa. Radikaaleimmissa silpomisen muodoissa tytöiltä poistetaan klitoris ja häpyhuulet ja häpyhuulet ommellaan yhteen, lievimmissä muodoissa sukuelimiin tehdään pisto tai viilto. Silpominen toteutetaan usein hyvin alkeellisissa ja epähygieenisissä oloissa ja välineenä käytetään muun muassa veistä, partaterää, saksia tai lasinpalaa. Kipulääkettä tai puudutuksia ei yleensä ole saatavilla.

Kattavia ja järjestelmällisesti kerättyjä tietoja Suomessa asuvien silpomisen läpikäyneiden ja silpomisen riskissä olevien tyttöjen ja naisten määrästä ei ole. THL:n arvioiden mukaan perinnettä harjoittavista maista lähtöisin olevista naisista ja tytöistä Suomessa mahdollisesti noin 10 000:n arvioidaan läpikäyneen silpomisen. Silpomisvaarassa taas arvioidaan olevan matalimmillaan noin 650 tyttöä ja korkeimmillaan reilut 3 000.

Suomessa ei ole erillislakia tyttöjen ja naisten sukuelinten silpomisen kieltämisestä eikä rikoslaissa erityistä rangaistussäännöstä tästä. Tekoa arvioidaan rikoslain pahoinpitelyä koskevien säännösten perusteella. Suomessa ei ole tähän mennessä annettu yhtään rikos-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2020 vp

tuomiota sukuelinten silpomisesta. Myös niissä maissa, joissa sukuelinten silpomisen kieltämisestä on erillissääntelyä, oikeustapauksia on valiokunnan saaman selvityksen mukaan vähän.

Valiokunnan kuulemien asiantuntijoiden näkemykset kansalaisaloitteesta jakaantuivat siten, että osa pitää lainsäädännön nykytilaa riittävänä, osa taas kannattaa sukuelinten silpomisen kieltävää erillislakia tai rikoslakiin sisällytettävää erilliskriminalisointia. Osa taas katsoo, että asiaa tulee vielä selvittää ja arvioida.

Suomessa rangaistussäännösten laatimisperinne on erilainen kuin Ruotsissa. Suomessa rangaistussäännökset vakavimmista teoista sijoitetaan rikoslakiin. Vaikka kansalaisaloitteessa ehdotettua muutosta ei voida toteuttaa siinä esiin tuodulla sääntelytavalla, valiokunta suhtautuu aloitteeseen ja sen tavoitteisiin myönteisesti. Nykytilan on arvioitu vastaavan kansainvälisiin velvoitteisiin kriminalisoida silpominen ja kattavan silpomisen eri muodot, myös yllytyksen ja avunannon sekä ulkomailla tehdyn silpomisen.

Kuten edellä totesin, silpomisen yleisyydestä on vaikeaa saada luotettavaa kuvaa, koska käytettävissä ei ole järjestelmällisesti kerättyjä tietoja. Yleinen arvio on, ettei silpomista tehdä Suomessa. Saadun selvityksen mukaan ainakin joitakin Suomessa syntyneitä ja asuvia tyttöjä on silvottu ulkomailla ja myös tällaisen uhkaa on esiintynyt. Valiokunta pitää tilannetta erittäin huolestuttavana.

Valiokunnan asiantuntijakuulemisessa on esitetty toisistaan poikkeavia näkemyksiä myös siitä, missä määrin perinnettä harjoittavat yhteisöt tietävät sukuelinten silpomisen olevan Suomessa rangaistavaa. Rikosvastuun toteutumiseksi aiheutuu haasteita siitä, että varsinainen silpomisteko tapahtuu yleensä ulkomailla, ja siitä, että näytön saaminen on vaikeaa.

Valiokunta yhtyy yleisesti esille tuotuun näkemykseen siitä, että sukuelinten silpomisen vastaisessa työssä ensiarvoisen tärkeitä ovat käytännön ehkäisevät toimenpiteet. Tietoa silpomisen rangaistavuudesta tulee antaa jo heti maahantulon yhteydessä. Keskeistä on, että ammattilaiset ottavat asian puheeksi ja tekevät asiassa myös lastensuojelu- ja rikosilmoituksia.

Arvioituaan kansalaisaloitetta ja saatuja selvityksiä kokonaisuutena lakivaliokunta on päättänyt katsomaan, että vaikka Suomessa rikoslain pahoinpitelyä koskevien säännösten on katsottu olevan riittäviä kattamaan tyttöjen ja naisten sukuelinten silpomisen, nykytilaa on aiheellista arvioida uudelleen ottaen muun muassa huomioon, että sääntelytilanteessa ja yhteiskunnallisissa olosuhteissa on vuosien aikana tapahtunut olennaisia muutoksia, muun muassa perus- ja ihmisoikeudet ovat merkittävästi korostuneet. Suomea on myös rohkaistu lisätoimenpiteisiin kansainvälisissä suosituksissa.

Maahanmuutto on lisääntynyt, ja maahanmuuttajia on tullut myös silpomisperinnettä harjoittavista maista. Valiokunta viittaa samaansa selvitykseen, jonka valossa ainakin joitakin Suomessa syntyneitä ja asuvia tyttöjä on lähetetty ulkomaille silvottavaksi ja tällaista uhkaa on ilmennyt. Rikostuomioita ei kuitenkaan ole annettu eikä asioita juuri käsitelty rikosprosessissa. Myös rikoslain kansainvälistä ulottuvuutta koskeviin säännöksiin liittyy tulkintakysymyksiä.

Valiokunta katsoo, että tyttöjen ja naisten sukuelinten silpomisen rangaistavuutta on siis tarpeen selkeyttää. Tämä voidaan tehdä säätämällä rikoslakiin erityinen rangaistussäännös tai täsmentämällä rikoslain pahoinpitelyä koskevia säännöksiä. Vaihtoehtoja tulee selvittää. Lainvalmistelussa tulee huomioida, että sukuelinten silpomista ei voida pitää sallittuna edes aikuisten osalta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2020 vp

Valiokunta on pitänyt aiheellisena selvittää myös poikien ei-lääketieteellistä ympärileikkausta koskevaa oikeustilaa. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan tälle ei ole esitetty, vaikka kansalaisaloite koskee sanamuotonsa mukaan vain tyttöjen ja naisten sukuelinten silpomista.

Poikien ei-lääketieteellisellä ympärileikkauksella tarkoitetaan uskonnollisiin tai kulttuurisiin syihin perustuvaa toimenpidettä, jossa pojan siittimestä poistetaan esinahkaa. Poikien ei-lääketieteellisiä ympärileikkauksia tehdään eri puolilla maailmaa eikä sitä tietyvästi ole missään maassa säädetty nimenomaisesti kielletyksi. Toisaalta esimerkiksi Ruotsissa toimenpide on sallittu erityislaissa säädettyin edellytyksin. Suomessa vastaavaa sääntelyä ei ole.

Poikien ei-lääketieteellinen ympärileikkaus täyttää lähtökohtaisesti pahoinpitelyn tunnusmerkistön. Korkeimman oikeuden oikeuskäytännössä on arvioitu toimenpiteen oikeutusta sekä rikosvastuuta. Ratkaisuissa on annettu suuntaviivoja sille, milloin ympärileikkausta voidaan pitää oikeutettuna ja milloin ei. Korkein oikeus on kuitenkin katsonut, että yksittäistapauksia koskevilla ratkaisuilla ei pystytä kattavasti hallitsemaan asiaan liittyviä kysymyksiä vaan niiden punninta on mahdollista vain asianmukaiseen valmisteluun perustuvassa lainsäädäntömenettelyssä.

Valiokunta toteaa, että henkilön ruumiillinen koskemattomuus on perusoikeutena suojattu, ja perustuslain 7 §:n 3 momentin mukaan henkilökohtaiseen koskemattomuuteen ei saa puuttua ilman laissa säädettyä perustetta.

Valiokunta katsoo, että myös poikien ei-lääketieteellisiin ympärileikkauksiin liittyvä sääntelytarpeita, joita on aiheellista selvittää. Arvioitavaksi tulee myös rangaistussäännösten kirjoittaminen sukupuolineutraalisti. Tarpeellisena pidetään arvioida nykytilaa siitä, että poikien ei-lääketieteellisen ympärileikkauksen sallimisen edellytyksistä ei ole säädetty lain tasolla.

Valiokunta korostaa, että poikien ei-lääketieteellisiin ympärileikkauksiin liittyvät sääntelytarpeet eivät saa viivästyttää tyttöjen ja naisten sukuelinten silpomisen rangaistavuuden selkeyttämistä.

Valiokunnan päätösehdotus: ”Eduskunta edellyttää kansalaisaloitteen pohjalta, että valtioneuvosto ryhtyy mahdollisimman ripeästi toimenpiteisiin tyttöjen ja naisten sukuelinten silpomisen säättämiseksi rikoslaissa rangaistavaksi nykyistä selkeämmin ja antaa tarvittavat lakiehdotukset eduskunnan käsiteltäviksi kuluvan vaalikauden aikana.” Mainittu päätösehdotus oli valiokunnassa yksimielinen. Sen sijaan mietintöön sisältyy kaksi vastalauseita, jotka koskevat poikien ei-lääketieteellistä ympärileikkausta. — Kiitos, puhemies.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitoksia, ja nyt pyydän niitä edustajia, jotka haluavat asiasta käydä debattia, nousemaan seisomaan ja painamaan V-painiketta.

17.13 **Eeva-Johanna Eloranta sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vaikka sukuelinten silpominen on jo nykyisin Suomessa rangaistavaa, niin tosiaankin, niin kuin valiokunnan puheenjohtaja tuossa kertoi, tulimme lakivaliokunnassa siihen johtopäätökseen, että tyttöjen ja naisten sukuelinten silpomisen rangaistavuutta on tarpeen lakimuutoksin selkiyttää. Tämän uuden rangaistussäännöksen myötä olisi helpompaa ottaa huomioon tyttöjen ja naisten sukuelinten silpomiseen liittyvät erityispiirteet, sillä nykyiset rangaistussäännökset eivät välttämättä ihan täysin kata tekoon sisältyvää seksuaalisen koskemattomuuden ja itsemääräämisoikeuden loukkausta. Erityisen rangaistussäännöksen avulla voi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2020 vp

taisiin myös helpottaa lain soveltamis- ja tulkintatilanteita. Tulee kuitenkin muistaa, että lainsäädännölliset toimenpiteet eivät silti yksin riitä tyttöjen sukuelinten silpomisen estämiseksi. Jatkossa tarvitaan myös muita tehokkaita ja vaikuttavia käytännön toimenpiteitä terveydenhuollossa, varhaiskasvatuksessa, kouluissa, maahanmuuttoprosesseissa ja kotoittamisessa. Nämä ovat hyvin tärkeitä.

17.14 Mari Rantanen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Oli tietysti hienoa työskennellä tässä valiokunnassa siten, että saimme viimein tämän tyttöjen asian tuotua tänne niin, että tässä salissa on selkeä tahtotila rangaista tyttöjen osalta tämä silpominen erikseen ja tarkemmin. Tästä on puhuttu 90-luvulta asti, ja mielestäni, nähdäkseni myös tässä salissa, mutta viimein nyt voimme tämän asian kanssa edetä.

Mutta on todella harmillista se, että poikia ei sisällytetty toisena lausumana tähän valiokunnan mietintöön, sillä ihan yhtä lailla poikien rituaalileikkaus on lapsen koskemattomuuden loukkaus, ja sitten tullaan tähän yhdenvertaisuuteen. Meidän mielestämme lapset, kaikki lapset, ansaitsevat sen, että heihin ei kajota millään tavalla, millään verukkeella, sillä se on pahoinpitelyä, [Puhemies koputtaa] olemassa olevaa, ja on kauhean ikävä, että pahoinpitelyä voidaan jatkaa Suomessa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Sjöblom. — Olette pyytänyt puheenvuoroa. [Eduskunnasta: Arvoisa puheenjohtaja, Keto-Huovinen pyysi puheenvuoroa!] — Katsoin väärää paikkaa, anteeksi, en maskin takaa tunne. — Keto-Huovinen.

17.16 Pihla Keto-Huovinen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Meidän on tehtävä kaikkemme, jotta saisimme tämän järkyttävän väkivallan muodon kitkettyä pois, jottei kenenkään tarvitsisi elää silpomisuhan alla.

Valiokunnan käsittelyn aikana kävi selväksi, kuinka brutaalista väkivallasta ja myös vaikeasta asiasta on kysymys, mikä tuli myöskin valiokunnan puheenjohtajan esittelystä ilmi. Pääsimme valiokunnassa mielestäni varsin hyvään päätösehdotukseen, jotta silpominen tulisi rangaistavaksi nykyistä selkeämmin. Täytyy kuitenkin olla rehellinen ja todeta, että yksin lainsäädännöllä tätä asiaa ei ratkaista, vaan lisäksi tarvitsemme merkittäviä ponnistuksia ennaltaehkäisevään toimintaan, kuten valiokuntakin on tässä mietinnössään todennut, sillä kun silpominen on tapahtunut, niin yhteiskuntamme on auttamatta jo myöhässä.

17.17 Jouni Ovaska kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Aluksi kiitos valiokunnalle hyvästä työstä. Todella iso joukko kuultiin asiantuntijoita ja saatiin tämä kansalaisaloite käsiteltyä ja myöskin, ehkä voi sanoa, vähän poikkeuksellisesti sitä kautta, että valiokunta yhtyy tähän näin voimakkaasti. Kun monesti kansalaisaloitteita täällä talossa on totuttu kaatamaan, niin me katsomme, että tämä aihe on niin tärkeä, että tähän on puututtava. Tämä ennen kaikkea antaa vahvan viestin Suomen tuomitsevasta linjasta tätä vastenmielistä käytäntöä kohtaan.

Tässä lainsäädännön lisäksi toki tarvitaan muitakin tehokkaita ja vaikuttavia käytännön toimenpiteitä, tukea lastensuojeluun ja osaltaan myöskin riittävät resurssit silpomisen vastaiseen työhön. On varmasti myös niin, että ne tahot, jotka silpomista harjoittavat, eivät välttämättä ymmärrä kaikkea haittaa ja sitä ei kulttuurissa edes pidetä pahoinpitelynä, ja tähän meidän on puututtava, tehtävä kaikkemme, että tyttöjen ja naisten hyvinvoinnista ja tu-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2020 vp

levaisuudesta pystytään paremmin huolehtimaan ja että Suomessa tällaista [Puhemies koputtaa] ei hyväksytä.

17.18 **Saara Hyrkkö vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Aivan ensimmäiseksi haluan kiittää vielä tämän kansalaisaloitteen tekijöitä ja tukijoita tärkeän asian nostamisesta yhteiskunnallisen keskustelun ytimeen. Tämä kansalaisaloite on onnistunut murttamaan hiljaisuutta tämän aiheen ympärillä. Tyttöjen ja naisten sukuelinten silpominen on väkivaltainen ja törkeä toimenpide, joka loukkaa perustavanlaatuisesti oikeutta omaan kehoon ja koskemattomuuteen. Nämä oikeudet kuuluvat jokaiselle.

Kansalaisaloitteilla on muutosvoimaa. Lakivaliokunta tosiaan päätyi kannattamaan tätä aloitteen ajatusta siitä, että tyttöjen sukuelinten silpominen on kiellettävä rikoslaisissa nykyistä selkeämmin. Silpominen on jo nykyisellään rikoslain nojalla rangaistavaa, mutta kuulemisten perusteella katsoimme, että teon rangaistavuutta ja tuomittavuutta on syytä entisestään kirkastaa.

Kuten täällä on todettu, pelkkä pykälien korjaaminen ei kuitenkaan riitä. Työtä silpomisen estämiseksi ja toisaalta myös uhrien auttamiseksi on tehtävä sosiaali- ja terveyspalveluissa, kouluissa ja järjestöissä. Meidän päättäjien tehtävänä on varmistaa, että tähän on riittävä osaaminen ja riittävät voimavarat.

17.19 **Antero Laukkanen kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Todella ensinnäkin kiitos tämän aloitteen tekijöille, jotta tämä asia tuli käsittelyyn tänne eduskuntaan ja yleiseen keskusteluun. Koko yhteiskunnassa tästä on myös laajasti uutisoitu.

Tyttöjen ja naisten sukupuolielinten silpominen on jo nyt laissamme vakava ja rangaistava rikos. On kuitenkin tullut ilmi, että sen ymmärtämisessä, kuinka vakava rikos on ja miten rikoslakimme siihen suhtautuu, on ollut epäselvyyksiä, ja sen tähden lakivaliokunnan laajan kuulemisen kautta päädyimme hyvin selkeästi siihen, että tämä oikeudellinen tila tulee selkeyttää ja se tulee tehdä vielä tämän vaalikauden aikana. Toivon, että kun tämä on tapahtunut, niin sitten myös tietoisuus tuolla terveydenhuollon piirissä velvollisuudesta kertoa ja puhua tästä [Puhemies koputtaa] kasvaa. — Kiitos.

17.21 **Paula Werning sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On totta, että silpominen on Suomessa jo nykyisinkin rangaistavaa, sillä se täyttää pahoinpitelyn kriteerit. Tästä huolimatta on tärkeää, että asiaa arvioidaan uudelleen muun muassa vuosien varrella esiin tulleiden yhteiskunnallisten muutosten myötä. Rangaistavuutta on mahdollisuus selkeyttää nykyisestään Suomen rikoslainsäädännössä. Tarpeen ovat lisäksi muut tehokkaat käytännön toimenpiteet eri hallinnonaloilla, kuten terveydenhuollossa, varhaiskasvatuksessa, kouluissa ja maahanmuuttoprosessissa sekä kotouttamisessa. Terveyskasvatuksella on suuri merkitys ennaltaehkäisyssä, ja on tärkeää, että etenkin maahanmuuttajataustaisia tyttöjä ja naisia opetetaan omista oikeuksistaan oman kehon suojelemisessa ja silpomisen haitoista.

Tyttöjen ja naisten sukuelinten silpomiselle ei ole koskaan minkäänlaista lääketieteestä perustelua. Ei ole mitään seikkaa, mikä antaisi oikeutuksen tälle raa'alle teolle. Tyttöjen silpominen on hengenvaarallinen ihmisoikeusloukkaus. Silpominen on peruuttamaton toimenpide, joka aiheuttaa tuskallista kipua ja tappavia tulehduksia. [Puhemies koputtaa] Synnyttäminen on äärimmäisen vaarallista... [Puhemies keskeyttää puheenvuoron puheajan ylityttyä]

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2020 vp

17.22 **Sebastian Tynkkynen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Mainospuheet sikseen. On mahtavaa, että saadaan nyt tämä kansalaisaloite eteenpäin ja saadaan erilliskriminalisoitua rikoslakiin tämä tyttöjen silpominen. Mutta todellisuudessa paljon isompi ongelma on se, että Suomessa jo olemassa olevaa lainsäädäntöä tältä osin ei ole noudatettu. Tässä maassa on pelätty rasismia aivan liian pitkään, ja tästä asiasta me olemme puhuneet jo pitkään. Kulttuurisensitiivisyys pitää heittää roskiin, ja neuvoloissa, terkkareissa [Jouni Ovaskan välihuuto — Puhemies koputtaa] tämä asia on otettava käsitteilyyn, ja asianomaiset ilmoitukset eteenpäin viranomaisille on tehtävä.

Myöhemmin tässä istunnossa tullaan tekemään vastalause sen puolesta, että myös pojat voitaisiin saada tämän erilliskriminalisoinnin piiriin. Me perussuomalaiset olemme äärimmäisen pettynyt, että lakivaliokunta ei tähän pystynyt. Kaikkia lapsia pitäisi koskea tämä perustuslain kirjaus yhdenvertaisuudesta ja koskemattomuudesta. Tähän tullaan palaamaan tässä istunnossa. — Kiitos.

17.23 **Ben Zyskowitz kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Mielestäni aloitteentekijät ovat tehneet hyvää ja tärkeää työtä, samoin lakivaliokunta perusteellisessa mietinnössään, ja voin yhtyä lakivaliokunnan hyvään johtopäätökseen.

Sen sijaan pidän itse valitettavana sitä, että jonkinlaisen sukupuolineutraalisuusajattelun ja väärin ymmärretyn yhdenvertaisuusajattelun perusteella lakivaliokunta on tässä yhteydessä ottanut käsittelyyn myös poikien ympärileikkauksen ja tässä mielessä rinnastunut nämä kaksi asiaa. Pidän tätä valitettavana sen vuoksi, että mielestäni kyseessä on kaksi aivan eri asiaa. Eroja löytyy muun muassa siitä, että poikien ympärileikkauksia tehdään ympäri maailman, myös Suomessa, lääketieteellisin perustein — tyttöjen sukuelimien silpomisesta ei missään tehdä lääketieteellisin perustein. Näistä poikien ympärileikkauksista ei ole pojille haittaa tai vahinkoa, tyttöjen silpomisista on näille tytöille ja naisille paljon haittaa ja vahinkoa.

17.24 **Mirka Soinikoski vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluan kiittää aloitteentekijöitä ja edustajakollegoita lakivaliokunnassa erittäin perusteellisesta työstä. Olemme käsitelleet kansalaisaloitetta tyttöjen sukuelinten silpomisen kieltämisestä tarkemmin Suomen lainsäädännössä ja toteamme mietinnössä sen, että pelkkä rikoslainsäädännön tarkentaminen ei riitä. Tarvitsemme tukea ja resursseja silpomisen vastaiseen työhön. Suomessa toimii moni järjestö ja vapaaehtoinen terveydenhuollon ammattilainen, jotka tätä työtä jo tekevät. Silpomisen vastaisen toimintaohjelman jalkauttamiseen tarvitsemme myös riittäviä resursseja. Se ei voi perustua vain vapaaehtoisuuteen.

Poikia on käsitelty laajasti lakivaliokunnan mietinnössä. Kuten edustajat Werning ja Zyskowitz totesivat, tyttöjen silpomiselle ei koskaan ole lääketieteellistä perustetta, toisin kuin poikien kohdalla on. Poikien ympärileikkaus on kirurginen toimenpide, jonka suorittamiseksi on olemassa hyvät hoitokäytännöt.

17.25 **Veronika Honkasalo vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On hienoa, että tänään käsitellyssä oleva kansalaisaloite omalta osaltaan jatkaa tärkeää keskustelua silpomisen vastaisesta työstä, jota Suomessa on tehty jo hyvin pitkään. Minusta on tärkeää myös antaa arvo sille työlle, jota tämän parissa Suomessa on tehty. Tämä ei ole uusi asia. Täällä onkin nostettu tärkeällä tavalla esille tämän työn resurssit, ja on hienoa, että me yli puoluerajojen kannatamme sitä, että myös tämä silpomisen vastainen työ tarvitsee merkit-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2020 vp

täviä resursseja. On todella tärkeää, että silpomisen vastainen työ on yhdenvertaisessa asemassa, olipa kyseessä sitten mikä kunta tahansa.

Olen myös iloinen siitä, että lakivaliokunta on päätenyt yksimieliseen mietintöön.

17.26 Hanna Huttunen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Myös minä haluan kiittää näitä kansalaisaloitteen tekijöitä. Aloite oli erittäin tärkeä, ja tämä on erittäin hyvä esimerkki siitä, kuinka tärkeää on, että meillä kansalaisyhteiskunnassa on eri vaikuttamisen kanavia, ja kansalaisaloite on osoittanut jälleen voimansa.

Niin kuin täällä on todettu jo monasti, varsinkin lakivaliokunnan jäsenten suulla, me pe-rehdyimme todella tarkasti tähän aloitteeseen ja käsitelimmekin sitä reilun vuoden ajan. Kuulimme lukuisia eri asiantuntijoita, ja voin sanoa, että tätä meidän mietintöä on harkittu erittäin huolella. Joka sana on harkittu huolella, jokaista pilkun paikkaa on harkittu huolella. Siinähan me esitämme tätä, että ”eduskunta edellyttää kansalaisaloitteen pohjalta valtioneuvoston ryhtyvän mahdollisimman ripeästi toimenpiteisiin tyttöjen ja naisten silpomisen estämiseksi”, ja nopeasti tarkoittaa todellakin, että vähintäänkin tällä hallituskaudella.

Me käsittelemme tässä mietinnössä myös poikia, joten voin sanoa, että ei poikia ole unohdettu, mutta lakivaliokunnan tahto oli, että nyt mennään tämä kansalaisaloite edellä ja käsitellään tyttöjen asia ensin.

17.28 Kimmo Kiljunen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ihan ensimmäiseksi täytyy kiittää eduskuntaa siitä, että se kymmenkunta vuotta sitten hyväksyi kansalaisaloitteen suoran demokratian muodoksi Suomessa. Tällä kertaa se näyttää juuri parhaat puolensa, eli kansalaisaloite on tehty arvokkaasta aiheesta ja eduskunta on vakavasti käsitellyt asiaa lakivaliokunnan puitteissa ja juuri nyt on käyty keskustelu tästä naisten ja tyttöjen sukuelinten silpomisesta. Kysymys on erittäin vakavasta ja törkeästä väkivallanteosta, ihmisoikeusloukkauksesta, ja kyse on seksuaalisen koskemattomuuden ja itsemääräämisoikeuden loukkaamisesta.

Nyt sitten se lakivaliokunnan käsittely, mikä meillä on esillä, ei yhdy täysin kansalaisaloitteeseen, että siitä tehtäisiin erillislaki, mutta me teemme riittävät täydennykset nyt rikoslakiin, että tämä tilanne tulee hyvin selkeäksi. Täällä on korostettu useissa puheenvuoroissa sitä, mikä on tärkeää, että kysymys ei ole ainoastaan lainsäädännöstä ja tiukoista kriteereistä, rangaistavuudesta siellä puolella, vaan myöskin kotoutuksessa, varhaiskasvatuksessa ja muualla [Puhemies: Minuutti täynnä!] täytyy huomioida tämä kokonaisuus.

17.29 Riikka Purra ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tietysti voi ja pitää olla tyytyväinen, että jotain edistystä tapahtuu, mikä näkyy tässä erittäin tärkeässä kansalaisaloitteessa, mutta sitten toisaalta: tapahtuuko edistystä? Ruotsissa vastaava erillislaki on ollut voimassa vuosikymmenet. Tuomioita on ihan muutama, ja kaikki ongelmat kunnakulttuurista pakkoavioliittoihin ja silpomiseen ovat erittäin läsnä tässä menneen tasa-arvoluiston maassa. Naisen asema näissä kulttuureissa on usein karu — ei autonomiaa edes omaan sukupuolielimeen. Kansalaisaloitteessa käsitelty tyttöjen silpominen liittyy vain ja ainoastaan tietyistä maista saapuvaan maahanmuuttoon. Siitä tai muista kyseisten maiden ja kulttuurien ongelmista ei pääse täällä eroon muuta kuin lopettamalla maahanmuutto kyseisistä maista. [Mirka Soinikosken välihuuto] Silpominen ei varmasti kuulu minnekään, mutta täällä Suomessa me voimme ainakin päättää siitä, että se ei kuulu tänne. [Välihuutoja vasemmalta]

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2020 vp

17.30 **Sari Sarkomaa kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tyttöjen sukuelinten silpominen on brutaali rikos ja ihmisoikeusloukkaus. Olemme viimeinen Pohjoismaa, joka ei ole kieltänyt silpomista erillislaissa. Kannatan vahvasti lakivaliokunnan esitystä, että hallitus tuo eduskuntakauden aikana käsiteltäväksemme esityksen rikoslain muutoksesta. Yksikin silvottu tyttö on liikaa.

Silpomisen vastaisessa työssä tarvitaan yhtä lailla ennaltaehkäiseviä toimia. Maahanmuuttajataustaisten yhteisöjen, ammattilaisten sekä viranomaisten yhteistyö ja vuoropuhelu on varmistettava. Ammatillaiset tarvitsevat lisäkoulutusta silpomisuhassa olevien tyttöjen ja naisten löytämiseksi, tunnistamiseksi ja auttamiseksi, ja tähän tarvitaan todella myös resursseja. Ehdotan, että hyväksytään yhdessä lakivaliokunnan ehdotus ja otetaan askel eteenpäin kohti maailmaa, jossa jokaisen tytön ja naisen oikeus päättää omasta kehostaan ja tulevaisuudestaan toteutuu.

Kiitän lämpimästi kansalaisaloitteen tekijöitä, tukijoita, valiokunnan puheenjohtajaa ja koko valiokuntaa ansiokkaasta työstä. Tämä on ilon päivä, että pääsemme tässä asiassa eteenpäin, kun sitten yhdessä tämän esityksen puolesta äänestämme.

17.31 **Joakim Strand r** (vastauspuheenvuoro): Ärade talman, arvoisa puhemies! RKP ja ruotsalainen eduskuntaryhmä tukevat lakivaliokunnan mietintöä. Tyttöjen ja naisten sukuelinten silpominen on rangaistava teko, ja valiokuntakäsittelyssä on yksiselitteisesti todettu näin ja vaadittu, että asiaa edelleen selkiytetään. Töitä tehdään nyt oikeusministeri Henrikssonin johdolla, jotta lainsäädäntöä selkiytetään ja tyttöjen sukuelinten silpomisesta tehdään lainsäädännössä yksiselitteisesti kiellettyä. Tavoitteena on ehdottomasti, että yhtään Suomessa asuvaa tyttöä tai naista ei ympärileikata.

Målsättningen bör definitivt vara att ingen flicka eller kvinna som bor i Finland blir offer för könsstympning.

Kiitos aloitteen tekijöille ja lämmin kiitos myös lakivaliokunnalle.

17.32 **Eeva-Johanna Eloranta sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt täytyy muistaa, että me käsittelemme kansalaisaloitetta, ja tämä kansalaisaloite koskee nimenomaan tyttöjen ja naisten sukuelinten silpomista, ja sen takia me teimme lakivaliokunnassa lausuman juuri tähän asiaan liittyen. Mutta siellä mietinnössä käsitellään useiden sivujen verran myöskin poikien ei-lääketieteellisiä ympärileikkauksia, ja siellä valiokunnan mietinnössä totesimme, että sääntelytarpeita niihinkin asioihin liittyy ja ne pitää selvittää ja ne pitää arvioida tarkemmin. Suora lainaus: ”On perusteltua ja tarpeen arvioida nykytilaa siitä, että poikien ei-lääketieteellisen ympärileikkauksen sallimisen edellytyksistä ei ole säädetty lain tasolla.” Eli tosiaankin valiokunta haluaa, että myöskin nämä selvitetään, mutta myöskään ei haluttu, että tämä poikien tilanne, mikä on ehkä vähän mutkikkaampi, viivästyttää nyt tätä tyttöjen asioitten selvittämistä. Eli hoidetaan tyttöjen asia ensiksi kuntoon ja selvitetään sitten tämä. Eli jos täällä väitetään, ettei ole otettu kantaa poikien tilanteeseen, niin se väite on kyllä virheellinen.

17.33 **Leena Meri ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tyttöjen osalta tosiaan on löytynyt ongelmia puheeksi ottamisessa ja tilastoinnissa, ja tämä kulttuurisensitiivisyys näkyy siinä, että meillä oli tosiaan näin suuria heittoja siinä, että kuka on silpomisvaarassa

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2020 vp

ja keitä on ehkä silvottu, ja tämä on minun mielestäni todella hälyttävää, että me emme tällaisia asioita tiedä.

Mutta edustaja Zyskoviczille minun täytyy nyt puolustaa kyllä lakivaliokuntaa, koska kun rikoslaki on lähtökohtaisesti sukupuolineutraali, niin minusta olisi ollut aika erikoista, että me emme olisi käsitelleet molempia sukupuolia, ja tämä oli hyvin selkeää valiokunnassa, ja tätä käsitelimme. Sanoit, että tästä ei ole haittaa kenellekään pojalle. Täytyy erottaa nyt lääketieteelliset ja ei-läketieteelliset rituaalileikkaukset ja lääketieteelliset leikkaukset. Lääketieteellinen leikkaus tehdään sairaalassa ja on ihan normaali toimenpide, mutta oletteko te esimerkiksi lukeut tämän Suomen lastenkirurgiyhdistyksen lausunnon? Täällä sanotaan, että ”ympärileikkaus on peruuttamaton ja kivulias toimenpide, joka voi aiheuttaa myös vakavia komplikaatioita”. Te sanoitte täällä, että siitä ei ole haittaa. Oletteko te tutustunut [Puhemies koputtaa] näihin asiantuntijalausuntoihin? [Ben Zyskovicz pyytää vastauspuheenvuoroa]

17.34 Ben Zyskovicz kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Pidän valitettavana poikien ympärileikkauksen rinnastamista tähän brutaaliin silpomiseen, josta tässä on nyt kyse, [Sebastian Tynkkynen: Kaikki silpominen on brutaalia!] ja kuten sanoin, kyse on aivan eri asioista. Totta kai kaikissa kirurgisissa toimenpiteissä on komplikaatioiden riski, edustaja Meri, myös niissä lääketieteellisin perustein tehtävissä poikien ympärileikkauksissa. [Sebastian Tynkkynen pyytää vastauspuheenvuoroa] Mutta mitä tulee maailmalla esitettyyn tieteelliseen näyttöön, muun muassa WHO:n suositukseen käydä laajaa kampanjointia ympärileikkauksen puolesta Afrikassa hivin torjuntaan liittyen, niin tässä tieteellisessä näytössä, mitä maailmalla on hankittu ja mistä on olemassa tieteellistä tietoa, poikien ympärileikkauksesta ei ole nähty olevan mitään vahinkoa tai haittaa näille pojille. Totta kai komplikaatioiden riski on aina olemassa, mutta näissä ympärileikkauksissa se on todella pieni, alle 1 prosentin.

17.35 Sebastian Tynkkynen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Täällä eräs edustaja väitti, että poikien rituaalisilpomisesta ei olisi haittaa pojille. Tämä ei yksinkertaisesti pidä paikkaansa. [Ben Zyskoviczin välihuuto] Lääkäriliitto on selkeästi linjannut, että pojille ei pitäisi tehdä ympärileikkauksia, jos niihin ei ole lääketieteellistä syytä. Ja tämä johtuu siitä, että se aiheuttaa ensinnäkin niitä komplikaatioita, se aiheuttaa tulehduksia, on mahdollisuus arpeumiin, tuntoherkkyyteen liittyen seksiin, ja sen lisäksi maailmalla jopa kuolee poikalapsia ei-läketieteellisiin rituaalisilpomisiin. Te olette nostanut tilastoja esiin valikoiden. On ymmärrettävää, että jos ollaan kriisissä aidsin kanssa Afrikassa, niin silloin tällaisia asioita voidaan nostaa esille, mutta nyt me puhumme Suomen kontekstista, ja täällä tällaiset perustelut eivät missään nimessä käy. Siinä leikataan pojilta pala omaa kehoa, jota hän ei saa ikinä takaisin. Tällaiselle palan leikkaamiselle ei ole mitään tarvetta. Jos minä uskon tuohon tuoliin tuossa vieressä, niin se ei oikeuta, [Puhemies koputtaa] että minä saisin oman lapseni leikata.

17.37 Sari Tanus kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ensinnäkin lämmin kiitos kansalaisaloitteen tekijöille. Tyttöihin ja naisiin kohdistuva sukuelinten silpominen on todella brutaali väkivallanteko, ja on syytä tarkentaa, selkeyttää rikoslaissa tämän brutaalin teon rangaistavuutta, ja on todella hienoa, että tänne on tullut kirjaus, että tämä kuuluisi tehdä tämän vaalikauden aikana. Tukea tarvitsevat ne monet tytöt ja naiset, joille

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2020 vp

tällainen toimenpide on tehty, ja ennen muuta tietysti tarvitaan paljon ennaltaehkäisevää toimintaa, resursseja siihen, että kukaan ei enää joutuisi tässä maassa silpomisen kohteeksi.

Sen sijaan hämmästelen kovasti, että tähän on rinnastettu poikien ympärileikkaus, mikä ei millään muotoa ole silpomista, koska sekä taustaltaan, toimenpiteiltään että vaikutuksiltaan puhutaan aivan täysin eri kokoluokan asiasta — niin taustaltaan, toimenpiteiltään kuin vaikutuksiltaan. Ja sitten muistuttaisin, että kansalaisaloitteen tekijät ovat puhuneet vain tyttöjen silpomisesta, ja tässä nousee kyllä kysymys, kuinka olemme voineet ottaa käsitteilyyn jotakin niin täysin [Puhemies koputtaa] poikkeavaa asiaa kuin mikä sisältö on kansalaisaloitteessa.

17.38 Sofia Vikman kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Lakivaliokunta on ottanut kannan, jonka mukaan tyttöjen sukuelinten silpominen on säädettävä Suomessa rangaistavaksi nykyistä selkeämmin. Sain olla mukana jättämässä tätä kansalaisaloitetta, ja on tärkeää, että eduskunta sitä puoltaa. Olemme myös yhdessä edustaja Sarkomaan kanssa esittäneet silpomisen erilliskriminalisointia ja ennaltaehkäisyn tehostamista lakialoitteillamme. Tavoitteenamme on ollut vauhdittaa kansalaisaloitteen tahdon toteutumista ja konkretisoida tarvittavat muutokset. Nyt Marinin hallituksen on tuotava silpomisen rangaistavuutta selkiyttävät esitykset eduskuntaan viipymättä. Nämä meidän aiemmin jättämämme lakialoitteet ovat nopeasti toimeenpantavissa oleva tapa toteuttaa lakivaliokunnan edellyttämä muutos. Ehdotuksemme ovat vapaasti hallituksen käytettävissä. Tärkeintä on nyt se, että tyttöjen suojelemiseksi [Puhemies koputtaa] toimitaan viipymättä.

17.39 Mai Kivelä vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tyttöjen ja naisten sukuelinten silpominen on tosiaan vakavaa väkivaltaa, ja silpomisen lopettamisessa on kyse ihmisoikeuksien, itsemääräämisoikeuden ja myös naisten ja tyttöjen oman seksuaalisuuden omistamisen puolustamisesta. Kansalaisaloite on tosiaan nostanut tämän tärkeän asian nyt esiin, kiitos siitä, ja lakivaliokunta on ollut työssään perusteellinen. Olen sitä mieltä, että lakivaliokunta on tehnyt hyviä linjauksia sen suhteen, että silpominen nyt selkeämmin kiellettäisiin rikoslaisissa. Kuten täällä on todettu, se ei tosiaan yksistään ole riittävää, vaan on myös varmistettava resurssit silpomisen vastaiseen työhön. Tästähän on hyvä muistuttaa, että hallitusohjelmassa me olemme jo asiasta sopineet.

No, itse sanon, että olen samaa mieltä siitä, että poikien ympärileikkaukseen liittyy sääntelytarpeita, mutta täällä on hyvin tuotu esille, että nämä asiat eivät ole yhteismitallisia, ja siksi on tärkeää myös [Puhemies koputtaa] edistää tätä silpomista erikseen.

17.40 Mika Niikko ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Aluksi täytyy kiittää kansalaisaloitteen tekijöitä siitä, että olette tuoneet tämän kansalaisaloitteen eduskunnan keskusteluun. Kuten tässäkin keskustelussa käy ilmi, tämä on erittäin tärkeä ja huomionarvoinen asia, josta keskustelemme.

On äärimäisen ikävää, että maailmassa jopa useampi sata miljoonaa tyttöä joutuu silvottavaksi vuositasaan. Tämän silpomisen vähentämiseksi tällaista erityislakia on säädetty jo 59 maassa tämän esityksen mietinnön mukaan, ja siinä mielessä on hyvä, että Suomessakin otetaan askel siihen suuntaan, että tämä selkeästi erikseen kirjataan lakiin.

Mutta mitä tulee sitten keskusteluun, että tätä silpomista verrataan poikien ympärileikkaukseen, niin olen samaa mieltä edustaja Zyskowiczin kanssa, että nämä eivät ole yhteismitallisia asioita: näissä on eroa kuin yössä ja päivässä. Jos me rupeamme näitä yhteismi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2020 vp

tallistamaan, niin käy ehkä vahingossa niin, että me vähennämme tyttöihin kohdistuvan [Puhemies: Aika on täynnä!] väkivallan raakuutta.

17.42 **Anne-Mari Virolainen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tänä keskustelun aiheena on erittäin raaka väkivallan muoto, joka rikkoo oikeutta koskemattomuuteen, se on ihmisoikeusrikkomus. Kun Suomi on sitoutunut kansainvälisiin ihmisoikeuksiin ja myös YK:n kestävä kehityksen tavoitteisiin, niin on aivan selvää — ja olen erittäin tyytyväinen vielä siitä, että lakivaliokunta yksimielisesti toteaa — että tämä lainsäädäntö vaatii täsmentämistä.

Kansalaisaloite ja lakivaliokunnan yksimielinen mietintö antavat meille kaikille hyvin selkeät viestit: ensinnäkin että törkeän pahoinpitelyn tunnusmerkistön täyttävien toimenpiteiden pitää olla kiellettyjä, pitää olla rangaistavia, ja toiseksi että silpomiskielto voi toimia työkaluna terveydenhuollon ammattilaisille ja yleisemminkin moniammatillisessa yhteistyössä ja erityisesti ennaltaehkäisevästi. Asennemuutosta pitää edelleen jatkaa, mutta tämä on askel [Puhemies koputtaa] oikeaan suuntaan, kiitos siitä.

17.43 **Saara Hyrkkö vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vihreille ja minulle henkilökohtaisesti on ollut tärkeää, että lakivaliokunta käsittelee mietinnössään kattavasti myös tätä poikien tilannetta, johon liittyy omanlaisiaan herkkyyksiä. Nämä julkisuudessa esitetyt väitteet siitä, että pojat olisi kansalaisaloitteen käsittelyssä ohitettu, ovat siis yksikäsitteisesti virheellisiä. [Sebastian Tynkkynen: Viittaaminen riittää!] Valiokunta nimenomaan avaa mietintönsä myötä yhteiskunnallisen keskustelun myös poikien epäselvästä juridisesta asemasta, ei siis rinnastaen tyttöjen silpomiseen vaan ihan omana kysymyksenään, joka ei ole aivan yhtä suoraviivainen. Erityisen tärkeää on, että poikien kohdalla seurataan uusinta tutkittua tietoa siitä, millaisia vaikutuksia ei-lääketieteellisillä ympärileikkauksilla on kasvuun, kehitykseen ja seksuaaliterveyteen. Kehollinen itsemääräämisoikeus kuuluu jokaiselle sukupuolesta riippumatta, ja tämän periaatteen mukaisesti lainsäädäntöä on syytä kirkastaa myös poikien ei-lääketieteellisten ympärileikkauksien osalta. Samassa yhteydessä tulisi myös huolehtia intersukupuolisten lasten oikeuksista. Lakivaliokunta halusi kuitenkin kiirehtiä kansalaisaloitteen tavoitteiden etenemistä, [Puhemies koputtaa] ja se on nähdäkseni aivan oikea linja.

17.44 **Heikki Vestman kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tyttöjen ja naisten sukuelinten silpominen on alistava, barbaarinen perinne, rikos, joka traumatisoi fyysisesti ja henkisesti ja loukkaa vakavasti oikeutta ruumiilliseen koskemattomuuteen. Haluan vielä kiittää kansalaisaloitteen tekijöitä ja allekirjoittajia. Suomi on tosiaan ainoa Pohjoismaa, joka ei ole erilliskriminalisoinut tyttöjen sukuelinten silpomista. Toisin kuin Suomessa, muissa Pohjoismaissa silpomisesta on annettu tuomioita.

Lakivaliokunnan yksimielinen mietintö on pääosin ansiokas. Nostan erityisesti esille toteamuksen siitä, että tällä erilliskriminalisoinnilla voi antaa nykyistä vahvemman signaalin, että silpominen on kiellettyä, rangaistavaa toimintaa. Tyttöjen sukuelinten silpomisen erilliskriminalisointi ilmaisee siis tuomitsevan kannan ja korostaa teon paheksuttavuutta. Silpomisen kieltoa on myös valvottava tehokkaammin ja rikosvastuun on toteuduttava nykyistä tehokkaammin. Täällä on peräänkuulutettu resursseja, ja minä peräänkuulutan edelleen asennemuutosta ja hyssyttelyn lopettamista.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2020 vp

17.45 **Mari Rantanen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sen verran korjattakoon, että mietinnössä lähdetään siitä, että poikien osalta puhutaan sallimisen edellytyksistä, joista tässä oli puhe, ei siitä, että sitä kiellettäisiin. Mutta haluaisin tuoda esiin sen, että eduskunnalla on aina kansalaisaloitteissa, kuten tuolla mietinnössäkin lukee, oikeus laajentaa katsantokantaa, jos asia liittyy läheisesti käsiteltävänä olevaan asiaan, kuten hyvin täällä tiedämme. Sitten haluan nostaa tähän sen, että poikien osalta näitä ei tehdä julkisessa terveydenhuollossa, jonne ne eivät tokikaan rituaalitoimenpiteinä kuulu, mutta niitä aika vähän tehdään myöskään yksityisillä lääkäriasemilla. Näitä tehdään kotona ja paikoissa, jotka eivät ole terveydenhuollon toimipisteitä, ja kun meillä ei ole siitä sääntelyä, niin niitä tehdään vajavaisin puudutuksin, ja se on kivuliasta lapselle. Ja täytyy kyllä sanoa, että jos minä läpsäisen poikaa, niin onko se jotenkin sallitumpaa kuin että minä läpsäisisin tyttöä, [Puhemies koputtaa] koska kyse on pahoinpitelystä. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin, ja aika on täynnä. — Otetaan vielä edustaja Ovaska, ja sen jälkeen siirrytään puhujalistaan.

17.46 **Jouni Ovaska kesk** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Tämä keskustelu osoittaa juuri sen, mitä lakivaliokunnassa enemmistö pelkäsi. Eli keskustelu tässäkin on käänntynyt sellaiseen asiaan, mihin ei haluta, koska tässä kansalaisaloitteessa kysytään juuri muuta asiaa eli tyttöjen ja naisten sukuelinten silpomisen kieltämisestä. Ja siihen halutaan nyt käyttää kaikki painoarvo ja huolehtia siitä, että me pystymme puuttumaan tähän vastenmieliseen toimintaan. Sen takia halusimme laajentaa ja kuulla myös poikien osalta, jotta annetaan sitten ohjeita hallitukselle, miten hallitus voisi toimia ja selvittää asioita jatkossa. Mutta nyt se tärkein on tämä tyttöjen ja naisten aseman parantaminen, ja siihen enemmistö valiokunnasta haluaa puuttua.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja nyt puhujalistaan.

17.47 **Sebastian Tynkkynen ps:** Arvoisa herra puhemies! Nyt meillä kaikilla tänne eduskuntaan valituilla kansanedustajilla on mahdollisuus tehdä historiaa lasten oikeuksien puolesta. Suomesta voi tulla maailmassa ensimmäinen maa, joka tunnustaa jokaisen lapsen oikeuden oman kehonsa koskemattomuuteen. Hyväksyimme lakivaliokunnassa yksimielisesti kansalaisaloitteen tyttöjen sukuelinten silpomisen kieltämisestä. Mutta toisin kuin kansalaisaloitteen nimestä voisi päätellä, tyttöjen sukuelinten silpominen on jo laissa kiellettyä mutta poikien ei. Nyt tyttöjen silpomiskielto tullaan kirjaamaan rikoslakiin selvemmin, mutta poikien osalta tilanne säilyy samanlaisena. Poikien rituaalisilpominen saa jatkua, eli ei-lääketieteellisiä ympärileikkauksia saa tehdä jatkossakin, jos vain vetoaa perinteisiin.

Mutta onneksi perinteisiin ei voi vedota, jos haluaisi kurittaa lasta. "Joka vitsaa säästää, se vihaa lastaan; mutta joka häntä rakastaa, se häntä ajoissa kurittaa", sanotaan Raamatussa. Ja sitä tämä luterilainen kansa on noudattanut, kunnes lasten fyysinen kurittaminen kiellettiin lailla vuonna 1983 riippumatta siitä, mitä uskonnon nimissä oli opetettu. Lapsen oikeus fyysiseen koskemattomuuteen ajoi ohi, ja erittäin hyvä niin. On käsittämätöntä ajatella, että jo vuonna 1996 kiellettiin koirien hännän työstäminen mutta pojan sukuelimen esi-nahan saan lyhentää tai leikata kokonaan pois vielä vuonna 2020.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2020 vp

Arvoisa herra puhemies! Lääkäriliitto ei suosita ei-lääketeieteellisiä ympärileikkauksia vaan on ottanut voimakkaasti niitä vastaan kantaa. Tämä johtuu siitä, että nämä rituaalisilpomiset aiheuttavat komplikaatioita, tulehduksia, niistä voi syntyä arpeumia, tuntoherkkyys seksissä vähenee ja lapsia kuolee joka vuosi näihin rituaalisilpomisiin, tehtiinpä ne kuinka hygieenisissä oloissa tahansa.

Me perussuomalaiset esitimme lakivaliokunnassa, että tyttöjen lisäksi myös pojat otetaan mukaan rikoslain kirjaukseen silpomiskiellosta. Lakivaliokunta kuitenkin päätti ajaa päin seinää ja jätti poikien oikeuksien kuntoon laittamisen hamaan tulevaisuuteen. Mutta sen edestään löytää, minkä taakse jättää. Koska poikia ei suostuttu ottamaan mukaan, rikoslakiin esitetään nyt vain toisen sukupuolen koskemattomuuden kirjaamista lakiin, ja tämä tulee kaatumaan aikanaan perustuslakivaliokunnassa yhdenvertaisuuspykälään, ja joudutaan palaamaan lähtöpisteeseen. Näin olen myös tyttöjen silpomiskiellon vahvistaminen viivästyy, kun silpomiskiellon valmistelu joudutaan aloittamaan uudelleen siltä pohjalta, että laki kirjoitetaan sukupuolineutraalisti.

Nykyinen lasten näkökulmasta epätasa-arvoinen tilanne on mahdollista siksi, että silpomiset tuomitaan pahoinpitelyrikosten alla, joka on sukupuolineutraalia lainsäädäntöä mutta jota korkein oikeus tulkitsee niin, että rituaalisilpomisten kohdalla tekijät vapautetaan vastuusta. Kun nyt silpominen lähdetään tuomaan omana sananaan rikoslakiin, sitä ei voi yhdenvertaisuuspykälän vuoksi rajata koskemaan vain tyttölapsia, sillä muuten ehdotus törmää perustuslakiin, sillä myös poikia silvotaan.

Tämän viikon perjantaina meillä kaikilla on mahdollisuus äänestää joko tyttöjen puolesta tai tyttöjen ja poikien puolesta. Teen vastalauseen 2 mukaisen päätösehdotuksen. Tämän vastalauseen pihvi on todellakin se, että rikoslakiin tullaan erilliskriminalisoimaan molemmat sukupuolet eli toisin sanoen kaikki lapset.

Käynnissä on tällä hetkellä myös kansalaisaloite poikien sukuelinten silpomisen kieltämiseksi, sillä lakivaliokunta ei pystynyt mietinnössään sitä mukaan ottamaan poliittisista erimielisyyksistä johtuen, ja se on kerännyt jo noin 10 000 allekirjoitusta. Viimeistään siinä vaiheessa eduskunta joutuu varmasti asian käsittelemään ja jokainen kansanedustaja joutuu tähän ottamaan kantaa kansalaisaloitteen myötä. — Kiitos.

17.52 Veronika Honkasalo vas: Arvoisa puhemies! Aluksi tärkein viesti: tyttöjen sukuelinten silpomisessa on aina kyse raa'asta väkivallasta ja räikeästä ihmisoikeusloukkauksesta. Silpomista on käsiteltävä yhtenä naisiin kohdistuvan väkivallan muotona. On hienoa, että tänään käsitellyssä oleva kansalaisaloite omalta osaltaan jatkaa tärkeää keskustelua silpomisen vastaisesta työstä.

Suomalaisessa yhteiskunnassa vallitsee laaja yhteisymmärrys silpomisen vastaisten toimien tärkeydestä. On tärkeää, että tämä yhteisymmärrys näkyy yhtä vahvana myös väkivallan vastaisen työn resursoinnissa.

On myös hyvin tärkeää, että kansalaisaloitteen sanomaan on haluttu laajalla yhteisymmärryksellä ja yli puoluerajojen tarttua. Oleellista on, että asiantuntijalausuntojen pohjalta valiokunnan mietinnössä painotetaan, että rikoslakia halutaan silpomisen osalta täsmentää, ja tämän valmistelemista edellytetään nyt valtioneuvostolta niin, että muutokset tulevat eduskunnan käsiteltäväksi tämän vaalikauden aikana.

Silpominen on rangaistavaa Suomessa jo nykyisin, sillä tekoa arvioidaan rikoslain mukaisena törkeänä pahoinpitelynä. Osa asiantuntijoista näki, että erilliskriminalisointi ei ole

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2020 vp

tarpeen vaan tulisi enemmän panostaa osaamiseen ja tunnistamiseen. Lakivaliokunnan mukaan nykytilaa on kuitenkin aiheellista arvioida uudelleen ja tarpeen selkeyttää.

Seuraava seikka on erityisen merkittävä: lakivaliokunnan mietinnössä on tärkeää huomioida se, että selkeyttävät säännökset tulee sisällyttää rikoslakiin eikä säätää asiasta kansalaisaloitteesta tarkoitettua erillislakia, koska rangaistussäännökset vakavimmista teoista eli vankeusuhkaiset rangaistussäännökset sijoitetaan Suomessa rikoslakiin. Tyttöjen ja naisten sukuelinten silpomisen rangaistavuutta on mahdollista selkeyttää säätämällä rikoslakiin tätä koskeva erityinen rangaistussäännös, mutta myös muita rikoslain vaihtoehtoja on perusteltua selvittää.

Lainsäädännön täsmentämisen ohella on ensiarvoisen tärkeää, että silpomisen vastaiselle työlle varataan sen tarvitsemat resurssit myös jatkossa. Tämä on huomioitu jo hallitusohjelmassa. Monet kansalaisjärjestöt ja viranomaiset ovat jo vuosien ajan tehneet aiheen parissa mittavan arvokasta työtä. Tärkeää on, että myös ammattilaisten ja viranomaisten asiantuntemusta koulutuksen avulla yhä edelleen syvennetään. Myös viranomaisten ohjeistusten tulee olla joka kunnassa ajan tasalla.

Työn tärkein fokus tulee olla siinä, että silpomisen riskissä olevien tyttöjen ja silpomisen läpikäyneiden tyttöjen ja naisten ihmisoikeudet ja hyvinvointi ovat etusijalla. Tämä vaatii myös eettisen ja sensitiivisen näkökulman huomioimista. On hyvä huomata, että silpomisen vastaisella agendalla voidaan aiheuttaa myös tyttöjen ja naisten itsemääräämisoikeuteen liittyvää hallaa, jos työssä ei huomioida aina kunnioittavaa ja dialogiin tähtäävää työotetta. Yhtäkään tyttöä ja naista ei konkreettisesti auta ilmiön sensaatiomainen ja väkivaltainen käsitteleminen, vaan silpomisen vastaisessa työssä kaikkein olennaisinta on saavuttaa kunnioittava, luottamuksellinen suhde.

Arvoisa puhemies! Myös poikien ympärileikkaus puhututtaa tällä hetkellä, niin kuin tänään täällä salissa, vaikka tyttöjen sukuelinten silpomista on raakana väkivaltana ja vaikeana kansainvälisenä ilmiönä perusteltua tarkastella myös ihan omana erillisenä kysymyksenään. On hyvin harmillista, että jotkut tahot ovat väittäneet lakivaliokunnan sivuuttaneen poikien ympärileikkauksen. Tämä ei pidä paikkaansa.

Vaikka kansalaisaloite koski vain tyttöjä, päätyi valiokunta arvioimaan mietinnössään myös poikien ympärileikkauksia. Valiokunnan enemmistö katsoi, että myös poikien ei-lääketieteellisiä ympärileikkauksia on tarpeen säädellä ja nämä tulee selvittää mutta että nämä sääntelytarpeet eivät saa viivästyttää tyttöjen ja naisten sukuelinten silpomisen rangaistavuuden selkeyttämistä. [Sebastian Tynkkynen: Ja nyt ne tulee viivästyttämään!]

Koen vähän ikävänä myös sen, että ikään kuin ajetaan omaa agendaa niin, että halutaan polkea samalla toisten ihmisoikeuksia. [Sebastian Tynkkynen: Lasten oikeuksia! — Puhemies koputtaa] Selvää on, että itsemääräämisoikeus, oikeus keholliseen koskemattomuuteen ja uskonnonvapaus ovat keskeisiä ihmisoikeuksia, jotka kuuluvat kaikille.

17.58 Pihla Keto-Huovinen kok: Arvoisa herra puhemies! Haluan aloittaa kiittämällä vielä kerran kansalaisaloitteen laatijoita ja kaikkia heitä, jotka tekivät töitä sen eteen, että tämä äärimmäisen vakava ja tärkeä aihe on tänään täällä meidän käsiteltävänä. Te olette nostaneet keskusteluun tämän vaietun väkivallan muodon.

Aloimme lakivaliokunnassa käsitellä tätä kansalaisaloitetta jo yli vuosi sitten ja tänä aikana kuulimme erittäin kattavasti asiantuntijoita aiheesta. Asiantuntijoiden näkemykset vahvistivat entisestään käsitystä siitä, kuinka järkyttävästä asiasta on kysymys. Samalla vahvistui myös näkemys siitä, ettei yksinkertaista ratkaisua tähän asiaan ole. Jokainen sil-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2020 vp

pominen on liikaa, ja kyse on näiden tyttöjen ja naisten osalta sellaisesta tragediasta, jota me emme voi hyväksyä. Viranomaisten ja yhteiskunnan on suojeltava lapsia. Siitä syystä meidän on etsittävä ratkaisuja, joilla saamme kitkettyä tämän ilmiön pois. Mikäli perjantaina hyväksymme lakivaliokunnan mietinnön, tarkoittaa se, että hallituksen on ryhdyttävä mahdollisimman ripeästi toimenpiteisiin tyttöjen ja naisten sukuelinten silpomisen sääntämiseksi rikoslaissa rangaistavaksi nykyistä selkeämmin.

Arvoisa puhemies! Realistinen täytyy kuitenkin olla ja muistaa, että pelkästään lainsäädännöllä ei ongelma tietenkään yksin ratkea, toteutettiinpa selkiyttäminen miten tahansa. Onhan silpominen nykyäänkin rangaistavaa pahoinpitelyrikoksena, eikä erilliskriminalisoinnin toteuttaneissa maissakaan ole silpomistuomioita juurikaan annettu. Yhtenä suurena ongelmana on, ettei näihin juttuihin ole saatu vaadittavaa näyttöä tuomioistuimissa, kun varsinainen silpomisteko tapahtuu usein ulkomailla. Kysymys on myös rikoksista, joita poliisi ei omalla toiminnallaan pysty paljastamaan, vaan siihen vaaditaan muiden viranomaisten tekemiä ilmoituksia.

Vaikka lainsäädännöllä me emme yksin pysty ratkaisemaan tätä ongelmaa, se ei tarkoita sitä, etteikö tarvitsisi mitään tehdä, mutta lainsäädännön lisäksi me tarvitsemme paljon käytännön toimenpiteitä, joilla eri viranomaiset ja järjestöt pystyvät entistä tehokkaammin puuttumaan ja havaitsemaan nämä rikokset. Näitä tarvitaan esimerkiksi kouluihin, neuvoloihin, lastensuojeluun ja kotouttamiseen liittyvissä toimissa. Ennaltaehkäisevä toiminta on tämän rikoksen osalta äärimmäisen tärkeää, ja sitä täytyy entisestään vahvistaa, sillä kun silpominen on tapahtunut, on yhteiskuntamme auttamatta liian myöhässä. Tärkeää on myös, että kaikissa näissä edellä mainitsemisani paikoissa löytyy varmasti riittävästi henkilökuntaa, joka kykenee tunnistamaan nämä tapaukset ja viemään tapaukset eteenpäin ilmoitusvelvollisuuden edellyttämällä tavalla.

Valiokunnan käsittelyn aikana käsitelimme myös poikien ei-lääketieteellisiä ympärileikkauksia. Tämänhetkinen oikeustila poikien osalta pohjautuu pitkälti korkeimman oikeuden ratkaisuihin yksittäistapauksissa, joilla ei pystytä kattavasti hallitsemaan poikien ei-lääketieteellisiin ympärileikkauksiin liittyviä kysymyksiä, minkä johdosta on tarpeellista arvioida tarkemmin poikien ei-lääketieteellisiin ympärileikkauksiin liittyvät sääntelytarpeet, minkä valiokuntakin toi tässä omassa mietinnössään selkeästi esille.

Sukupuolineutraali kirjoitustapa on rikoslainsäädännössämme pääsääntö, mutta se ei ole kuitenkaan valiokunnan kuulemien asiantuntijoiden mukaan ehdoton vaatimus, vaan silloin, kun löytyy erityisiä ja hyväksyttäviä syitä, voidaan tästä poiketa rikkomatta perustuslain syrjintäkieltoa.

Mielestäni on perusteltua, että käsittelemme poikien asian erillisenä asiana, jottei se viivyttäisi varsinaisesti kansalaisaloitteen tavoitteiden etenemistä, koska poikien asia on monimutkaisempi rikosoikeudellisesti, ja tämä oli myös valiokunnan enemmistön kanta. Valiokunnassa emme äänestäneet siitä, tulisiko poikien ei-lääketieteellinen ympärileikkaus kriminalisoida vai ei, vaan käsitelläänkö poikien asia samassa yhteydessä nyt tämän tyttöjä ja naisia koskevan kansalaisaloitteen kanssa.

Itselleni on täysin selvää, että perus- ja ihmisoikeudet kuuluvat kaikille lapsille ja jokainen ihminen ansaitsee samanlaisen suojan lain edessä sukupuolesta riippumatta. Valiokunnan mietinnön päätösehdotus siitä, että tyttöjen ja naisten silpominen säädetään rikoslaissa rangaistavaksi nykyistä selkeämmin, on mielestäni hyvä ja kannatettava. Toivonkin, että mahdollisimman moni näkee asian täällä salissa samoin ja saamme perjantain äänestyksessä lähetettyä vahvan viestin täältä suuresta salista. Kyse on todella järkyttävästä väkivallan

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2020 vp

muodosta, jonka varjossa Suomessa ei kenenkään tulisi joutua elämään, ja siitä syystä kaikki on tehtävä. — Kiitos.

18.04 Mika Niikko ps: Arvoisa rouva puhemies! Kansalaisaloite tyttöjen sukuelinten silpomisen kieltämisestä on tärkeä ja ehdottoman kannatettava. Maailmassa on arviolta 100—400 miljoonaa silpomisen kohteeksi joutunutta tyttöä ja naista. Toimenpide on erikseen kielletty jo 59 maassa. Suomi on ollut yksi harvoista EU:n jäsenmaista, joissa tyttöjen silpomista ei ole kielletty erillislailla. Kyseessä on väkivaltainen naisten alistamiseen liittyvä riitti, josta jää pysyviä fyysisiä ja psyykkisiä haittoja. Yhdyn valiokunnan kantaan siitä, että Suomen tulee antaa selkeä viesti siitä, että emme hyväksy tätäkään väkivallan ja naisten kontrolloinnin muotoa. Siksi hallituksen tulee viipymättä ryhtyä toimenpiteisiin tyttöjen sukuelinten silpomisen säätämiseksi rikoslaissa rangaistavaksi nykyistä selkeämmin.

Arvoisa puhemies! Aloitteen alkuperäisen tavoitteen lisäksi keskustelua on syntynyt myös poikien ympärileikkauksen rinnastamisesta tyttöjen silpomiseen. Aiemmin tytöille tehtävää toimenpidettä kutsuttiin tyttöjen ympärileikkaukseksi, mutta termin käyttöä ei enää suositella, sillä toimenpiteet eroavat toisistaan niin perustavanlaatuisesti. Siksi muun muassa WHO, YK ja muut kansainväliset organisaatiot puhuvat tyttöjen kohdalla silpomisesta ja poikien kohdalla ympärileikkauksesta. Tytöille ja pojille tehtävien toimenpiteiden selkeä erottaminen toisistaan on kansainvälinen standardi.

Arvoisa puhemies! Suomessa juutalaisilla ja tataareilla ympärileikkauksen tekee yksityislääkäri, ja heillä on pitkät perinteet toimenpiteen asianmukaisesta hoitamisesta lääkärin toimesta. Juutalaisille ympärileikkauksella on valtavan suuri merkitys — onhan sillä yli 4 000 vuoden perinne juutalaisten kantaisästä, Abrahamista, lähtien. Myös korkein oikeus katsoo, että siinä kontekstissa ja asianmukaisesti tehtynä ympärileikkauksella voi olla myönteinen merkitys nimenomaan pojan itsensä kannalta. Sillä katsotaan olevan merkitystä hänen identiteettinsä kehittymiselle sekä uskonnolliseen ja sosiaaliseen yhteisöön kiinnittymiselle. Korkeimman oikeuden mukaan sen voidaan näin ollen katsoa olevan lapsen edun mukainen toimenpide.

Koska ei-lääketieteellinen ympärileikkaus ei kuulu julkisen terveydenhuollon piiriin, on mahdollista, että muiden, varsinkin vähävaraisten maahanmuuttajayhteisöjen keskuudessa on enemmän tapauksia, joissa toimenpidettä ei suoriteta oikeissa olosuhteissa. Epäasiallisissa olosuhteissa ilman riittävää kivunlievitystä tai vastoin toisen vanhemman suostumusta tehtynä teko on ehdottoman tuomittava ja jo nykyisen lainsäädännön puitteissa rangaistava. Poikien ympärileikkauksen kriminalisointi vaikuttaisi todennäköisesti ainoastaan lainkuuliaisten ryhmien harjoittamien asianmukaisten ympärileikkausten määrän laskuun. On vaikea uskoa, että ne ryhmät, jotka eivät tähänkään saakka ole noudattaneet laillista ja inhimillistä toimintatapaa, yhtäkkiä lopettaisivat ympärileikkausten tekemisen kokonaan. Näin ollen on syytä kysyä, saavutettaisiinko poikien ei-lääketieteellisen ympärileikkauksen kriminalisoinnilla toivottua lopputulosta.

Arvoisa puhemies! Ymmärrän toki, että maailma muuttuu ja merkityksellisten perinteiden kunnioittamisen lisäksi meidän tulee aika ajoin tarkastella lasten oikeuksia uudesta näkökulmasta. Olemmehan me muuttaneet käsityksiämme myös lapsen kasvattamisen ja kurittamisen tavoista — fyysinen kurittaminen kriminalisoitiin 36 vuotta sitten. Lasten suojeleminen on tärkeää, oli sitten kyse syntymättömästä tai kahdeksan päivän ikäisestä lapsesta. Asiat tulisikin tarkastella rehellisesti ja kokonaisvaltaisesti. Tästä näkökulmasta kat-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2020 vp

sottuna kuulostaa osin hurskastelulta puhua kahdeksan päivän ikäisen lapsen suojelemisesta esinahan poistamiselta ja samanaikaisesti liputtaa esimerkiksi — kuten jotkut edustajat täällä — pian eduskuntaan tulevan aborttialoitteen puolesta, jossa lisätään äidin oikeuksia poistaa kohdustaan koko terve lapsi abortin keinoin siinä vaiheessa raskautta, kun se jo selviäisi hengissä kohdun ulkopuolellakin. Syntymättömän lapsen oikeuksista voidaan toki olla montaa eri mieltä. Tosiasia kuitenkin on se, että toisessa tapauksessa lapsi liitetään johonkin ja toisessa tapauksessa lapsi poistetaan jostakin pysyvästi. [Sebastian Tynkkysen välihuuto] Lopuksi kiinnitin huomiota siihen havaintoon, ettei poikien ympärileikkausta ole kielletty yhdessäkään maassa, eli kolmasosa kaikista maailman miehistä on ympärileikattu. Voisiko tässä käydä niin, että ei-lääketieteellisen ympärileikkauksen kriminalisoinnilla tulisimme samalla leimanneeksi lähes 40 prosenttia maailman vanhemmista pahoinpitelijöiksi?

Arvoisa puhemies! Lopuksi vielä — jos sallitte aikaa käyttää — haluaisin kiinnittää huomiota näihin mietinnössä ja kuulemisessa oleviin ennaltaehkäiseviin toimenpiteisiin ja niiden merkitykseen. Asennemuutostyö ei totisesti yksin riitä. Hiljaisuus on usein myöntymisen merkki — erityisesti, kun tarkastellaan asiaa naisten ympärileikkausten uhreiksi joutuneiden tyttöjen kohdalla. Myös Suomessa asiasta on vaiettu. Viime vaalikaudella verovarolla rahoitettu Yleisradio yritti tehdä ohjelman siitä, kuinka paljon Suomessa on ympärileikattuja tyttöjä ja naisia. Tämä ei onnistunut, vaikka tätä yritettiin haastattelun keinoin Kättilöopistolla toteuttaa. Jostain syystä me vielä olemme vaienneet asioista, joista pitäisi avoimesti puhua, ja kiitän siitä, että lakivaliokunnan jäsenet, kaikki mukaan lukien, ovat myös tämän keskustelun tuoneet laajemmalle kontekstille. Kyllä meillä on täällä oltava uskallusta puhua näistä törkeistä tyttöihin ja naisiin kohdistetuista [Puhemies koputtaa] silpomistapauksista ja miksei myös poikien ympärileikkauksesta. — Kiitos.

18.12 Eeva-Johanna Eloranta sd: Arvoisa puhemies! On todella hyvä asia, että tämä tärkeä kansalaisaloite tyttöjen sukuelinten silpomisen kieltämisestä nyt etenee. Aika harvoin on näitä tilanteita, että voidaan kansalaisaloite päästää eteenpäin näin hienosti — todella iloinen päivä.

Tosiaan jo tälläkin hetkellä, jo nykyisinkin, sukuelinten silpominen on Suomessa rangaistavaa. Tekoa arvioidaan rikoslain pahoinpitelyä koskevien säädösten nojalla. Lakivaliokunnassa kuitenkin tulimme siihen johtopäätökseen, että tyttöjen ja naisten sukuelinten silpomisen rangaistavuutta on tarpeen selkeyttää ja nämä asiaa koskevat lainmuutokset tulisi tuoda eduskunnan käsiteltäväksi vielä tämän kuluva vaalikauden aikana eli aika pian.

Valiokunnan mietinnössä halusimme ottaa korostuneesti huomioon perus- ja ihmisoikeudet, ja tämä on todella hieno asia. Esimerkiksi maahanmuutto on lisääntynyt olennaisesti viime vuosien aikana, ja ihmisiä on tullut Suomeen myös silpomisperinnettä harjoittavista maista. Onkin perusteltua, että rikoslakiin säädettäisiin tämä erityinen rangaistussäännös tyttöjen ja naisten sukuelinten silpomisesta. Tälle löytyy erittäin vahvat perusteet. Tämän uuden rangaistussäännöksen myötä olisi helpompaa ottaa huomioon tyttöjen ja naisten sukuelinten silpomiseen liittyvät erityiset piirteet. Rikoslain pahoinpitelyä koskevat rangaistussäännökset eivät välttämättä tällä hetkellä ihan täysin kata tekoon sisältyvää seksuaalisen koskemattomuuden ja itsemääräämisoikeuden loukkausta. Tämän erityisen rangaistussäännöksen ja sitä koskevien esitöiden avulla voidaan myös helpottaa erilaisia lain soveltamis- ja tulkintatilanteita. Tulee muistaa, että lainsäädännölliset toimenpiteet eivät silti yksin riitä tyttöjen sukuelinten silpomisen estämiseksi. Tarvitaan paljon muutakin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2020 vp

Tarvitaan muita tehokkaita ja vaikuttavia käytännön toimenpiteitä eri hallinnonaloilta, terveydenhuollossa, varhaiskasvatuksessa, kouluissa, eri koulutusasteilla, maahanmuuttoprosesseissa ja kotouttamisessa.

Kun tyttöjen ja naisten sukuelinten silpomisesta säädetään jatkossa nykyistä selvemmin, antaa se nykyistä vahvemman signaalin siitä, että silpominen todellakin on kiellettyä ja rangaistavaa toimintaa. Itse asiassa Euroopassa on Suomen lisäksi vain neljä maata, joissa tätä tyttöjen sukuelinten silpomista ei ole erikseen kielletty — vaikka se siis onkin kiellettyä meidän rikoslakimme nojalla, mutta sitä ei ole erikseen mainittu — eli ainoastaan viisi maata, ja Suomi on yksi näistä.

Tyttöjen ja naisten sukuelinten silpomisen vastaisessa työssä ehkäisevät toimenpiteet ovat tärkeässä roolissa. Lainsäädännöllisin keinoin pystytään kuitenkin tukemaan tätä, ja on tärkeää, että lainsäädäntö on näiltä osin selkeää ja kattavaa. Tuossa valiokunnan kuulemisessa, jota tosiaan pitkään ja perusteellisesti kuulumme, saimme selvityksen siitä, että osa näistä silpomisista saattaa tapahtua nimenomaan ulkomailla, ja tämän takia on tärkeää, että myöskin nämä ulkomailla tapahtuvat silpomiset ovat kaikissa tilanteissa rangaistavuuden piirissä. Niitä saattaa tapahtua esimerkiksi, jos perhe on vaikka lomamatkalla tai näin.

Tämä kansalaisaloite koski vain tyttöjen ja naisten sukuelinten silpomista, mutta mietinnössä käsitellään myöskin poikien ei-lääketieteellisiä ympärileikkauksia. Lakivaliokunnassa katsoimme, että myös poikien ei-lääketieteellisiin ympärileikkauksiin liittyy selkeitä sääntelytarpeita, joita on aiheellista selvittää ja arvioida tarkemmin. On perusteltua arvioida nykytilaa, sillä poikien ei-lääketieteellisen ympärileikkauksen sallimisen edellytyksistä ei tällä hetkellä ole säädetty meillä Suomessa lain tasolla. Valiokunta kuitenkin korostaa mietinnössään, niin kuin täällä on jo tullut todetuksi, että poikien ei-lääketieteellisiin ympärileikkauksiin liittyvät sääntelytarpeet eivät kuitenkaan saa viivästyttää tätä tyttöjen ja naisten sukuelinten silpomisen rangaistavuuden selkeyttämistä, josta tässä kansalaisaloitteessakin on kysymys. Eli keskitytään nyt tähän tyttöjen asiaan, niin kuin kansalaiset ovat aloitteellaan halunneet eteenpäin viedä.

18.16 Mari Rantanen ps: Arvoisa puhemies! Ensin tässä totean edelliseen, edustaja Honkasalon puheeseen, että jos hän tarkoitti perussuomalaisia oman agendan ajamisella, niin mikäli lasten oikeuksien ajaminen on sitten perussuomalaisten agenda, niin se meille erinomaaisesti sopii. [Sebastian Tynkkynen: Kyllä!] Ja selvennettäköön tähän myöskin nyt vielä se, mikä jäi tuossa debatissa ehkä vähän epäselväksi, että sekä tyttöjen että poikien osalta lähtökohtaisesti ympärileikkaus ja silpominen ovat pahoinpitelynä rangaistavia mutta korkein oikeus on poikien osalta antanut tiettyjä oikeuttamisperusteita, joiden perusteella tekijää ei rangaista.

Arvoisa puhemies! Tässä on hyvä kiittää edelleen kansalaisaloitteen laatijoita siitä, että tämä tärkeä asia saatiin viimein tänne eduskuntaan käsittelyyn. On erinomaista, että asiaan, josta on puhuttu jo 90-luvulta asti, on viimein herätty. Tyttöjen silpominen osana pahoinpitelyn tunnusmerkistöä ei ole ollut riittävä poistamaan tai mitä ilmeisemmin edes vähentämään tätä haitallista perinnettä maassamme.

Vaikka lastensuojelulain mukaan kaikista havaituista tyttöihin kohdistuneista silpomisepäilyistä on ilmoitettava viranomaisille, saa poliisi vuosittain vain muutamia ilmoituksia. Ainoastaan yksi tapaus on edennyt syyteharkintaan. Vaikuttaa siltä, että ilmoittamisvelvollisuudesta huolimatta esimerkiksi sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaiset ovat liian varovaisia tekemään ilmoituksia ja että kynnys ilmoituksen tekemiseen on liian korkea.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2020 vp

Olemme kuitenkin kaikki tietoisia tämä ilmiön olemassaolosta. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos arvioi, että Suomessa asuu noin 10 000 ympärileikattua naista, ja saman arvion mukaan leikkauksen uhan piirissä voi olla noin 600—3 000 täällä asuvaa tyttöä, joiden vanhemmat ovat lähtöisin maista, joissa tapa on yleinen. Lisäksi valiokunnassa saamiemme selvitysten mukaan voidaan pitää toteen näytetyksi se seikka, että Suomessa syntyneitä tyttöjä on todella silvottu.

Lapsen oikeuden koskemattomuuteen tulee olla kuitenkin kaiken lähtökohtana. On hämmästyttävää, että vielä vuonna 2020 tällaisesta joudutaan edes keskustelemaan. Kun on kyse perinteistä, tulisi tässä ajassa ja länsimaaisessa demokraattisessa yhteiskunnassa voida olettaa, että perinne väistyy tai reformoituu lapsen koskemattomuuden tieltä. Olen tyytyväinen siihen, että koko lakivaliokunta näkee tarpeen lainsäädännön ja rangaistavuuden selkiyttämiseksi tyttöjen asiassa.

Arvoisa puhemies! Kun valiokunta ryhtyi käsittelemään tyttöjen silpomisasiaa, oli luonnollista, että myös poikien oikeuksia käsiteltiin tässä samassa kokonaisuudessa. Lainsäädäntöön ei pidä ryhtyä ilman perustavanlaatuista arviota yhdenvertaisuudesta ja sukupuolten tasa-arvosta. Onkin erikoista, että perussuomalaiset ovat jääneet yksin vaatimaan myös poikien lainsäädäntövalmistelua rikoslakiin, kun kyse on ei-lääketieteellisistä toimenpiteistä. [Ben Zyskowitz: Eihän se näin ole!]

Kuten tiedetään, perinnetavat eivät kuulu julkisen terveydenhuollon piiriin. Poikiin kohdistuvat toimenpiteet ovat harvinaisia myöskin yksityisessä terveydenhuollossa. Poikien ei-lääketieteellisiä ympärileikkauksia tehdäänkin kotona tai muissa ei-steriileissä tiloissa. Kirurginen toimenpide on aina riski.

Korkeimman oikeuden linjauksen mukaan toimenpiteen suorittajan ei tarvitse olla edes lääkäri. Myöskään valiokunnan asiantuntijakuulemisten perusteella ei voitu varmistua siitä, että edes Suomessa tehtävissä toimenpiteissä käytettäisiin asianmukaista kivunlievitystä. Lisäksi niin tyttöjen kuin poikienkin kohdalla on kyse peruuttamattomasta kudoksen poistamisesta. Kärsimyksen aiheuttamista lapselle minkään perinteen nimissä ei pidä sallia.

Arvoisa puhemies! Perustuslain mukaan jokaisella on oikeus elämään, henkilökohtaiseen koskemattomuuteen, vapauteen ja turvallisuuteen eikä kenenkään henkilökohtaiseen koskemattomuuteen saa puuttua ilman laissa säädettyä perustetta. Lisäksi perustuslain mukaan ihmiset ovat yhdenvertaisia lain edessä. Ketään ei saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan esimerkiksi sukupuolen tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella, ja lapsia on kohdeltava tasa-arvoisesti yksilöinä.

Henkilökohtaisen koskemattomuuden ja yksityiselämän suojan tulisikin perusoikeuksina koskea yhtäläisesti sekä tyttöjä että poikia. Useat kansainväliset sopimukset, joihin Suomikin on sitoutunut, edellyttävät toimia lasten silpomisen lopettamiseksi. YK:n lapsen oikeuksia koskevan yleissopimuksen mukaan lasta on suojeltava kaikenlaiselta ruumiilliselta ja henkiseltä väkivallalta, vahingoittamiselta ja pahoinpitelyltä, laiminlyönniltä tai välinpitämättömältä tai huonolta kohtelulta. Sopimus vaatii sopimusvaltioita ryhtymään kaikkiin tehokkaisiin ja tarkoituksenmukaisiin toimiin poistaakseen lasten terveydelle vahingollisia perinteisiä tapoja.

Myös Euroopan neuvosto on todennut sekä tyttöjen sukuelinten silpomistekojen että uskonnollisista syistä tehtävien poikien ympärileikkausten loukkaavan lasten oikeutta fyysiseen koskemattomuuteen. YK:n ihmisoikeusneuvosto on puolestaan kehottanut kaikkia maita lakkauttamaan toimenpiteet, jotka vaarantavat lapsen koskemattomuutta ja ihmisar-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2020 vp

voista kohtelua ja jotka ovat vaarallisia tyttöjen ja poikien terveydelle. Onkin syytä kysyä, poimiiko Suomi rusinoita pullasta, kun kyse on kansainvälisistä sopimuksista. [Ben Zyskowitz: Ilmeisesti mikään maa ei ole osannut tulkita oikein näitä sopimuksia!]

Lisäksi Suomen Lääkäriliitto sekä lastenkirurgiyhdistys Sulamaa-seura ovat kannoissaan olleet sitä mieltä, etteivät vanhempien perinteisiin tai uskontoon perustuvat ei-lääketieteelliset toimenpiteet ole perusteltuja poikienkaan osalta etenkin, kun nykyisessä oikeustilanteessa vanhempien vakaumukset ja uskomukset ajavat lapsen koskemattomuuden loukkaamattomuuden edelle.

Arvoisa puhemies! Suomessa muutetaan riisipakettien ja makeisten pakkauksia, koska ne eivät sovellu tähän aikaan. Lasten sukuelinten silpominen, tyttöjen ja poikien, ei kuulu tähän aikaan ja ympäristöön. Yksilön kehosta ei pidä ulkopuolisen tai edes vanhemman voida päättää, sillä mikään ei saa kävellä yli lapsen oikeudesta koskemattomuuteen silloin, kun kysymys on ei-lääketieteellisistä toimista. Kehon muokkauksen ja perinteiden lähtökohdana tulee olla lapsen oma päätös, kun ikää on karttunut tarpeeksi.

Tässä talossa on saatu aikaan jo 90-luvulla muun muassa koirien hännän tyvistämisen kieltö. Olisi korkea aika, että myös kaikkien lasten sukuelinten silpominen saa meiltä kailta totaalisen kiellon.

Arvoisa puhemies! Kannatan edustaja Tynkkysen tekemää vastalauseetta. — Kiitos. [Ben Zyskowitz: On se sääli, ettei yksikään maa ole osannut tulkita oikein näitä kansainvälisiä sopimuksia!]

18.23 Saara Hyrkkö vihr: Arvoisa puhemies! Kansalaisaloite tyttöjen sukuelinten silpomisestä kieltämiseksi on kulkenut pitkän matkan aloitteen jättämisestä tähän saliin. Aivan ensimmäiseksi haluan kiittää kansalaisaloitteen tekijöitä ja tukijoita tärkeän asian nostamisesta yhteiskunnallisen keskustelun ytimeen. Kyseessä on herkkä ja monia henkilökohtaisesti koskettava asia, ja tämä kansalaisaloite on murtautunut hiljaisuutta aiheen ympärillä. Tyttöjen ja naisten sukuelinten silpominen on väkivaltainen ja törkeä toimenpide, joka loukkaa perustavanlaatuisella tavalla oikeutta omaan kehoon ja koskemattomuuteen. Nämä oikeudet kuuluvat jokaiselle.

Kansalaisaloitteilla on muutosvoimaa. Lakivaliokunta päätyi kannattamaan aloitteen ajatusta siitä, että tyttöjen sukuelinten silpominen on kiellettävä rikoslaisissa nykyistä selkeämmin. Silpominen on jo nykyisellään rikoslain nojalla rangaistavaa, mutta kuulemistien perusteella valiokunta katsoi, että teon rangaistavuutta ja tuomittavuutta on syytä entisestään kirkastaa. Yksikäsitteinen lainsäädäntö on tärkeä työkalu myös asenteisiin vaikuttamisessa.

Arvoisa puhemies! Lakivaliokunnassa kuulumme erittäin laajasti asiantuntijoita aiheen tiimoilta. Valiokunnan jäsenenä on ollut valtavan arvokasta kuulla monipuolisesti erilaisia näkemyksiä siitä, mitkä ovat tehokkaimpia keinoja tehdä silpomisesta vastaista työtä tässä maassa. Annan suuren arvon sille silpomisesta vastaaiselle työlle, jota Suomessa on jo pitkään tehty. Siitä huolimatta emme ole onnistuneet riittävästi suojelemaan tyttöjä silpomiselta. Pelkkä pykälien korjaaminen ei tätä kysymystä ratkaise. Silpomisesta estämiseksi tarvitaan jatkossakin laajoja yhteiskunnallisia toimia.

Lainsäädännön muokkausten lisäksi nostan esiin kolme näkökulmaa:

Silpomisesta vastaista työtä tehdään neuvoloissa, koulujen terveystarkastuksissa ja terveydenhoitajan vastaanotolla, ihan niissä arjen peruspalveluissa. Silpomisesta ennaltaehkäisyssä onnistuminen vaatii nimenomaan laajempaa ymmärrystä tästä ilmiöstä kouluissa

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2020 vp

ja sosiaali- ja terveydenhuollossa. Terveystieteiden ja eri alojen ammattilaisia on koulutettava ottamaan silpomiseen liittyviä kysymyksiä puheeksi luontevasti. Ensimmäiseksi meidän onkin varmistettava, että silpomisen vastainen toimintaohjelma tunnetaan jokaisessa kunnassa ja että sen toteuttamiseen on riittävät voimavarat ja riittävä osaaminen. Lisäksi silpomisen yleisyyttä on edelleen syytä seurata kouluterveyskyselyissä ja muissa terveysraporteissa.

Julkisen sektorin lisäksi aivan olennainen rooli on myös järjestöillä. Lukuisat järjestöt tekevät tärkeää työtä tiedottamalla ja valistamalla ihmisiä. Silpominen on vahvasti kulttuurisidonnainen ilmiö. Puheeksi ottamisessa kannattaakin hyödyntää koulutettuja kulttuuritulkkeja, jotka ymmärtävät asiaan liittyviä herkkyyksiä. Toiseksi on siis varmistettava, että silpomisen vastaista työtä tekeviä järjestöjä tuetaan.

Arvoisa puhemies! Kolmanneksi muutama ajatus koskemattomuudesta ja itsemääräämisoikeudesta laajemmin. Oikeus omaan kehoon, koskemattomuuteen ja seksuaalisuuteen kuuluu jokaiselle ihmiselle taustasta riippumatta. Sukuelinten silpominen loukkaa tätä oikeutta perustavanlaatuisella tavalla. Sitä ei voida perustella kulttuurisilla tai historiallisilla syillä, ja pakko sanoa, että hiukan ihmetyttävät myös tässäkin salissa esitetyt näkökulmat, joiden mukaan silpominen olisi ikään kuin suurempi ongelma silloin, kun se tapahtuu Suomessa, kuin silloin, kun se tapahtuu jossain muualla — ikään kuin näiden tyttöjen ja naisten ihmisarvo olisi riippuvainen siitä, missä he asuvat. Minä en voi tällaista näkökulmaa allekirjoittaa. [Sebastian Tynkkysen välihuuto]

Ne naiset ja tytöt, jotka ovat joutuneet silpomisen uhreiksi, tarvitsevat apua ja tukea. Seksuaaliterveys, eli oikeus huolehtia omasta seksuaalisesta hyvinvoinnistaan, on tärkeä osa yleistä terveydenhuoltoa. Silpomisen läpikäyneille naisille tulee tarjota matalalla kynnyksellä mahdollisuutta korjaaviin leikkauksiin sekä henkistä tukea kokemuksen läpikäymiseen.

Arvoisa puhemies! Lopuksi: Vihreille ja minulle henkilökohtaisesti on ollut erittäin tärkeää, että lakivaliokunta käsittelee mietinnössään myös poikien tilannetta, vaikka se ei tämän nyt käsitellyssä olevan kansalaisaloitteen ehdotuksiin sisälly. Väitteet siitä, että pojat olisi kansalaisaloitteen käsitellyssä ohitettu, ovat yksikäsitteisesti virheellisiä. Valiokunta nimenomaan avaa mietintönsä myötä keskustelun myös poikien epäselvästä juridisesta asemasta, ei siis rinnastaen tyttöjen silpomiseen vaan omana kysymyksenään, johon liittyy omanlaisiaan herkkyyksiä. Erityisen tärkeää on, että poikien kohdalla seurataan uusinta tutkittua tietoa siitä, millaisia vaikutuksia ympärileikkauksella on kasvuun, kehitykseen ja seksuaaliterveyteen. Kehollinen itsemääräämisoikeus kuuluu jokaiselle sukupuolesta riippumatta. Tämän periaatteen mukaisesti poikien ympärileikkauksiin liittyvää lainsäädäntöä on syytä tarkentaa ja arvioida suhteessa lääketieteen hoitokäytäntöihin. Vihreiden mielestä samassa yhteydessä tulisi huolehtia myös intersukupuolisten lasten oikeuksista.

Arvoisa puhemies! Vihreä eduskuntaryhmä antaa vahvan tukensa silpomisen vastaiselle työlle ja tärkeän aiheen keskusteluun nostaneelle kansalaisaloitteelle. Haluamme lakivaliokunnan kannan mukaisesti kiirehtiä lainsäädännön kirkastamista tyttöjen sukuelinten silpomisen osalta sekä varmistaa riittävän osaamisen ja resurssit silpomisen vastaiseen työhön ja uhrien auttamiseen.

18.29 Paula Werning sd: Arvoisa rouva puhemies! Kiitän kansalaisaloitteen tekijöitä tästä hyvästä ja myöskin julkisuudessa paljon huomiota saaneesta kansalaisaloitteesta. Pidän erittäin hyvänä, että kansalaisaloite koskien tyttöjen ja naisten sukuelinten silpomisen kiel-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2020 vp

tämistä etenee täällä eduskunnassa. On ehdottoman tärkeää, että tyttöjen ja naisten sukuelinten silpomisen rangaistavuutta selkeytetään, ja nämä selkeyttävät säännökset tulee sisällyttää rikoslakiin. Maailmanlaajuisesti silpominen uhkaa noin kolmea miljoonaa tyttöä joka ikinen vuosi. Silpominen koskettaa myös suomalaisia. Maassamme asuu yli 10 000 silvottua tyttöä tai naista. Lisäksi arviolta 650—3 000 tyttöä on vaarassa joutua silvotuksi.

On totta, että silpominen on Suomessa jo nykyisinkin rangaistavaa, sillä se täyttää pahoinpitelyn kriteerit. Tästä huolimatta on tärkeää, että asia arvioidaan uudelleen muun muassa vuosien varrella esiin tulleiden yhteiskunnallisten muutosten myötä. Rangaistavuutta on mahdollista selkeyttää nykyisestä Suomen rikoslaisissa. Tarpeen ovat lisäksi muut tehokkaat käytännön toimenpiteet eri hallinnonaloilla, kuten terveydenhuollossa, varhaiskasvatuksessa, kouluissa, maahanmuuttoprosesseissa ja kotouttamisessa. Terveyskasvatuksella on suuri merkitys ennaltaehkäisyssä, ja on tärkeää, että etenkin maahanmuuttotauksille tytöille ja naisille opetetaan omista oikeuksista, oman kehon suojelemisesta ja silpomisen haitoista. On välttämätöntä ottaa nämä toimenpiteet huomioon, sillä pelkät lainsäädännölliset toimenpiteet eivät yksin riitä tyttöjen sukuelinten silpomisen estämiseksi. Lisäksi on huomioitava toimet silpomista varten ulkomaille lähetettävien tyttöjen matkan estämiseksi.

Tyttöjen ja naisten sukuelinten silpomiselle ei ole koskaan minkäänlaista lääketieteellistä perustelua. Ei ole mitään seikkaa, mikä antaisi oikeutuksen tälle raa'alle teolle. Tyttöjen silpominen on hengenvaarallinen ihmisoikeusloukkaus. Silpominen on peruuttamaton toimenpide, joka aiheuttaa tuskallista kipua ja tappavia tulehduksia. Silpomisen seurauksena naisen seksuaalinen nautinto on vain kaukainen, saavuttelemattomissa oleva haave, mutta sitä vastoin yhdynnän aiheuttama kipu on todellisuutta. Synnyttäminen on äärimmäisen vaarallista silvotulle äidille mutta myös syntyvälle vauvalle.

Arvoisa rouva puhemies! Vaikka kansalaisaloite koski tyttöjä ja naisia, niin otan tässä kantaa myös poikien ympärileikkaukseen, sillä kansalaisaloitteen käsittelyn yhteydessä selvitimme valiokunnassa myös poikien ei-lääketieteellistä ympärileikkausta, sitä koskevaa oikeustilaa ja käytäntöjä. Nämä asiat nousivat valiokunnassa asiantuntijakuulemisessa esille.

En vähättele poikien tilannetta tai pidä tilannetta tyydyttävänä. On täysin selvää, että poikien ei-lääketieteelliseen ympärileikkaukseen liittyy säätelytarpeita, joita on aiheellista selvittää ja arvioida tarkemmin. [Sebastian Tynkkynen: Kieltämistarpeita!] — Kuuntele. [Sebastian Tynkkynen: Kuuntelen tarkasti!]

Puhemies Anu Vehviläinen: Täällä teititellään, huomautan.

Itse olen koulutukseltani sairaanhoitaja ja omassa työssäni olen hoitanut ympärileikkauksen haitoista kärsiviä miehiä. Olen hyvin tietoinen ympärileikkauksen aiheuttamista, ympärileikkattujen elämänlaatua heikentävistä seikoista, kuten tuntopuutoksista, arven aiheuttamista kiristyksistä, hankauksesta ja kuivuuden tunteesta. Poikien silpominen on vakava asia. Mutta se ei mielestäni ole populistinen asia, vaikka jotkut kollegat ovatkin muun muassa sosiaalisessa mediassa tästä kaiken ilon irti ottaneetkin leimaamalla muun muassa valiokunnan jäsenkollegat hyviin ja pahoihin. Ymmärrän kyllä senkin, että tämä aihe on voimakkaasti tunteita herättävä eikä millään tavalla vähäpätöinen. Pidän tärkeänä, että ministeriö ottaa kopin valiokunnan huolesta kosken myös poikien ei-lääketieteellistä ympärileikkausta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2020 vp

Arvoisa rouva puhemies! Nyt on otettava seuraava askel tyttöjen ja naisten sukuelinten silpomisen kieltämiseksi, ja odotan, että perjantain äänestyksen jälkeen kansalaisaloitteen pohjalta valtioneuvosto ryhtyy mahdollisimman ripeästi toimenpiteisiin tyttöjen ja naisten sukuelinten silpomisen säätämiseksi rikoslaisissa rangaistavaksi nykyistä selkeämmin ja antaa tarvittavat lakiehdotukset eduskunnan käsiteltäväksi kuluvan vaalikauden aikana. — Kiitos.

18.34 Jouni Ovaska kesk: Arvoisa rouva puhemies! On hienoa huomata, miten vahva tuki täältä tulee valiokunnan kannalle ja sille enemmistön kannalle, mitä valiokunta hyvin perusteellisessa käsittelyssä on myöskin ajanut. On myös ilo huomata, että kaikki perussuomalaisissa eivät ole perussuomalaisten vastalauseen takana, ja nähdäkseni perussuomalaiset eivät myöskään ole tehneet ryhmäpäätöstä tästä asiasta, joten he voivat sitten perjantaina vapain käsin tästä asiasta äänestää, koska kukaan meistä ei tietenkään halua jarruttaa tätä tyttöjen ja naisten aseman parantamista.

Edustaja Tynkkynen ilmoitti, että tyttöjen asia kaatuu perustuslakivaliokunnassa, koska poikia ei otettu mukaan. En ole aivan täysin varma, mihin tämä Tynkkynen arvio perustuu. Käsittääkseni edustaja Tynkkynen on myös ollut samoissa kuulemisissa, joissa esimerkiksi professori Veli-Pekka Viljanen totesi, että ”sukupuolineutraaliutta ei voida pitää ehdottomana vaatimuksena rikoslainsäädännölle, jos on olemassa erityisiä, hyväksyttäviä syitä suojata nimenomaan jompaakumpaa sukupuolta pelkästään tähän sukupuoleen säännönmukaisesti kohdistuvilta oikeudenloukkauksilta”. Tietysti tämä varmasti tulee selvitettäväksi, mutta erittäin harmillista olisi se, että nyt lähdetäisiin pakolla jarruttamaan tätä vain siitä syystä, että tässä eivät ole nyt pojat niin vahvasti mukana kuin tytöt.

18.36 Antero Laukkanen kd: Arvoisa rouva puhemies! Käsittelemme tänään kansalaisaloitetta tyttöjen ja naisten sukuelinten silpomisesta, ja pääosassa tässä keskustelussa tulee olla tyttöjen ja naisten oikeudet. Erityinen kiitos tämän kansalaisaloitteen tekijöille, että tämä tärkeä asia on saatu käsittelyyn ja keskusteluun. Kiitos myös valiokunnalle, joka asiasta kävi hyvän ja asiallisen keskustelun ja käsitteli asiat minusta niin juurta jaksain kuin se oli tässä tilanteessa välttämätöntä.

Mietintö on pääosiltaan hyvin ja harkiten tehty. Valiokunta kuuli laajasti asiantuntijoita saadakseen asiaan liittyen mahdollisimman hyvän ja kattavan näkemyksen nykypäivän tilasta ja käytännöistä, mitä täällä tapahtuu. Kuulemisissa tuli selkeästi ilmi lainsäädännön tarkistus- ja selkeytystarpeet, ja siksi mietinnön päätösehdotus antaa valtioneuvostolle selkeän ja kiireellisen valmistelukehotuksen lainsäädännön tarkentamiseksi.

Tämä päivä, arvoisa puhemies, on tyttöjen ja naisten suuri päivä. Kenellekään Suomessa ei tule olla epäselvää, että tyttöjen sukuelinten silpominen on Suomessa rangaistava rikos. Myös sen avustaminen Suomessa ja ulkomailla on vakava rikos.

Asian laajentaminen koskemaan poikien ei-lääketieteellistä ympärileikkausta oli mielestäni tässä yhteydessä väärin. Tyttöjen sukuelinten silpomisen rinnastaminen poikien ei-lääketieteellisiin ympärileikkauksiin on ehdottomasti väärin. Mitä tulee koskemattomuuteen ja itsemääräämiseen vetoamiseen poikien ei-lääketieteellisissä ympärileikkauksissa, niin se ansaitsee kyllä laajempaa pohdintaa.

Tässä muutama asia: Ensinnäkin Suomen laissa veloitetaan vanhempia tekemään päätöksiä lapsen puolesta 18 ikävuoteen asti. Lähes kaikkeen liittyen vanhemmilla on vastuu ja velvollisuus osittain ainakin rajoittaa lapsen vapauksia. Toinen näkökulma: Vanhemmat

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2020 vp

tekevät myös paljon päätöksiä lapsen kehoon liittyen, esimerkiksi liittyen korvien asennon korjauksiin ja suurien luomien tai muiden ihossa olevien näkyvien merkkien poistamisiin, joissa ihoa laajasti lapsesta poistetaan. Missään näissä toimenpiteissä ei lapselta kysytä lupaa, eikä niitä ole laissa kielletty ja ajateltu, että tässä jotenkin laittomasti puututaan lapsen itsemääräämisoikeuteen ja koskemattomuuteen — miksi näistä ei ole mitään oikeusjuttuja Suomessa? Minusta tämän keskustelun kokonaisuudessaan tulisi laajentua, muuten kuin vain niin kuin se nyt näyttää tapahtuvan ehkä vähän tunteellisestikin, tähän koskemattomuuskeskusteluun.

Valiokunta on käsitellyt mietinnössään monipuolisesti ja kattavasti tyttöjen sukuelinten silpomisen kieltämistä. Tyttöjen sukuelinten silpominen on yksiselitteisesti kriminalisoitava teko, ja yhdy valiokunnan mietinnön sisältöön ja päätöslauselmaan tämän asian osalta. Valiokunta on kuitenkin eduskuntakäsittelyn myötä sisällyttänyt asian käsittelyyn ja mietintöön ei-lääketieteellisellä perusteella tehtävät poikien ympärileikkaukset, enkä tämän osalta yhdy valiokunnan mietintöön.

Teen eriävän mielipiteen valiokunnan mietinnön... Teen mietinnössä olevan numero 1 mukaisen eriävän mielipiteen — anteeksi takelteluni. Perustelen tätä vastalauseessa sillä, että tyttöjen sukuelinten silpominen ja poikien ei-lääketieteellisellä perusteella tehtävä ympärileikkaus ovat toimenpiteiltään ja perusteiltaan täysin toisistaan poikkeavia toimenpiteitä, eikä niitä tule missään rinnastaa toisiinsa. Toinen keskeinen tekijä on se, että kansalaisaloite on koskenut ainoastaan tyttöjen silpomisen kieltämisen, ja katson, että aloitteen laatijoiden ja allekirjoittajien tarkoitusta ja allekirjoituksen myötä tulevaa mandaattia käsitellä kyseistä asiaa tulee eduskuntakäsittelyssä kunnioittaa. Vaikka valiokunnalla on mahdollisuus ottaa aloitteita käsitellessään niihin läheisesti liittyviä asioita osaksi tarkastelua, ei sitä tässä yhteydessä olisi pitänyt tehdä, koska aloitteen sisältö koski vain tyttöjen sukuelinten silpomista, jonka, arvoisa puhemies, allekirjoittajat nimenomaan halusivat käsitteilyyn. Koska aloitteen sisältö on erittäin sensitiivistä ja tarkkarajaista, on oletettavaa, että jos allekirjoittajat olisivat tienneet, että asiassa tullaan käsittelemään myös poikien ympärileikkausta rinnastettuna poikien ei-lääketieteellisiin perusteisiin tehtyihin ympärileikkauksiin, niin eivät he olisi aloitetta välttämättä allekirjoittaneet.

Arvoisa puhemies! Valiokunnan mietinnön perusteluissa puhutaan sukupuolineutraalin lainsäädännön säätämisen arvioimisen puolesta tyttöjen sukupuolielinten silpomisten ja poikien ei-lääketieteellisten ympärileikkauksien kieltämisen osalta. Vaikka pääsääntönä tulee tietysti olla rikoslain sukupuolineutraalisuus, tulee tästä pääsäännöstä poiketa, mikäli rikoksen luonne sitä edellyttää. Professori Veli-Pekka Viljanen lausunnossaan toteaa, että sukupuolineutraaliutta ei voida pitää ehdottomana vaatimuksena rikoslainsäädännölle, jos on olemassa erityisiä hyväksytyjä syitä suojata nimenomaan jompaakumpaa sukupuolta pelkästään tähän sukupuoleen säännönmukaisesti kohdistuvilta oikeuden loukkauksilta — kuten täällä edustaja Ovaskakin jo viisaasti totesi.

Arvoisa rouva puhemies! Yhdy tähän valiokunnan päätösesitykseen, ja jätän siis vastalauseeseen numero 1. — Kiitos.

18.43 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! Kansalaisaloitteen tekijöille ensin erittäin suuri kiitos. Tyttöjen ja naisten sukuelinten silpominen ja vahingoittaminen ilman selvää lääketieteellistä syytä on aivan järkyttävää, ja kuten täällä salissakin on tullut jo esille, mikä on sellainen lääketieteellinen syy, miksi niin pitäisi edes tehdä?

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2020 vp

Myös Suomessa elää tällä hetkellä tyttöjä, joiden elämää ja terveyttä sekä oikeutta päättää omasta kehostaan varjostaa riski tulla silvotuksi. Suomessa on huutava tarve kehittää lainsäädäntöä siihen suuntaan, että silpomiseen syyllistyneet tahot saisivat tuntuvat rangaistukset teostaan, jotka täyttävät törkeän pahoinpitelyn merkit ja polkevat uhrien oikeuksia päättää omasta kehostaan. Myös näihin hämäriin toimenpiteisiin liittyvä terveysriski on suuri.

Suomen on tehtävä selväksi, ettei naisten ja tyttöjen silpomista suvaita täällä tippaakaan. Suomessa ollaan puuttumassa asiaan vasta nyt — hyvä, että edes nyt. Myös poikien ei-terveydellisin perustein suoritettut ympärileikkaukset kuuluvat mielestäni ilman muuta kiellettyjen asioiden koriin.

Lakivaliokunnan mietinnön kanta oli selvä: valtioneuvoston tulisi ryhtyä mahdollisimman ripeästi toimenpiteisiin tyttöjen ja naisten sukuelinten silpomisen säätämiseksi rikoslaissa rangaistavaksi nykyistä selkeämmin ja antaa tarvittavat lakiehdotukset eduskunnan käsiteltäväksi kuluvan vaalikauden aikana. Lisäksi mietinnössä suhtauduttiin kriittisesti poikien kohdalla ei-lääketieteellisestä syystä tehtyihin ympärileikkauksiin.

Arvoisa puhemies! Tarvitaan myös toimia, jotta Suomen kansalaisille ulkomailla tehdyt silpomiset olisivat lainsäädännön nojalla rangaistavia tekoja. Perussuomalaiset ovat puhuneet ja tehneet aloitteita jo vuosia sen puolesta, että näihin brutaaleihin silpomisiin puututaisiin kovalla kädellä. Myös muissa puolueissa on herätty tähän äärimmäisen vakavaan ongelmaan. Uhrit ovat usein lapsia, jotka ovat tällaisen pahoinpitelyn edessä voimattomia puolustamaan oikeuksiaan, ja näin ollen lapset joutuvat erityisen haavoittuvaan asemaan. Syyt ympärileikkauksiin ja silpomisiin ovat monesti uskonnolliset tai kulttuuriset.

Kyllä tässä asiassa on selvä, että Suomessa on noudatettava Suomen lakia, ei minkään muun maan lakia. Hallituksen on kuunneltava lakivaliokuntaa ja eduskunnan ääntä ja ryhdyttävä heti toimiin, jotta näitä ympärileikkauksia koskevaa lainsäädäntöä saadaan hiottua siihen kuntoon, että se tarjoaa paremman suojan naisille, tytöille, pojille. Myös rangaistusten on oltava tiukkoja sekä ohjeistuksen niin selkeää, että jokainen ymmärtää asian.

Lakivaliokunnan puheenjohtaja Merelle ja kaikille valiokunnan jäsenille kiitos siitä, että esillä olevaan asiaan ollaan vihdoinkin puuttumassa Suomessa.

Ja kuten täällä on jo todettu, kansalaisaloitteella on väliä. Se, että ihmiset tekevät kansalaisaloitteen, joka tulee tänne saliin — nyt huomataan, että se on tärkeää ja kansa saa myös oman äänensä kuuluviin sitä kautta. Eli kiitos vielä kerran aloitteen alullepanijoille ja allekirjoittaneille.

Ja vielä lopuksi, arvoisa puhemies, hyvä, että edustaja Tynkkynen nosti vahvasti esille myös poikien ympärileikkauksen ongelmat. — Kiitos.

18.47 Sari Tanus kd: Arvoisa rouva puhemies! Tyttöjen ja naisten sukuelinten silpomisen selkeä kriminalisointi on todellakin erittäin kannatettava asia, ja siitä on käytetty hyviä puheenvuoroja tässä. Aivan ensimmäiseksi haluaisin sanoa, että kannatan edustaja Laukaskasen tekemää vastalauseita — vastalause numero 1:tä, jonka hän hyvin avasi.

Tähän kansalaisaloitteeseen, joka koski tyttöjen ja naisten silpomista, ei olisi tullut liittää poikien ympärileikkausta, koska niin taustaltaan, toimenpiteiltään kuin vaikutuksiltaan puhutaan aivan eri tason tilanteesta. Itse pitkän linjan erikoislääkärinä, gynekologina, synnytyslääkärinä voisin puhua pitkäänkin siitä, mitä kaikkea tyttöjen silpominen on tuonut ja tuo tullessaan, miten se vaikeuttaa normaalia elämää ja voi sen tuhota monella tapaa, mutta toisaalta myös urologialla työskennelleenä, ympärileikkauksissa mukana olleena ja pitkän

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2020 vp

linjan koulu- ja neuvolalääkärinä olen myös nähnyt sen, mitä esimerkiksi tuo tiukka esinahka voi tehdä ja tekee pienille vauvoille ja pojille ja mitä ongelmia siitä voi tulla, kun joudutaan sitten lääketieteelliseen ympärileikkaukseen esimerkiksi tulehdustilanteissa tai erittäin kivuliaissa kuristumistilanteissa. Nämä komplikaatiot, erinäiset tuntuu puutokset tai arpijutut ovat hyvin pitkälti tällaisiin niin sanottuihin akuutteihin tilanteisiin liittyviä, jolloin on jo jouduttu tämältyyppeisiin päivystyksellisiin tai hyvin nopeisiin toimenpiteisiin nimenomaan siksi, kun tilanne on akutisoitunut lääketieteellisesti. Eli tässä kannattaa olla kanssa tarkka, kun mietitään, milloin niitä komplikaatioita tai tällaisia pitemmälle juontuvia seuraamuksia on tullut: ne liittyvät tämältyyppeisiin tilanteisiin, eikä tällaisiin pieniin vauvana tehtyihin ympärileikkauksiin, jolloin poistetaan esinahka tai pieni osa esinahkaa.

Mutta sen haluaisin nostaa tässä esiin, että olen erittäin huolissani kansalaisaloitteesta instrumenttina ja toivoisin, että eduskunnassa myös siellä puhemieshistoriassa käsitelisit asiaa, koska nimenomaan tämän kansalaisaloitteen asiaa — joka koski tyttöjen ja naisten silpomista — ja sen käsittelyä on kannatettu, ja kansalaisaloitteen allekirjoittaneet ovat toivoneet sen asian käsittelyä. Mutta nyt tähän on liitetty täysin taustaltaan, toimenpiteiltään ja vaikutuksiltaan aivan eri tason asia, ja minulla on pelko, että niin hyvin kun kansalaisaloite monessa tilanteessa on toiminut, niin näen kyllä, että tämä vie luottamusta ja uskoa kansalaisaloitteeseen instrumenttina, ja aivan niin kuin edustaja Laukkanen nosti esiin, on hyvin todennäköistä, että monet kansalaisaloitteen allekirjoittaneet eivät olisi allekirjoittaneet sitä, jos olisivat tienneet, [Puhemies koputtaa] että tämä leviää myös tämältyyppeisiin toisiin käsittelyihin.

18.50 Sofia Virta vihr: Arvoisa puhemies! Jokaisella lapsella on oikeus koskemattomuuteen, elämään vailla minkäänlaista väkivaltaa, laiminlyöntiä tai hyväksikäyttöä. Ja meillä aikuisilla, meillä taas on velvollisuus pitää huolta siitä, että lasten oikeudet aidosti toteutuvat.

Tänään olemme koolla käsittelemässä tyttöjen sukupuolielinten silpomista. Silpomisella eli naisen ympärileikkauksella tarkoitetaan kulttuurista perinnettä, jossa vahingoitetaan tytön tai naisen sukuelimiä ilman terveydellistä syytä. On siis kyse toimenpiteestä, joka on täysin hyväksymätön, väkivaltainen ja törkeä, julmaa väkivaltaa. Silpomisella loukataan oikeutta koskemattomuuteen ja omaan kehoon. On selvää, että meidän tulee tehdä kaikemme, ettei yksikään lapsi joutuisi kokemaan mitään niin järkyttävää. Jokainen silpomisrikos on liikaa, mutta niin kauan kuin me emme onnistu näitä väkivallantekoja täysin ehkäisemään, tulee meidän onnistua tarjoamaan kaikki apu ja tuki heille, joita emme kyenneet suojelemaan.

Silpominen onkin asia, josta puhutaan aivan liian vähän. On todella tärkeää, että Suomessa on aloitettu tämän kansalaisaloitteen tekijöiden ja aloitteen kannattajien toimesta keskustelu siitä, että tämä järkyttävä ilmiö on totta myös meidän yhteiskunnassamme ja että siihen pitää onnistua puuttumaan nykyistä paremmin. Iso kiitos siis kansalaisaloitteen tekijöille sekä jokaiselle, joka tätä monelle henkilökohtaisestikin kipeää asiaa on keskusteluun rohkeasti tuonut. Silmiä ummistamalla me emme onnistu auttamaan ketään, vaan vaikeistakin asioista on kyettävä puhumaan, mutta tuota puheeksi ottamista ei tule jättää väkivallan kohteena tai sen riskissä olevien harteille, vaan meidän tulee pitää huolta siitä, että ilmiö yhteiskunnassamme tunnistetaan ja esimerkiksi ammattilaiset yli sektorirajojen omaavat taidot käsitellä ja ottaa puheeksi näinkin herkkää mutta vakavaa asiaa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2020 vp

Arvioiden mukaan yli 200 miljoonaa naista ja tyttöä yli 30 maassa on silvottu. Me tiedämme, että arvioiden mukaan Suomessakin on silpomisriskissä satoja tai tuhansia tyttöjä. Silpominen on jo nyt kielletty rikoslaissa, sillä se rinnastetaan pahoinpitelyyn tai törkeään pahoinpitelyyn. Myös silpomisen suunnittelusta voidaan jo nyt tuomita. Kuten lakivaliokunnan mietinnössä todetaan, on nyt ryhdyttävä toimenpiteisiin, joilla sukuelinten silpominen säädetään rikoslaissa rangaistavaksi nykyistä selkeämmin. Lailla me emme voi estää silpomista, mutta lailla me määritämme ja osoitamme sen, millä vakavuudella yhteiskuntamme tähän järkyttävään ilmiöön suhtautuu. Ja kuten aikaisemmin totesin, tarvitsemme lisäksi nykyistä vaikuttavampia toimia tunnistaa lapsia, jotka ovat tämän silpomisriskin uhassa. Näin onnistumme ehkäisemään silpomista, ja samalla me tunnistamme heidät, jotka tarvitsevat tukea selviytyäkseen tämän järkyttävän kohtalon jälkeen. Meidän tulee pitää huolta, että jokainen tekijä joutuu rikosoikeudelliseen vastuuseen.

Sosiaali- ja terveysministeriön silpomisen vastainen toimintaohjelma linjaa kyllä valtakunnallisesti, miten silpomista ehkäistään ja miten ilmiöön reagoidaan terveystarkastuksissa, gynekologikäynneillä ja lastensuojelussa. Toimintaohjelman jalkauttamiseksi jokaisessa kunnassa tarvitaan resurssit, jotta tieto ja osaaminen aidosti leviävät. On tärkeää, että turvataan riittävät resurssit myös järjestöille, jotka tätä silpomisen vastaista tärkeää työtä tekevät. Ammattilaisille tulee turvata taito ja tieto ottaa asioita puheeksi. Tulee huomioida, että ilmiö on vahvasti kulttuurisidonnainen, jolloin meidän täytyy puheeksi ottamisen yhteydessä turvata ja huomioida kielirajoitteet. Meidän tulee mahdollistaa koulutettujen kulttuuritulkkien nykyistä parempi hyödyntäminen. Ja silpomisen läpikäyneille naisille meidän tulee tarjota matalalla kynnyksellä mahdollisuutta korjaaviin leikkauksiin sekä henkistä apua kokemuksen läpikäymiseen. Olen niin pahoillani jokaisen puolesta, joka näin järkyttävää väkivaltaa on elämässään joutunut kohtaamaan.

Arvoisa puhemies! Kun lapsille tehdään pahaa, kun heidän koskemattomuuttaan loukataan, herättää se varmasti meissä jokaisessa suuria tunteita, vihaa, ymmärtämättömyyttä, surua. Tunnemylläkän keskellä asioita on kuitenkin vaikea edistää, ja välillä tunteet täytyy siirtää sivuun, jotta voimme keskittyä tekemään parhaita, mahdollisimman vaikuttavia päätöksiä. Tämän tunteen tässä salissa jakaa varmasti moni nyt, kun tätä vaikeaa asiaa olemme käsitelleet.

Haluan painottaa, että toisin kuin esimerkiksi sosiaalisessa mediassa on ehkä tahallisesti, harhaanjohtavasti tiettyjen tahojen toimesta viestitty, emme me ole lakivaliokunnassa äänestäneet missään kohtaa poikien ympärileikkauksen kriminalisoinnin puolesta tai vastaan. Todellisuudessa kyse on siis ollut siitä, sisällytetäänkö poikien ympärileikkaus samaan yhteyteen, jossa käsitellään tyttöjen ja naisten silpomista koskevaa kansalaisaloitetta. [Sebastian Tynkkysen välihuuto] Enemmistö valiokunnasta halusi kunnioittaa kansalaisaloitteen laatijoita ja käsitellä asiat erillään, jotta kansalaisaloitteen eteneminen ei hidastuisi. Tämä kanta oli muodostunut vuoden mittaisen valiokuntatyön ja lukuisten asiantuntijoiden kuulemisella. [Leena Meri: Ei se kyllä ihan noinkaan mennyt!] On siis täysin selvää, että jokaisella lapsella on oikeus koskemattomuuteen sukupuolesta tai mistään henkilökohtaisesta ominaisuudesta riippumatta, ja on täysin selvää, että meillä on velvollisuus pitää jokaisen lapsen puolta. Vaikka poikien ympärileikkauksessa on siis kyse eri toimenpiteestä, on selvää, että jokaisen kehollinen itsemääräämisoikeus kuuluu myös pojille. Valiokunnan mietinnön mukaisesti poikien ympärileikkaukseen liittyvää lainsäädäntöä täytyy tarkastella ja arvioida tarkkaan niin, että löydetään varmasti kaikkein vaikuttavimmat, tehokkaimmat ja toimivimmat keinot suojella jokaisen pojan koskemattomuutta, sillä oi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2020 vp

keus päättää omasta kehostaan ja sen koskemattomuudesta kuuluu jokaiselle lapselle, niin tytöille kuin pojille. Jokaisen tuota koskemattomuutta rikkovan tulee mielestäni joutua teostaan tässä maassa rikosoikeudelliseen vastuuseen.

18.56 Ben Zyskowicz kok: Arvoisa rouva puhemies! Arvoisat kollegat! Täällä on lakivaliokunnan jäsenten toimesta ja muidenkin edustajien toimesta niin kauniisti kiitetty tämän kansalaisaloitteen alullepanijoita ja aktiiveja, että en osaa siihen mitään lisätä. Haluan vain omaltakin osaltani heitä tästä kiittää.

Samoin useat lakivaliokunnan jäsenet — kaikki ilmeisesti, jotka ovat puheenvuoroja käyttäneet — ovat niin hyvin puhuneet siitä, miten julmaa tämä tyttöjen sukuelinten silpominen on, miltä pohjalta he ovat näin ollen päätyneet siihen, mihin ovat tässä lakivaliokunnan mietinnössä päätyneet. Tältäkin osin tyydyn viittaamaan täällä käytettyihin lakivaliokunnan jäsenten erinomaisiin puheenvuoroihin.

Kuten debatissa sanoin, en kannata sitä ja pidän päinvastoin valitettavana sitä, että tässä samassa yhteydessä lakivaliokunta otti tarkasteluun poikien ei-lääketieteellisin perustein tapahtuvan ympärileikkauksen. Tämä tyttöjen sukuelinten silpominen ja tämä poikien ei-lääketieteellisin perustein tapahtuva ympärileikkaus eivät ole miltään osin sama asia, ne eivät ole miltään osin rinnastettavissa, eikä näin ollen mielestäni tässä yhteydessä olisi tullut tätä poikien ei-lääketieteellisin perustein tapahtuvaa ympärileikkausta käsitellä.

Tässä suhteessa yhdyin myös kannattamaan edustaja Laukkasen tekemää ja täällä jo aikaisemmin kannatettua vastalauseita numero 1 eriävänä mielipiteenä lakivaliokunnan mietintöön.

No, miksi nämä ovat täysin eri asioita?

No, ensinnäkin: Lääketieteellisin perustein tehdään Suomessa arvioiden mukaan noin 1 800 ympärileikkausta vuodessa ja kaikkialla maailmassa tehdään lääketieteellisin perustein poikien ympärileikkauksia. Missään päin maailmaa, ei Suomessa eikä missään muussa maassa maailmassa, tehdä lääketieteellisin perustein tyttöjen sukuelinten silpomista.

Toiseksi: Vaikka tästä on eriäviä näkemyksiä, niin luotettavat tieteelliset tutkimukset sanovat, että tästä poikien ympärileikkauksesta — ja en nyt puhu komplikaatioista vaan tästä itse toimenpiteestä — ei ole vahinkoa tai haittaa näille pojille ja miehille. Siitä ei ole vahinkoa eikä haittaa esimerkiksi heidän seksuaalielämässään, vaikka tällaistakin väitetään. Sen sijaan tyttöjen sukupuolielinten silpominen on julma, barbaarinen toimenpide, jolla todellakin aiheutetaan vahinkoa ja haittaa näille tytöille ja myöhemmin naisille.

Kolmanneksi: poikien ei-lääketieteellisin syin tapahtuvien ympärileikkausten tarkoitus ei ole esimerkiksi kontrolloida poikien seksuaalielämää tai seksuaalisuutta, kun taas — näin olen ainakin ymmärtänyt — tämän tyttöjen sukuelinten silpomisen tarkoitus on nimenomaan tyttöjen ja naisten seksuaalisuuden kontrollointi.

Neljänneksi: monissa maissa Euroopassa, muun muassa Ruotsissa, Norjassa ja Saksassa, on nimenomaisin säädöksin sallittu poikien ei-lääketieteellisin perustein tapahtuva ympärileikkaus — Suomessakin se on sallittu korkeimman oikeuden ennakkopäätöksen perusteella — mutta en tiedä, että missään Euroopan maassa, oikeuskulttuuriltaan Suomeen rinnastettavassa maassa olisi sallittu tämä naisten sukuelinten silpominen.

Viidenneksi: Suomessa, muissa Pohjoismaissa, Euroopassa tai maailmassa ei ole missään kielletty poikien ympärileikkausta, kun taas, kuten edellä ehkä kävi ilmi, tämä tyttöjen sukuelinten silpominen on kielletty ymmärtääkseni ainakin kaikissa länsimaissa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2020 vp

Ehkä seuraavaksi eroksi voi sanoa sen, miten täällä on kuvattu tätä tyttöjen sukuelinten silpomista: se on järkyttävää, se on raaka toimenpide, se on väkivaltainen toimenpide, se on tragedia. Poikien ympärileikkaus ei ole tragedia, ei ole raaka toimenpide, ei ole järkyttävää väkivaltaa pojille, mutta siis tämä sukuelinten silpominen tytöille on sitä.

Kun nämä ovat näin eri asioita, niin olen vähän hämmentynyt siitä, että täällä moni perustelee näiden käsittelemistä samassa yhteydessä tämän kansalaisaloitteen perusteella sukupuolineutraalisuudella tai yhdenvertaisuudella. Kun on kyse kahdesta täysin eri asiasta, niin en oikein ymmärrä, mihin tällainen argumentointi perustuu.

Rouva puhemies! Aika menee aina nopeasti, kun itse on puhumassa, toisin kuin muiden kohdalla, [Naurua — Keskustan ryhmästä: Se on totta!] joten pitää vielä lyhyesti todeta: Onko tästä poikien ympärileikkauksesta haittaa? Ei ole. Okei, tiede ei ole siitä yksimielinen, mutta luotettavat tieteelliset tutkimukset kertovat — ja niitä on tehty WHO:n piirissä, niitä on tehty muualla — että siitä ei ole haittaa, ei esimerkiksi seksuaaliseen elämään, vaikka ilmeisesti edustaja Tynkkynen tässä asiassa on parempi asiantuntija. [Sebastian Tynkkynen välihuuto] No, onko siitä hyötyä näille pojille? Ei ainakaan kiistattomasti ole hyötyä, siis terveyshyötyä, mutta esimerkiksi Suomen korkein oikeus on katsonut, että siitä on hyötyä näiden lasten identiteetin kehittymisen sekä uskonnolliseen ja sosiaaliseen yhteisöön kiinnittymisen kannalta, ja korkein oikeus tässä yhteydessä korosti nimenomaan lapsen edun ensisijaisuutta, kun tätä asiaa korkeimmassa oikeudessa arvioitiin.

19.03 Sari Sarkomaa kok: Arvoisa rouva puhemies! Kiitän kansalaisaloitteen tekijöitä ja tukijoita pitkäjänteisestä työstä silpomisen vastaisessa urakassa ja edelleenkin tämän aiheen ja asian nostamisesta korkealle eduskunnan agendalle. Tänään on mielestäni ilon päivä. Olen todella tyytyväinen lakivaliokunnan ottamaan kantaan, jonka mukaan tyttöjen sukuelinten silpominen on säädettävä Suomessa rangaistavaksi nykyistä selkeämmin. Suomihan on viimeinen Pohjoismaa, joka ei ole tätä brutaalia rikosta erilliskriminalisoinut, ja tuen vahvasti tätä lakivaliokunnan esitystä ja toivon todellakin, että hallitus tuo eduskuntakauden aikana meidän käsiteltäväksemme rikoslain uudistuksen, ja toivon, että maan hallitus ja ministerit tämän ottavat nyt itselleen ja lupaavat tämän lakiesityksen tuoda, ettei tämä jää esimerkiksi sote-uudistuksen jalkoihin. Tällä lakiesityksellä on kiire.

Suomen on pystyttävä suojelemaan tyttöjä ja naisia paremmin. Jokaisen tytön ja naisen oikeus päättää omasta kehostaan ja tulevaisuudestaan on saatava Suomessa toteutumaan. Mielestäni lakivaliokunnan esitys ja kanta on todellakin tärkeä askel kohti Suomea, jossa yksikään tyttö ei enää joudu silvotuksi. Tyttöjen koskemattomuutta ja itsemääräämisoikeutta on suojeltava kaikissa tilanteissa. Tuo silpominen on järkyttävä ja brutaali väkivalanteko, mutta sen rangaistavuus ei ole tarpeeksi hyvin yleisessä tiedossa, vaikka teot todellakin ovat rikoslainvastaisia, ja pidän todella tärkeänä, että tätä lainsäädäntöä selkeytetään ja sillä tavalla lähetetään Eduskuntatalosta vahva viesti siitä, että tyttöjen silpominen on todellakin rikos Suomessa.

Arvoisa puhemies! Me emme kerta kaikkiaan voi enää odottaa THL:n arvioita. Täällä moni on todennut, on todettu, että noin 10 000 silpomisen läpikäynyttä tyttöä ja naista asuu Suomessa — on vaikea arvioida, kuinka moni tyttö on riskissä tulla silvotuksi, mutta yksikin on liikaa.

Tässä lakivaliokunnan mietinnössä ei vielä ole täysin konkreettista sisältöä lakiesitykselle, eikä ollut myöskään kansalaisaloitteessa, ja sen takia me edustaja Vikmanin kanssa kokoomuksen eduskuntaryhmän tukemana olemme tehneet lakialoitteet, joissa on todella-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2020 vp

kin konkreettiset esitykset siitä, mitä erillislainsäädäntö voisi käytännössä tarkoittaa, ja nuo kaksi lakialoitetta muodostavat kokonaisuuden. Me todellakin ehdotimme silpomista koskevan erilliskriminalisoinnin lisäämistä rikoslakiin niin, että lainsäädännössä selkeästi viestitään jyrkän kielteinen kanta silpomiseen ja sillä tavalla, että rikosvastuu saadaan nykyistä paremmin toteutumaan. Noissa lakialoiteissa erilliskriminalisointi kieltäisi myös Suomen kansalaisille ulkomailla tehdyt silpomiset ja antaisi viranomaisille enemmän mahdollisuuksia puuttua rikoksiin ja tekojen tuomittavuutta lisättäisiin nostamalla teosta määrättävää vähimmäisrangaistusta vuodesta kahteen vuoteen. Olisi hyvä, että tätä myös täällä ehkä lakivaliokunnan jäsenet kommentoivat, eli onko tämä asia noussut siellä valiokunnan käsittelyssä. Tuo viime syksynä jättämämme lakialoite on nopeasti toimeenpantavissa ja olisi tapa toteuttaa lakivaliokunnan edellyttämä muutos, ja konkreettinen ehdotuksemme on todellakin nyt hallituksen vapaasti käytettävissä, tietenkin. Lisäksi tuossa silpomisen vastaisessa työssä tarvitaan ennen kaikkea sitä ennaltaehkäisyä, mikä hyvin on tässä tullut esille, ja silpomisuhassa olevien tyttöjen tunnistamiseksi ja auttamiseksi ammattilaiset tarvitsevat todellakin lisäkoulutusta, ja on tärkeää, että yhteydenpito on tiivistä maahanmuuttajayhteisön, viranomaisten ja eri toimijoiden välillä.

Haluan vielä, puhemies, todeta sen, että Suomen sitoutuminen kansainvälisiin ihmisoikeussopimuksiin sekä YK:n kestävän kehityksen tavoitteet vaativat Suomea tarttumaan tähän ongelmaan ja lopettamaan silpomisen kaikissa sen muodoissaan.

Ihan viimeisenä sanon sen, että ei ihan tekemättä olla oltu, vaan paljon työtä on tehty, ja viime eduskuntakaudella esimerkiksi hallitus valmisteli järjestyksessä jo toisen toimintaohjelman estämään tyttöjen ja naisten sukuelinten silpomista. On tärkeää, että tämä työ saa riittävät resurssit, ja on myöskin tärkeää, että meillä on tietoa ja tutkimusta. Pidän valitettavana sitä, että kouluterveyskyselyssä ei ilmeisesti jatkossa tästä asiasta, tyttöjen silpomisesta, kerätä tietoa, eli on tärkeää, että vastuuministerit siitä huolehtisivat, ja myös se, että meillä olisi dokumentoituna esimerkiksi, kuinka moni nainen tai tyttö synnyttää ympärileikkatuna — sekin on vielä vajavaista, eli on todella tärkeää, että me voimme seurata sitten tämän lain vaikutuksia.

Uskon ja toivon ja vetoan, että tämä nyt hyväksyttäisiin ja hallitus toisi esityksen, että meillä on sitten myöskin seurantaa, että näemme, miten vaikuttavaa tämä lainsäädäntö on ollut ja miten olemme pystyneet ennalta ehkäisemään tätä brutaalia rikosta eli tyttöjen sukuelinten silpomista.

19.09 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa rouva puhemies! Tämä keskustelu tyttöjen ja naisten sukuelinten silpomisen kriminalisoinnista on ollut arvokasta kuunneltavaa, myöskin ihmiselle, joka ei nyt näitä lainsäädännön yksityiskohtia ole sillä tavalla pystynyt seuraamaan työkseen, kuten lakivaliokunta nyt on tähän lähes vuoden asiaan paneutunut. Kiitän eduskuntaa siitä, että on käyty hyvä keskustelu.

Täällä on ainakin kahdessa isossa asiassa käytännössä koko sali, tai koko sali, yhtä mieltä, ja luulen, että sitä kannattaakin korostaa tässä keskustelussa. Ensimmäinen seikka: me kiitämme kansalaisaloitteen tekijöitä ja samalla kiitämme kansalaisaloiteinstituutiota sen toimivuudesta, että tämä asia on tullut näinkin vahvasti esille. Ja toinen seikka, mistä me olemme yksimielisiä, on se, että tämä tyttöjen ja naisten sukuelinten silpomisen on brutaali väkivallan teko, joka tulee ehdottomasti jyrkästi kieltää, ja siihen tulee myöskin luoda seurantajärjestelmät eri tavoilla mukaan lukien sitten tukitoimenpiteet laajassa mittaka-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2020 vp

vassa. Tässä suhteessa eduskunta on yksimielinen, ja se on arvokas ilmaisu, ja jaan tämän saman kannan.

Se, mistä täällä on ollut erimielisyyttä ja erilaisia painopisteitä on nähty, on se, että kun ympärileikkaus-sanaa käytetään sekä tyttöjen että poikien kohdalla, niin puhumeko samasta asiasta vai täysin eri asiasta, ja oliko oikein tai väärin, että lakivaliokunta otti asian esille omassa mietinnössään. Täällä nyt useissa puheenvuoroissa myöskin on otettu tämä asia esille, ja myös tässä vastalauseessa se näkyy. Edustaja Zyskoviczin puheenvuoro, joka tässä nyt oli aiheeseen ehkä... Useat puheenvuorot ovat tätä asiaa tuoneet esille, mutta hän erityisesti painotti tätä asiaa siitä lähtökohdasta, että on kahdesta aivan eri asiasta kysymys. Me tunnistamme sen seikan, että normaalissa lainsäädännössä tämä niin sanottu sukupuolineutraliteetti on pääsääntö, ja niin täytyy ollakin. Me puhumme sukupuolista tässä suhteessa tasavertaisina, kun puhumme normaalista lainsäädännöstä. Tunnistamme tietysti sen, että miehet ja naiset ovat tietyiltä osin erilaisia, ja silloin kun me puhumme näistä tietyistä erilaisuuksista, mitä miehillä ja naisilla on aidosti fysiologisia erilaisuuksia, niin on myöskin lainsäädäntöä, joka joutuu huomioimaan tämän erilaisuuden. Ja silloin tämä sukupuolineutraliteetti aidosti ei toimi. Tässä suhteessa edustaja Zyskovicz on varmasti oikeassa. Täällä on myöskin muun muassa edustaja Tanus ja muutkin tuoneet sen seikan esille, että kun ympärileikkaus-termiä käytetään miesten ja naisten osalta, niin puhutaan eri asiasta.

Minäkin olen nyt amatöörinä tähän asiaan reagoinut, ja ihan ensimmäinen näkemys on se, että termi on sama, mutta aivan varmasti keskeisiltä perusosiltaan me puhumme eri asiasta. Ainakin minä nostaisin kaksi asiaa esille, edustaja Zyskovicz toi esille ison joukon muitakin aivan systemaattisesti. Aivan varmasti fyysisesti, kun tehdään ympärileikkaus miehille ja tehdään ympärileikkaus naisille, tytöille ja pojille, tämä operaatio on eri asia, siinä ei puhuta samasta asiasta. Erityisen painava seikka — mikä tässä minusta on painava seikka — on tämä niin sanottu seksuaalinen koskemattomuus. Tältäkin osin aivan varmasti puhumme eri asiasta. Sillä on erilainen seurannaisvaikutus. Ja edustaja Zyskovicz kävi sitten läpi monta muutakin seikkaa, joissa hän korosti tätä erilaisuutta: tuotiin muun muassa esille se, että lääketieteellisin perustein voidaan perustella poikien ympärileikkausta, mutta sitä ei voida perustella missään olosuhteissa tyttöjen ympärileikkauksen kohdalla, tai tässä tapauksessa ihan oikein sukuelinten silpomista ei voida lääketieteellisin perustein perustella. Tämä ero on olemassa oleva.

Mutta sitten se, mikä on se iso asia, josta me olemme paljon puhuneet, on tämä ei-lääketieteellinen puoli. Itse nyt amatöörinä reagoin tällä tavalla, että kehollisen koskemattomuuden ja itsemääräämisoikeuden osalta tässä on samantyyppisestä asiasta kysymys. Ja sen takia jäin pohtimaan sitä, että on erinomaista, että ne erotetaan nyt toisistaan ja tämä brutaali teko kriminalisoidaan tyttöjen suhteen, mutta poikien suhteen on ihan hyvä, että tämä asia myöskin käydään kunnolla lävitse ja tunnustetaan, että siinä on kyse samoista ilmiöistä sitten myöskin tiettyihin kulttuureihin kuuluvan ilmiön kannalta. Että siinä on pitkää traditiota molemmissa, ja siinäkin on vähän samasta asiasta kysymys, että kulttuurinen paine on yhtä lailla olemassa.

Itse jäisin avaamaan tätä keskustelua toisessa asiayhteydessä kuin tässä kohdassa, niin että käytäisiin läpi myöskin tämä poikin ympärileikkauksen merkityssisältö siinä suhteessa, että siinä on kuitenkin lapsen koskemattomuudesta ja itsemääräämisoikeudesta kysymys. Ja sen takia jäin pohtimaan, että se ei ole sama kuin tukanleikkaus tai kynsien leikkaus, joka on tarpeellinen toimenpide. Tämä poikien ympärileikkaus on fysiologisesti ot-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2020 vp

taen tarpeeton toimenpide. Ja sitä voisi silloin miettiä, että rikotaanko siinä kuitenkin keuhollista koskemattomuutta ja itsemääräämisoikeutta. [Leena Meri: Juuri näin! — Ben Zyskowitz: Mites se korvien leikkaaminen, onko se fysiologisesti tai kulttuurisesti perusteltua?]

19.14 **Leena Meri ps:** Arvoisa puhemies ja muut läsnäolijat! Muutamia nostoja vielä tästä keskustelusta ja tästä meidän mietinnöstä.

Tosiaan tyttöjen osalta tämä on jo rikos rikoslaissa, mutta on havaittu lisäsääntelyn tarvetta. Tässähän on ollut ongelmana erityisesti näytön saaminen, eli meillä ei ole tuomioita, ja tässä on alioikeustasolla ollut yksi tapaus käsiteltävänä, mutta juuri näyttövaikeuksien vuoksi tuomiota ei tullut. Tietysti kun siinä tekijöinä ovat huoltajat, läheiset, ja nämä tapahtuvat usein ulkomailla, niin jokainen ymmärtää, että tämä pykälän täsmennys ei sinänsä ratkaise sitä näyttöongelmaa. Siksi toimme esille myös ennaltaehkäisyä ja puuttamista muuallakin viranomaistoiminnassa ja myös maahan tullessa, että kerrotaan, että Suomessa tämä on yksiselitteisesti kiellettyä ja tyttöjen sukupuolielimiä ei täällä silvota.

Kuulemisissa tuli esille se, olisiko tämä erillinen pykälä vai pahoinpitelyn teon kuvaukseen jonkinlaisia lisäyksiä vai sitten rangaistuksen mittaamisessa. Tässäkin täytyy huomioida se, että näitä on eriasteisia. Kuten esittelypuheenvuorossa kerroin, niin radikaaleissa muodoissa poistetaan klitoris ja häpyhuulet ja ommellaan ne yhteen, ja sitten toisissa teoissa tehdään pisto tai viilto. Toki tämä voidaan tehdä teon kuvauksissa ja rangaistuksen mittaamisessa. Eihän kaikesta voi tulla tietenkään ihan sama rangaistuskaan. Siinä mielessä tämä vaatii pohdintaa ja valmistelua, kuinka tämä tulee toteuttaa.

Ja vielä muistutuksena, kun täällä jossakin puheenvuorossa vedottiin, että muualla maailmassa on erillislakeja, niin se ei Suomen oikeusjärjestelmään sovi siinä mielessä, että meillä on vakavat teot, vankeusuhkaiset teot rikoslaissa, ja erillislaki ei olisi tähän sopiva. Ei katsottu sellaista tarpeelliseksi, mutta hyväksyttiin kuitenkin tämä ajatus, että viedään tätä kansalaisaloitetta eteenpäin.

Tietysti huolestuttavaa oli myös se, että puheeksi ottaminen on ollut vaikeaa, ja tämä tilastointi, kun esimerkiksi Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen arviot ovat niin valtavan heittäviä, että arvioidaan, että silpomisvaarassa voi olla 650 tai 3 000. Siinä on aika iso haitari, eli kyllä tässä pitäisi parempaa tilastointia olla.

Mutta sitten vielä tästä poikien asiasta. Valiokunta halusi tätä selvittää, ja minusta se on täysin selvää, että sitä pitikin selvittää. Nyt täytyy kuitenkin jokaisen tässä keskustelussa muistaa, että poikien ei-lääketieteellinen leikkaus on lähtökohtaisesti pahoinpitely, eli se ei ole siis mikään sallittu toimenpide, jota nyt oltaisiin kieltämässä, vaan se on lähtökohtaisesti jo nyt pahoinpitely, mutta korkein oikeus on antanut kulttuurisista ja uskonnollisista syistä sille oikeutusta, ja eräässä tapauksessa on todettu, että rangaistuksen edellytyksenä oli se, että toisen vanhemman suostumus puuttui.

Valiokunta kiinnitti huomiota laillisuusperiaatteeseen. Pitää olla laissa säädetyt perusteet, jos halutaan puuttua fyysiseen koskemattomuuteen, ja sitä ei nyt ole. Korkein oikeus on itsekin ratkaisussaan todennut, että tämä tilanne ei ole tyydyttävä, että tämä käytäntö lepää yksinomaan korkeimman oikeuden ratkaisujen varassa. Jos tätä tilannetta halutaan selkeyttää tai muuttaa, ainoa keino on siis säätää laki. Muuten me olemme korkeimman oikeuden ratkaisujen varassa.

Mielestäni asia ei ole ollenkaan epäselvä. Jos haluamme tehdä poliittisen ja arvovalinnan, me toteamme, että kaikki ei-lääketieteelliset toimenpiteet tulee kriminalisoida, koska

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2020 vp

ne ovat turhia. Ei ole mitään tarvetta sellaiseen. Ne ovat kulttuurin edellyttämiä, yhteisön edellyttämiä, mutta toivoisin, että se kulttuuri ja uskonto, mihin ne perustuvat, olisivat muutakin kuin ympärileikkaus. Varmasti ovat sisältörikkaita joka tapauksessa. Perussuomalaisen valiokuntaryhmän vastalause eroaa siinä, että me olisimme halunneet tämän saman tien tässä samassa yhteydessä, koska meistä tämä on selkeä asia kriminalisoida ja todeta, että kaikki ei-lääketieteelliset poikien ympärileikkaukset tulee selkeästi kriminalisoida, ja tuoda se samassa yhteydessä tällä vaalikaudella.

Täällä on todettu, että valiokunnan mietinnössä ei ole eroavaisuuksia tältä osin, mutta itse, jos luen valiokunnan mietintöä täältä sivulta, onko tämä nyt 19 — näyttää olevan — niin täällä valiokunta toteaa, että ”lisäksi on perusteltua ja tarpeen arvioida nykytilaa siitä, että poikien ei-lääketieteellisten ympärileikkausten sallimisen edellytyksistä ei ole säädetty lain tasolla”. Itse luen tätä niin, että meillä on joillakin valiokunnan jäsenillä ollut ajatusta, että tätä voitaisiinkin ehkä sallia myöskin ja sitäkin pitäisi tutkia, mutta meidän perussuomalaisen vastalause lähtee siitä, että ei tässä mitään sallimisen perusteluita tarvita. Lääketieteelliset perusteet ovat ok, mistä, edustaja Tanus, puhuitte. Ei tässä olla kieltämässä lääketieteellisiä — totta kai, jos semmoinen tarve on — vaan ei-lääketieteelliset.

Toivoisin, että tutustuisitte erään äidin haastatteluun. Näitä korkeimman oikeuden ratkaisuja on kolme, ja olen tavannut viime viikolla tämän korkeimman oikeuden 2016:25 asianosaisen eli tämän äidin. Hän antoi haastattelun Suomen Uutisille. Hän ei halua tulla omilla kasvoillaan, omalla nimellään. Hän on tästä puhunut vuosia, ja hän pitää ratkaisuna sitä, että tästä keskustellaan ensinnäkin nyt paljon, ja toisenaan sitä, että tämä olisi suostumksenvaraista, eli sitten kun lapsi on tarpeeksi vanha, niin hän voisi antaa suostumuksen tähän toimenpiteeseen, mikäli hän haluaa. Hänen puolisonsa tuli tuomituksi pahoinpitelystä, koska tämä toimenpide oli tehty ilman äidin suostumusta, mutta äiti ei pitänyt sitä riittävänä, koska hänen mielestään siinä periaatteessa tarvitaan kohteen suostumus, ja sitä hän ei voida saada pieneltä poikalapselta. Tässä leikkaus tehtiin kotona ilman anestesiavalmiutta ja lievällä kivunlievityksellä salassa äidiltä, joka oli ehdottomasti suhtautunut tähän kielteisesti. Lääkäri ei saanut tästä tuomiota, vaikka sitä haettiin hänelle, mitä äiti tietysti kummaksui kovasti.

Itse toivon tosiaan, että kriminalisoidaan saman tien kaikki tyttöjen ja poikien turhat rituaalileikkaukset saman tien.

19.22 Sebastian Tynkkynen ps: Arvoisa rouva puhemies! Onpa hyvä, että tästä asiasta käydään näin perusteellista keskustelua ja samalla nyt sitten päästään pikkasen kartalle siitä, minkälaisilla perusteilla näitä päätöksiä on tämä eduskunta viemässä eteenpäin, minkälaiset argumentit siellä taustalla ovat, kun me teemme tällaisia poliittisia päätöksiä, mitkä koskettavat todella montaa poikaa, jotka eivät haluaisi, että vanhemmat tekevät heidän puolestaan sen päätöksen, vaan jotka itse haluaisivat myöhemmin päättää täysimääräisesti omasta kehostaan. Kaikki nämä keskustelut menevät eduskunnan pöytäkirjoihin, ja myöhemmin voidaan katsoa — varmaan 50 vuoden päästä voidaan päätyä siihen johtopäätökseen — miten me olemme voineet käydä tällaista keskustelua. Kyse on lapsen oikeuksista.

Kuuntelin hyvin tarkalla korvalla tätä keskustelua ja tein muistiinpanoja niistä argumenteista, joista näen, että niillä ei vain yksinkertaisesti ole mitään järkevää pohjaa, jotka ovat niin sanotusti vääriä perusteluita. Nyt kun puhun täällä myöskin poikien puolesta, en pelkää tyttöjen puolesta, myöskin näiden poikien puolesta, niin eivät siellä ole pelkäämään ne tavalliset suomalaiset isät ja äidit, jotka ovat laittaneet viestiä ja sanoneet, että he eivät

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2020 vp

voisi ikinä antaa anteeksi sitä, jos joku tulisi ja heidän pojalleen tekisi tällaisen toimenpiteen, mutta siellä on itse asiassa todella paljon sellaisia ihmisiä takana ollut puhumassa minulle tästä asiasta, jotka ovat nimenomaan teidän muitten puolueittenne kannattajia. He ovat sanoneet minulle, että minä en voi sinua sen vuoksi kannattaa, koska olet aika maahanmuuttokriittinen ja ajat tiukkaa linjaa siinä hommassa, en hyväksy sitä, mutta tämä asia on koskettanut näitä maahanmuuttajataustaisia poikia, ja kun mikään muu puolue ei ole ollut valmis tätä asiaa edistämään, että annettaisiin näille pojille se valinta, niin he ovat ottaneet yhteyttä, laittaneet viestejä, olemme käyneet kuvaamassa videoita heidän tarinoistaan.

Nyt käyn, arvoisa rouva puhemies, näihin argumentteihin edustajakohtaisesti.

Ensinnäkin, edustaja Huttunen, puhuitte siitä kuinka poikia... [Välihuutoja keskeltä] — Anteeksi? — Edustaja Huttunen, puhuitte siitä, kuinka poikia ei ole lakivaliokunnassa unohdettu vaan tässä nyt vain mennään tytöt edellä. Myöskin edustaja Eloranta, puhuitte siitä, että jos puhutaan siitä, että poikia ei ole otettu huomioon tässä, niin se ei pidä paikkaansa. No niin, tämä on sellainen argumentti, millä on ikään kuin yritetty tavallaan puolustella niin, että kyllähän me jotain tämän asian eteen olemme tehneet. Otan nytten tämän analogian esimerkkinä siitä, kuinka paljon me olemme tehneet sillä, että me olemme tehneet kirjauksia myöskin poikien osalta tuohon lakivaliokunnan mietintöön. Tämä on siis analogia, ja nämä eivät ole verrannollisia keskenään suoraan.

Meillä on Lähi-idässä olemassa sellaisia kulttuureita, missä tapetaan — siis kuolemantuomio tulee — raiskauksesta, ja jos nyt siellä sitten parlamentissa käsiteltäisiin sellaista lainsäädäntöä, että siellä ehdotettaisiin, että miesten osalta ei tulisikaan enää kuolemantuomiota tästä raiskauksesta, ja sitten siellä parlamentissa kyseisessä lakivaliokunnassa käsiteltäisiin tätä asiaa ja tehtäisiin sitten semmoinen linjaus, että totta kai, kun tämä kansalaisaloite käsitteli nyt vain miehiä — niin kuin yleensä miehet ovat paremmassa asemassa siellä — emme voi naisten kuolemantuomioitten lopettamista raiskausten osalta käsitellä, mutta me voimme tehdä sääntelyä heidän osaltaan, miten kivitetään, onko sähkötuoli, pitääkö olla nukutuksessa, kun toiselle annetaan kuolemantuomio, ja niin edelleen. Tässä analogiassa minä yritän teille sitä kirkastaa, että totta kai siellä tehdään jotain sen asian suhteen, mutta mittakaavassa ei tehdä lähellekään niin paljon kuin pitäisi tehdä.

Arvoisa rouva puhemies! Tässä olisi kyse siitä, että lopetettaisiin samalla tavalla kuin tyttöjenkin kohdalla sukuelinten silpominen, ja sitä ei olla valmiita tekemään vaan ainoastaan määrittelemään niitä erityisehtoja, missä puitteissa tämä rituaalisilpominen olisi lailista, eli toisin sanoen halutaan jatkaa tätä, ja siksi en näe millään tavalla riittävänä sitä, mitä lakivaliokunnan mietinnössä on lausuttu pojista, koska käytännössä ne ovat vain oikeutuksia sille, että sitä voidaan jatkaa, kunhan sitä tehdään tarkemmin ehdoin, esimerkiksi hygieniä, puudutus ja niin edelleen.

Edustaja Honkasalo, olitte puolestanne pahoillanne siitä, että tässä rinnalla ajetaan nyt sitten omaa agenda tässä kansalaisaloitteen käsittelyssä. No, tämä asia ei sinänsä kosketa itseäni, koska minua ei ole ympärileikattu. Minulla ei myöskään ole lapsia, joita olisi ympärileikattu. Mutta voin sanoa, että ajan niiden kaikkien ihmisten asiaa, jotka ovat silpomisvaarassa, olivat he tyttöjä tai poikia, ja me perussuomalaiset ajamme tätä asiaa. Jos se nähdään sitten joksikin omaksi agendaksi, niin olkoon niin, mutta me ihan mieluusti puolustamme lasten oikeuksia.

Edustaja Keto-Huovinen, te olitte sitä mieltä, että poikien silpominen olisi komplisoidumpi asia ja se pitäisi sitten siksi käsitellä omana kokonaisuutenaan. Itse asiassa sehän menee juurikin päinvastoin. Niin kuin me olemme lakivaliokunnan asiantuntijakuulemis-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2020 vp

sa saaneet kuulla, poikien silpominen eli ei-lääketieteellinen ympärileikkaus on erittäin samantyyppinen toimenpide verrattuna tyttöjen sukuelinten silpomiseen. Poikien sukuelinten silpomisessa poistetaan aina se esinahka — joko osittain tai kokonaan, mutta suurin piirtein samanlainen toimenpide — mutta sitten, kun puhutaan tyttöjen sukuelinten silpomisesta, siellä on erilaisia tasoja ja erilaisia käytäntöjä siinä, mitä erilaisissa kulttuureissa tehdään. Pienimmillään se voi olla sitä, että sinne tehdään yksittäinen viilto, joka on todella, todella väärin, mutta sitä se on pienimmillään, mikä tarkoittaa sitä, että se ei ole edes yhtä kova toimenpide kuin se, että pojalta leikataan koko esinahka pois. Pahimmillaan tämä tyttöjen sukuelimen silpominen voi taas tarkoittaa sitä, että siellä jopa ommellaan kiinni sitä sukupuolielintä sen jälkeen, kun sitä on silvottu. Aivan järkyttävää. Mutta siinä tulee se asteikko, eli toisin sanoen tyttöjen osalta tämä asia on hyvinkin paljon komplisoidumpi, ja poikien osalta vielä voidaan sanoa näin, että se koskettaa lukumäärällisesti useampaa ihmistä, joita kohtaan tämä väärä tapahtuu. Eli jos puhutaan niistä perusteluista, kuinka monimutkainen asia tämä on, niin tämä on nimenomaan poikien osalta huomattavasti yksinkertaisempi asia ratkaista, ja se oltaisiin voitu tehdä tässä yhteydessä.

Nyt kun en päässyt, arvoisa rouva puhemies, pidemmälle, niin keskeytän tähän kohtaan. — Kiitos.

19.29 Antero Laukkanen kd: Arvoisa rouva puhemies! Ihan lyhyesti vielä toisessa puheessa: Minulla on kyllä edustaja Tynkkysen kanssa hyvin erilainen käsitys asiantuntijoiden lausuntojen sisällöistä kuin mitä täällä on nyt kuvattu. Edelleen toistan, että poikien ympärileikkaus ei ole mikään silpomistoimenpide. Minusta on kertakaikkisen harmillista, että annetaan sellainen kuva niistä edustajista, joilla on erilainen näkemys kuin edustaja Tynkkysellä, että he ovat lasten silpoja. Minusta tämä ei ole suotavaa mielikuvan jakamista. [Sebastian Tynkkynen: Näin en ole väittänyt!] — No niin.

Poikien ympärileikkauksesta yleensä: Suurin osa maailmassa tehdyistä ympärileikkauksista tehdään terveysperustaisesti, ei uskonnollisista syistä, siis suurin osa. Yhdysvalloissa lääkärit lähes olettavat, että kaikki poikalapset ympärileikataan saman tien, alle 10 vuorokauden ikäisenä. Suomalaisen perheen, joka asui Yhdysvalloissa, sai poikalapsen siellä, lääkäri kysyi heti synnytyksen jälkeen, että ympärileikataanko tämä. Jos katsottaisiin, että se olisi joku terveyshaitta tai kauhea toimenpide, niin eihän tällaista tehtäisi missään länsimaissa, tietenkään.

Ja toinen asia, se, että annetaan ymmärtää, että poikien ympärileikkaus Suomessa tehdään sillä tavalla, että sillä tuotetaan kipua pojille, on myös erittäin harhaanjohtava. Suomessa ei tehdä ainoatakaan kirurgista toimenpidettä niin, että haluttaisiin tuottaa kipua toimenpiteen kohteelle. Kyllä Suomessa kirurgia on sellaisella tasolla, että annetaan kivunlievitystä kaikissa tilanteissa.

Yksikään maa maailmassa ei ole katsonut, että poikien ympärileikkaus tulisi kriminalisoida. Kolme maata on lainsäädännöllä tehnyt siitä laillisen toimenpiteen tietyin ehdoin ja tietyillä tavoilla.

Ja sitten, mitä tulee tähän uskonnolliseen näkemykseen ja uskonnonvapauteen, kaikkialla maailmassa on katsottu, että poikien ympärileikkaus on myös uskonnonvapauskysymys. Jos Suomi lähtisi toiselle tielle, niin se olisi erittäin ongelmallista. Itse kristittynä uskonnonvapauden näkökulmasta ajattelen, että kristinuskon ydin on se, että Jeesus Kristus on kuningas ja herra. [Sebastian Tynkkynen: Aamen!] Hän oli juutalainen, ja hänet ympär-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2020 vp

rileikattiin kahdeksan päivän ikäisenä. [Leena Meri: Siitä on nyt kaksituhatta vuotta!] Se on minulle iso henkilökohtainen uskonnonvapauskysymys. — Kiitos.

19.32 **Ben Zyskowitz kok:** Arvoisa rouva puhemies! Arvoisat kollegat! Pyrin jatkamaan suunnilleen siitä, mihin edellisessä puheenvuorossani jäin.

Eli kysymys siitä, onko poikien ympärileikkauksesta haittaa. Sellaisia tieteellisiä tutkimuksia, joissa tällaiseen johtopäätökseen olisi päädytty, ei ole olemassa.

No, onko siitä sitten hyötyä näille lapsille, ja nyt en puhu tästä sosiaalisesta yhteisöön kuulumisesta, vaan onko siitä lääketieteellistä hyötyä? Tästä ei varmasti ole tieteellisesti yksimielisyyttä, paitsi ehkä sen osalta, että siitä on hyötyä hivin torjunnassa, minkä kannan WHO on ottanut kolmen laajan tutkimuksen jälkeen ja miltä pohjalta WHO sitten tällaista ohjelmaa [Leena Meren välihuuto] ympärileikkausten suorittamiseksi toteuttaa.

Onko siitä hyötyä? No, Yhdysvaltain lastenlääkärin yhdistys totesi vuonna 2012, että hyödyt ovat suuremmat kuin riskit. Tästä voidaan olla eri mieltä, mutta heillä on aika todella laaja aineisto ja kirjallisuus tämän kannanottonsa taustalla, koska tiedetään, miten paljon Yhdysvalloissa näitä ympärileikkauksia tehdään, ja näin ollen on myös tästä tutkimusta.

Myös Duodecimin tämän vuoden Seksuaalilääketiede-kirjassa on artikkeli, jossa esitellään viittä eri tutkimusta ja nimenomaan vaikutuksesta seksuaalisuuteen, koska tässä on kyseessä seksuaalilääketiedettä koskeva kirja, tai ainakin tämä artikkeli. Tässä päädytään siihen, että yhteenvetona miesten ympärileikkausten seksuaalivaikutuksia tarkastelevista laajoista tutkimuksista voidaan todeta, että ympärileikkaus sinänsä ei näytä vaikuttavan seksuaalisten toimintahäiriöiden esiintymiseen tai tyytyväisyyteen. Eli ei siitä kyllä tieteen mukaan ole haittaa miesten seksuaalisessa elämässä.

No, sitten kysymys siitä, onko tämä poikien ympärileikkaus pahoinpitely, jos se tapahtuu ei-lääketieteellisin perustein. Edustaja Meri sanoi, että se on pahoinpitely, mutta sitten on syitä, miksi siitä ei rangaista. [Leena Meri: Korkeimman oikeuden tulkinta, ei minun!] — Niin, no nyt minä luen, edustaja Meri, teidän johtamanne lakivaliokunnan mietinnöstä suoraan, ja tässä sanotaan tästä korkeimman oikeuden ratkaisusta näin: ”Korkein oikeus katsoi” — tämä on siis teidän mietintötekstiänne — ”että uskonnollisin perustein suoritettu, lääketieteellisesti asianmukaisen ympärileikkauksen muodossa tapahtuvaa puuttumista pojan ruumiilliseen koskemattomuuteen voidaan pitää lapsen kokonaisedun kannalta puolustettavana ja kokonaisuutenakin arvostellen siinä määrin vähäisenä toimenpiteenä, ettei lapsen huoltajan menettelyä tällaisen ympärileikkauksen teettämisessä lapselleen” — ja nyt kuunnelkaa tarkkaan — ”ole aihetta pitää sellaisena lapsen etua ja oikeutta loukkaavana tekona, joka olisi pahoinpitelynä rangaistava.” [Leena Meren välihuuto] Eli korkein oikeus ymmärtääkseni on päätenyt siihen, että se ei ole pahoinpitely, mutta ehkä tähän juristeriaan meidän ei kannata nyt hirveän syvälle mennä.

Mitä sitten tulee edustaja Tynkkysen analogiaan, niin se ontuu juuri siltä osin, että te pidätte näitä poikien ei-lääketieteellisin syin tapahtuvaa ympärileikkausta ja tyttöjen sukuelinten raakaa silpomista samana asiana, ja sitten te etsitte jotain analogiaa [Sebastian Tynkkysen välihuuto] sillä tavoin kuin teitte, mutta kun nämä eivät ole sama asia. Tässä tämä pointtini on.

Sitten kysymys siitä, onko sääntelytarvetta, niin miksi ei. Siis meillähän ei ole lainsäädännössä tätä poikien ympärileikkausta säännelty, toisin kuin esimerkiksi Ruotsissa, jossa se on säännelty ja sallittu tietysti ja sitten on lainsäädännössä kerrottu niistä edellytyksistä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2020 vp

ja olosuhteista, joita tällaisen ympärileikkauksen tilanteen pitää täyttää, jotta se on asianmukainen ja sallittu. En minä voi sanoa, etteikö tällaista sääntelytarvetta Suomessakin olisi, kun meillä laajasti ottaen oikeuskulttuurissa yhä laajemmin lähdetään siitä, että tällaiset perus- ja ihmisoikeuskysymykset vaativat hyvin tarkkaa lainsäädäntöä. [Sebastian Tynkkynen: Kannatatteko sääntelytarvetta?] Eli kuten sanoin, niin tällaisessa lainsäädännössä, jos siihen ryhdytään, luonnollisesti tämä pitää sallia, niin kuin kaikissa muissakin maailman maissa, ja siinä lainsäädännössä voidaan sitten asettaa näitä ehtoja ja edellytyksiä, jotka liittyvät hygieniaan ja ympärileikkauksen suorittajan pätevyyteen ja niin edelleen. [Sebastian Tynkkynen: Pitäisikö niin tehdä?]

No, sitten edustaja M. Rantanen luetteli useita kansainvälisiä sopimuksia, joiden mukaan tämä poikien ei-lääketieteellisin syin tapahtuva ympärileikkaus on kielletty. Kas kummaa, yksikään maa maailmassa, joka on näihin sopimuksiin sitoutunut, ei ole tulkinut näitä sopimuksia siten kuin edustaja M. Rantanen täällä tulkitsi. Enkä nyt tarkoita niitä maita, jotka allekirjoittavat kaikkia mahdollisia sopimuksia eivätkä niitä käytännössä noudata — niitäkin valitettavan paljon täällä maailmassa on — vaan tarkoitan ihan oikeuskulttuuriltaan, demokratialtaan Suomeen rinnastettavia länsimaita. Ja näin ollen, jos Suomi nyt menisi ja kieltäisi tämän ei-lääketieteellisin syin tapahtuvan ympärileikkauksen, me olisimme ainoa — siis ainoa — maa maailmassa. [Leena Meri: Hyvä alku!] — Ja edustaja Tynkkynen tai edustaja Meri voivat pitää sitä hyvänä edelläkävijyytenä. [Leena Meri: Kyllä!] Itse pitäisin sitä hyvin arveluttavana asiana. Juutalaista kulttuuria ja uskonnollista traditiota tuntien voin sanoa, että tämä on oleellinen osa — etten sanoisi, elimellinen osa — pienen lapsen tulemista seurakunnan jäseneksi, vähän niin kuin kaste, ymmärtääkseni, kristinuskossa. [Sebastian Tynkkynen välihuuto] Ja näin ollen Suomessa pienessä juutalaisyhteisössä tämä kyllä koettaisiin aika lailla eksistentiaalisena kysymyksenä, jos Suomi ainoana maana maailmassa tämän [Puhemies koputtaa] kieltäisi. — Kiitos.

19.40 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! Hieman minäkin jatkaisin vielä tätä pohdiskelua näiden puheenvuorojen jälkeen, mitä tässä on käyty. Me olemme nyt keskittyneet tähän poikien ympärileikkaus -teemaan. Olemme yksimielisiä siitä, mikä koskee tätä tyttöjen sukuelinten silpomista, ja se on tärkeä asia.

Edustaja Tynkkynen puheenvuoro, joka käytettiin tästä pöntöstä hetki sitten, viittasi lähinnä maahanmuuttajataustaisiin ihmisiin. Kyllä minä ymmärsin, että edustaja Laukkanen ja edustaja Zyskowiec omissa puheenvuoroissaan eivät ainoastaan puhuneet, kun he puhuivat poikien ympärileikkauksesta, maahanmuuttajataustaisista ihmisistä vaan tietyistä uskonnollisesta yhteisöstä ja siihen kuulumisesta. Minä olen hyvin tietoinen, että näiden uskonnollisten yhteisöjen edustajia on aivan pysyvästi Suomen kansalaisina, eli siinä mielessä tämä täytyy nyt irrottaa tästä maahanmuuttokeskustelusta, me puhumme nyt toisesta asiasta. Sen haluaisin nähdä.

Minäkin jollain tavalla arvostan edustaja Zyskowieczin näkemystä siitä, että meidän pitää sallia myöskin ei-lääketieteellisin perustein tämä poikien, miesten ympärileikkaus, jos sillä on tällainen uskonnolliseen yhteisöön kuulumisen funktio, koska se saattaa olla rituaali, vähän niin kuin joku saattaa tatuoida itsensä tai tehdä jotain muita vastaavia toimenpiteitä, [Leena Meri: Rituaalileikkaus!] joilla fyysiseen koskemattomuuteen puututaan. Mutta se, mistä minulla on kysymys — minulla ei ole vastausta — minulla on kysymys, ja soisin, että eduskunta kävisi sitä läpi, on, että kun tässä kuitenkin on tarpeettomasta toimenpiteestä kysymys silloin, kun on ei-lääketieteellisin perustein tehtävästä ympärileik-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2020 vp

kauksesta kyse, niin siinä on puuttuminen tämän pojan, lapsen fyysiseen koskemattomuuteen ja itsemääräämisoikeuteen. Sallisin sen, mitä edustaja Zyskowitz tässä sanoi, ja edustaja Laukkanen, kun on kyse täysi-ikäisestä ihmisestä. Täysi-ikäinen ihminen tekee päätöksen siitä, että jotta hän kuuluu tiettyyn sosiaaliseen yhteisöön, niin silloin omaan kehoon voidaan tehdä tämäläinen operaatio, joka on tarpeeton tavallaan mutta kuuluu rituaalinomaisesti, eikä siitä ole näitä haittavaikutuksia. Tämä olisi minusta se kriteeri, jota kannattaisi vähän pohtia, että pystyykö kulttuurinen yhteisö sopeutumaan siihen tilanteeseen, että kunnioittaisimme tätä täyttä itsemääräämisoikeutta, joka yksilöllä on, koskien tämäläistä fyysistä koskemattomuuskysymystä.

19.42 **Sari Tanus kd:** Arvoisa rouva puhemies! Nostaisin esille täältä vastalauseen tekstistä myös korkeimman oikeuden päätökseen viittaavaa tekstiä, jossa sanotaan: ”Nämä seikat huomioon ottaen ympärileikkausta voidaan pitää verraten vähäisenä puuttumisena lapsen ruumiilliseen koskemattomuuteen, mikäli toimenpide suoritetaan lääketieteelliseltä kannalta asianmukaisesti, asiallisissa hygieenisissä olosuhteissa ja toimenpiteen edellyttämää kivunlievitystä käyttäen.” Lisäksi ratkaisussa on katsottu, että ”uskonnollisista syistä suoritettavilla ympärileikkauksilla voidaan arvioida olevan myönteistä merkitystä nimenomaan leikkattavan pojan itsensä, hänen identiteettinsä kehittymisen sekä uskonnolliseen ja sosiaaliseen yhteisöönsä kiinnittymisen kannalta.” Elikkä tässä ei ole kyse vain tämmöisestä fyysisestä asiasta vaan erittäin merkityksellisestä asiasta, niin kuin on korkein oikeus ratkaisussaan myös katsonut. Ja haluaisin nostaa esiin myös sen, että silloin kun asianmukaisissa olosuhteissa pienelle vauvalle tämä ympärileikkaus tehdään, niin se on kuitenkin huomattavasti yksinkertaisempi ja helpompi toimenpide kuin myöhemmin, isompana ja aikuisena, tehtynä. Ja sitten vielä, niin kuin tässä on tullut keskustelussa esiin, valtaosan maailman miehistä tai pojista on ympärileikattu, mutta suurelta osin, niin kuin tässä on esiin tullut, esimerkiksi Amerikoissa, terveydellisistä syistä. Ja hivin osalta, sen leviämisen, tarttumisen osalta, on tuotu selkeitä positiivisia näkökantoja, mutta myös naisia ajatellen niissä kulttuureissa, joissa on laajalti ympärileikkausta tehty, viruksen aiheuttamia, esimerkiksi kohdunkaulan syövän syöpätapauksia tai esiasteita on joidenkin tutkimusten mukaan myös vähemmän todettu. [Sebastian Tynkkynen: Pitäisikö kaikki miehet ympärileikata?]

Mutta se, minkä haluaisin tässä alleviivata, on se, että todellakin poikien ympärileikkaus on toimenpiteenä sellainen aivan samanlainen toimenpide, mitä tehdään myös lääketieteellistä syistä, mutta tyttöjen ympärileikkausta, sellaista toimenpidettä, ei missään tehdä lääketieteellistä syistä, ja silloin puhutaan tyttöjen ja naisten sukuelinten silpomisesta, tuhoamisesta, niin kuin siellä on tullut esiin, että se voi olla hyvin pieni toimenpide toisaalta, kriminalisoitava siinäkin tapauksessa, mutta pahimmillaan poistetaan pienet ja isot häpyhuulet ja klitoris ja vielä suljetaan koko emätin. Antakaa minulle anteeksi ehkä graavi vertaukseni, mutta kyse on siis osittaisesta tai kokonaan genitaalialueen, sukuelinten, poistamisesta pahimmillaan. No me voimme ajatella, mitä tämä tarkoittaisi poikien tai miesten osalta — me poistaisimme peniksen ja me poistaisimme kivekset. Ja jos me otamme tämän janan, niin me puhumme todella täysin eri toimenpiteistä yksinkertaisimmillaankin. [Puhemies koputtaa]

Ja palaan tähän kansalaisaloitteen ytimeen: jos näitä muita asioita käsitellään, [Puhemies koputtaa] niin minusta ne ilman muuta pitää käsitellä aivan erillisinä asioina eikä tämän [Puhemies koputtaa] tyttöjen silpomisen yhteydessä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2020 vp

19.46 **Pihla Keto-Huovinen kok:** Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Tynkkynen viittasi äsken aiemmin tänään sanomaani virheellisesti. Puhuin aiemmin siitä, että juridisesti poikien ympärileikkaus on selvästi tyttöjen silpomista monimutkaisempi, komplisoidumpi kysymys, en itse toimenpiteestä, mistä te, edustaja Tynkkynen, itse puhuitte. [Sebastian Tynkkynen: Siksi se juridisesti olisi yksinkertaisempi!]

Tämä tuli esille myöskin valiokunnan saamista asiantuntijalausunnoissa, muun muassa professori Nuotion lausunnossa, ja tämän johdosta valiokunnan enemmistön mielestä oli tärkeää viedä nämä asiat eteenpäin erillisinä, jottei tyttöjen ja naisten sukuelinten silpomisen rangaistussäännösten selkiyttäminen viivästyisi.

Edelleen edustaja Tynkkynen samoin kuin edustaja Rantanen esittivät täällä omissa puheenvuoroissaan, että perussuomalaiset olisivat ainoana vaatimassa toimenpiteitä poikien osalta. Tämä ei myöskään pidä paikkaansa. Jo valiokunnan mietinnössä on tuotu esille, että myös poikien ei-lääketieteelliseen ympärileikkaukseen liittyy sääntelytarpeita, joita on tarkasteltava tarkemmin. [Sebastian Tynkkynen: Me puhumme kieltämisestä!]

Edelleen uskoisin teidän, edustaja Tynkkynen, tietävän, että myöskin kokoomuksen lakivaliokunnan jäsenet tekivät toimenpideoitteen poikien ei-lääketieteellistä ympärileikkausta koskevien lainsäädäntötoimien käynnistämisestä, jonka myös useampi edustaja muista puolueista allekirjoitti te mukaan lukien.

19.47 **Sebastian Tynkkynen ps:** Arvoisa rouva puhemies! Jatketaan näitä argumentteja, jotka eivät kestä tarkastelua, mitä edustajat ovat täällä esittäneet tänään.

Täällä edustajat Niikko ja Zyskowitz puhuivat tästä, että keskustelua on syntynyt tyttöjen ja poikien toimenpiteiden rinnastamisesta toisiinsa. Tämä on semmoinen, mitä itse asiassa useampi edustaja omassa puheenvuorossaan toi esille, ja tämä ehkä ohjaa pikkuisen harhaan siitä isosta kuvasta. Meidän, jotka olemme halunneet, että kielletään tämä poikien silpominen, pointtimme ei ole se, että pojan silpominen on esimerkiksi yhtä vakava asia kuin vaikkapa tytön silpominen niissä silpomisen vakavammissa muodoissa. Kaikille on selvää, ja myöskin asiantuntijakuulemisten jälkeen lakivaliokunnan jäsenille on selvää, että se voi olla hyvin, hyvin raakalaismainen toimenpide, mitä tytöille tehdään, eli seuraukset pojalle ovat lähtökohtaisesti useimmiten paljon kevyemmät. Tämä ei ole se pointti, mutta tähän yritetään koko ajan tuoda tämä... Tämä on ihan sivuseikka. Mutta samaan aikaan pitää muistaa se, että todellakin on myöskin olemassa sellaisia tyttöjen silpomisia, jotka ovat hirvittävästä luonteestaan huolimatta kevyempiä seurauksiltaan kuin poikien ympärileikkaus, jossa vaikka poistetaan kokonaan se esinahka niin, että vaikkapa aikuisiällä sitten murrosiän jälkeen, kun siitin kasvaa, niin silloin kun se on erektiossa, tulee niitä kipuja juuri sen takia, että on liian tiukka se nahka.

No, sitten täällä myöskin puhuttiin siitä, [Ben Zyskowitz: Mihin tutkimukseen viittaat?] että poikien silpomista ilman puudutusta tekevät jatkaisivat edelleen ja tällä ei olisi vaikutusta heihin, ainoastaan niihin, jotka silpovat hygieenisissä olosuhteissa. Eli tässä puolestaan sitten perusteltiin sen puolesta, että joka tapauksessa ne, jotka toimivat erittäin moitittavasti poikien silpomisen osalta, tekevät sitä edelleen, mutta sitten taas ne, jotka ovat tehneet hygieenisissä olosuhteissa ja ehkä puudutuksella ja näin, tekisivät sitä vähemmän. Mutta tähän on erittäin epälooginen argumentti: jos me ajattelemme, että jotkut kuitenkin tekevät joka tapauksessa väärin, että eihän tätä kannata siksi kieltää, niin minkä ihmeen takia me sitten olemme esimerkiksi erillisääntelemässä tätä tyttöjen sukuelinten silpomista sinne rikoslain puolelle? Miksi? Koska me olemme nähneet, että vaikka se on

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2020 vp

tähänkin mennessä ollut kiellettyä, niin sitä on siitä huolimatta tapahtunut ja tapahtuu edelleen, ja vaikka me teemme säännöksen, niin jos edelleenkin ollaan kulttuurisensitiivisiä ja pelätään rasismia, niin siellä terkkareissa ja neuvoloissa ei tehdä niitä ilmoituksia viranomaisille ja edelleenkin Somaliaan lähetetään lomille niitä tyttölapsia ja niitä silvotaan. Eihän tämä ole minkäänlainen argumentti. Siitä huolimatta, että jotkut tulevat toimimaan väärin, niin lainsäädännön tehtävänä on antaa se signaali, mikä on väärin, ja jos jää kiinni, niin siitä tulee rangaistus. Se on se pelotevaikutus, minkä takia nämä ihmiset eivät jatkossa tekisi, tai jos olisivat tekemässä, he harkitsisivat sitä, että tulevatko tekemään.

Sitten, arvoisa rouva puhemies, täällä puhuttiin myöskin siitä, että tuomitaan sellainen pojan ympärileikkaus, joka ei ole tehty puudutusta käyttäen ja hygieenisissä olosuhteissa, mutta muuten sitten hyväksytään, perusteena se, että tämä on sellainen perinne, että poikia on silvottu tuhansia vuosia. Ymmärtääkö kukaan muu tai havaitseeko sen ison ristiriidan, mikä argumentti tässä on? Jos todellakin tuomitsee sen, että no, ei ainakaan epähygieenisissä olosuhteissa ja ilman puudutusta saa tehdä, niin mitä ne olosuhteet ovat olleet viimeiset tuhannet vuodet? Ollaan tehty jossain beduiinimajoissa, ollaan tehty kuumissa olosuhteissa — ei siellä ole ollut mitään puudutusta eikä mitään hygieenisiiä olosuhteita. Todellisuudessa tässä ajetaan vain, että yleisesti universaalisti tämän pitää olla aina mahdollista, oli siihen olosuhteet tai ei.

No, sitten edustaja Eloranta puhui tällä tavalla, että keskitytään nyt tähän tyttöjen asiaan ja ”kuten kansalaiset ovat halunneet”. Ei meillä ole tietoa siitä, mitä kaikkia muita asioita sen kansalaisaloitteen rinnalla esimerkiksi on toivottu: ei sitä, onko toivottu, että tätä käsitellään poikienkin osalta, tai onko niin, että ei ole toivottu. Jokainen voi sanoa omista äänestäjäkunnistaan, että kyllä sieltä on tullut tällaista viestiä, mutta pääpointti on se, että eduskunta voi vaikka omana asianaan ottaa käsittelyyn ihan mitä tahansa tässä talossa, ja silloin, jos me näemme, että tässä on joku yhdenvertaisuusnäkökulma, minkä takia juurikin se poikien silpominen pitäisi ottaa mukaan, niin me voimme niin tehdä.

Sitten edustaja Hyrkkö puhui siitä, että vihreille on tärkeää, että poikien asiaa käsitellään myös tyttöjen lisäksi. Se on upeata kuulla, että se on tärkeää, mutta minä toivoisin, että vihreät tämmöisenä hyvin voimakkaana ja profiloituneena ihmisoikeuspuolueena, joka ajaa ihmisoikeuksia, ottaisivat vähän isompia askeleita tässä asiassa ja vähän nopeammin, koska nämä voitaisiin tehdä samaan aikaan. Ne, mitä me sinne mietintöön laitoimme, ovat erittäin pieniä steppejä, jotka vain rajaavat sitä toimintaympäristöä, miten se silpomisen pojalle rituaalisesti voidaan tehdä.

Edustaja Hyrkkö, puhuitte myöskin siitä, että vihreät haluavat ajaa myös intersukupuolisten lasten oikeuksia. Niin haluan minäkin, ja jos olen oikein lukenut teidän vihreitten julkituloja tähän liittyen, niin olen ymmärtänyt sillä tavalla, että te ette ilmeisesti haluaisi, että silloin, jos ei vaikka voida määritellä, kumpaa biologista sukupuolta se lapsi on, niin ei ikään kuin siinä kohtaa lapsen syntymän jälkeen heti tehtäisi sitä valintaa ja alettaisi tekemään jotain kirurgista toimenpidettä, että lapsen sukuelimeen koskettaisiin ja määriteltäisiin toiseksi sukupuoleksi, vaan myöhemmin. Jos te tätä ette kannata, niin kuin en minäkään kannata — pitää antaa kasvaa ja myöhemmin sitten, jos hän haluaa, niin voi identifioida ja tehdä leikkauksia ja niin edelleen — niin miten te olette sitten valmiita kannattamaan sitä, että nyt ei kriminalisoida, kun se mahdollisuus oli, myöskin poikien silpomista? Näissä tapauksissa on äärimmäisen tärkeää, että siinä sukupuolielimessä olisi [Puhemies koputtaa] mahdollisimman paljon sitä kudosta, jota nyt poistetaan.

Jaha, jatketaan seuraavassa puheenvuorossa. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2020 vp

19.55 **Leena Meri ps:** Arvoisa puhemies! Piti tulla tänne, kun tuo edustaja Zyskowicz halusi lainata valiokunnan mietintöä ja puhui siitä, mitä korkein oikeus on tiettyssä tapauksessa sanonut. Nimenomaan kysymyshän on siitä, että esimerkiksi ratkaisussa 2008:93 kysymys on siitä, millä perusteilla tässä kyseisessä tapauksessa on katsottu, että siitä huolimatta, että se lähtökohtaisesti täyttää pahoinpitelyn tai ainakin lievän pahoinpitelyn ulkoisen tunnusmerkistön, kyse ei ollut pahoinpitelystä. [Ben Zyskowicz: Eli se ei ole pahoinpitely! — Sari Tanuksen välihuuto] Sitten taas esimerkiksi korkeimman oikeuden ratkaisussa 2016:24 se oli pahoinpitely. Eli kysymys on juuri siitä, että me tarvitsemme lainsäädäntömuutoksen, kun me haluamme siihen lopputulokseen — tai siis jos haluatte, te ette halua — että näitä leikkauksia ei voi enää tehdä muuten kuin lääketieteellisellä perusteella. Ja te annatte siinä mielessä sellaisen kuvan, että aivan kuin se olisi aina sallittua, niin ettei voisi olla pahoinpitely, näin teidän puheenne ymmärsin, [Ben Zyskowicz: Totta kai se voi olla!] ja tästä syystä halusin myös tulla tänne siitä puhumaan.

Mutta sitten näihin muihin puheenvuoroihin siitä, että nämä tapaukset ovat erilaisia. Niin ne ovatkin, niinhän tyttöjenkin tapauksissa ovat brutaaleimmat teot — kuten täällä on kerrottu — niitä, että ommellaan häpyhuulet yhteen tai sitten on pisto, ja samaten on tämä poikien esinahan leikkaus. Tähänhän on ratkaisuna teonkuvaus ja rangaistuksen mittaaminen. Niinhän se on aina rikosoikeudessa. Tiedätte hyvin sen, edustaja Zyskowicz, juristina, että esimerkiksi pahoinpitelyssähän on sitä varten asteikko, että mitataan teko-olosuhteet ja koko teko, ja siihen on olemassa rangaistuksen mittaaminen. Ja tämä ongelma on täysin ratkaistavissa sillä.

Lisäksi toitte esille, että tämä olisi ennenkuulumatonta, että Suomi voisi tällaista rangaistusta edes harkita tässä poikien ei-lääketieteellisessä ympärileikkauksessa. Täällä valiokunnan mietinnössä sivulla 19 todetaan: ”Useat kansainväliset elimet ovat tehneet suosituksia poikien ei-lääketieteellisistä ympärileikkauksista. Esimerkiksi Euroopan neuvoston parlamentaarinen yleiskokous on suosittanut vuonna 2013 tekemässään päätöslauselmassa, että jäsenmaat määrittelisivät tarkoin lääketieteelliset ja muut olosuhteet poikien ei-lääketieteellisen ympärileikkauksen tekemiselle. Myös valtioneuvoston uusi lapsiin kohdistuvan väkivallan ehkäisemisen toimenpidesuunnitelma 2020—2025, ’Väkivallaton lapsuus’, sisältää toimenpidekirjauksen siitä, että aloitetaan yhteiskunnallinen keskustelu ikärajaista eli ympärileikkauksen siirtämiseksi, kunnes poika voi itse osallistua päätöksentekoon.” Tämähän on itse asiassa juuri se, mitä Lääkäriliitto ajaa. Te tuotte esille nyt, että aivan kuin tämä olisi aivan poikkeuksellista, että tämmöistä tuodaan esille. Ei, kyllä tästä on yritetty käydä keskustelua, ja monet haluaisivat juuri niin, että lapsi itse riittävän kypsä ollessaan — minun mielestäni 18 vuotta on varmasti se ikäraja, milloin henkilö voi jo itse tämän harkita — olisi se ikäraja, jolloin henkilö voi itse päättää, kokeeko hän tämän tarpeelliseksi vai ei.

Edustaja Laukkanen puhui uskonnonvapaudesta. Minä käsitän uskonnonvapauden niin, että minun vapauteni uskontoon, se raja, menee siinä, että minä en loukkaa toisen fyysisestä koskemattomuutta. Minä voin harjoittaa uskontoa, mutta minulla ei ole oikeutta sen varjolla fyysisesti vahingoittaa toisia. Ja tässähän on nimenomaan kysymys siitä, että vahingoitetaan fyysisesti toista ihmistä, jolla ei ole minkäänlaisia mahdollisuuksia muodostaa omaa mielipidettään.

Ja esimerkiksi täällä on sitten esitetty näitä erilaisia terveysperusteita. Esimerkiksi Suomen lastenkirurgiyhdistys toteaa, että poikien ei-lääketieteellisille ympärileikkauksille ei ole Pohjoismaissa terveydellisiä perusteita. Me olemme säätämässä lakia nimenomaan

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2020 vp

Suomeen, [Ben Zyskoviczin välihuuto] ei ole terveydellisiä perusteita yleisesti ajatellen siihen, että se voitaisiin tehdä kaikille, vai ajatteko te jopa sitä — jos se on kerran niin terveellistä teidän mielestänne — että se tehdään kaikille? [Antero Laukkasen välihuuto] Te sallitte sen kulttuurisista perusteista, ja minun mielestäni, oli mikä tahansa kulttuuri, uskonto, uskomus, niin jos ei se vastaa nykyajan standardeja siitä, että lapsia tulee kohdella yhdenvertaisesti riippumatta heidän sukupuolestaan, niin silloin tämän uskomuksen kulttuurin on aika tulla tälle vuosituhannelle. Ihmettelin myös edustaja Kiljusen puheita, sitä, että hänkin katsoo, että me tarvitsisimme jonkinlaiset rajat sille, milloin tämä voitaisiin tehdä, ja hän piti sitä myönteisenä, että se voitaisiin joskus tehdä. Elikkä tässä on siis tilanne, että me annamme jollekin kulttuurille, uskonnolle oikeuden vahingoittaa toista, joka ei voi siitä asiasta itse päättää.

Suomen lastenkirurgiyhdistys on myös todennut, että se on peruuttamaton ja kivulias toimenpide, joka voi aiheuttaa vakavia komplikaatioita. He toteavat: ”Tästä syystä suostumukseen kykenemättömälle henkilölle ei-lääketieteellistä syistä tehtävä ympärileikkaus loukkaa perustavanlaatuisia lääkintäeettisiä periaatteita.” He vetoavat myös YK:n ihmisoikeusneuvoston vuoden 2013 lausumaan, jossa on todettu siitä, että kaikkien maiden tulee ryhtyä toimenpiteisiin sen estämiseksi: ”...jotka vaarantavat lapsen koskemattomuutta ja ihmisarvoista kohtelua ja jotka ovat vaarallisia tyttöjen ja poikien terveydelle.” Ilmeisesti teidän mielestänne tämä on sillä lailla terveellistä kaikille. [Ben Zyskovicz: Ei ne ole vaarallisia!] Ajatteko te, edustaja Zyskovicz, jos te pidätte tätä terveellisenä, jopa nyt sitten kaikille lapsille? Teidän tulisi olla nyt sitten täysin selkeä näissä teidän argumentaatioissanne. Minä en voi ymmärtää sitä, että teidän mielestänne Lääkäriliitto, Lastenkirurgiyhdistys eivät tiedä mistään mitään, että mikä sattuu ja mikä on haitallista, vaan te vetoatte yhdysvaltalaisiin selvityksiin. Me olemme tekemässä täällä Suomessa Suomen rikoslakia.

20.02 **Saara Hyrkkö vihr:** Arvoisa puhemies! Väitteet siitä, että olisi vain joku yksi taho, joka on kiinnostunut toimimaan poikien oikeuksien puolesta, ovat yksikäsitteisesti virheellisiä, kuten myös edustaja Keto-Huovinen täällä hyvin aikaisemmin avasi. [Sebastian Tynkkysen välihuuto] Lakivaliokunnan laajan enemmistön kanta on se, että ilmeisiä sääntelytarpeita poikien ei-lääketieteellisiin ympärileikkauksiin liittyen on, ja tietenkin odotus on se, että tämä lakivaliokunnan kanta johtaa myöskin huolelliseen lainvalmisteluun. Muun väittäminen olisi minusta eduskunnan ja lakivaliokunnan työn aliarviointia. Tässä talossa voi toimia monella eri tavalla, ja täytyy sanoa, että kovin suurta arvoa en anna sellaiselle tavalle, jolla tarkoituksella vääristellään kollegojen motiiveja ja mielipiteitä oman hännän nostamiseksi. Sillä voi saada huomiota, mutta kovin vähän se kertoo niistä todellisista työn tuloksista.

Arvoisa puhemies! Vaikka olen edustaja Zyskoviczin kanssa poikien ei-lääketieteellisiin ympärileikkauksiin liittyvästä peruskysymyksestä eri mieltä, niin edustaja nosti kuitenkin esiin monia näkökohtia, jotka nimenomaan kuvaavat, miten se poikien juridisen aseman korjaaminen on, edustaja Keto-Huovisenkin kuvaamalla tavalla, monimutkaisempi kysymys ja edellyttää huolellista lainvalmistelua ja myöskin yhteiskunnallista vuoropuhelua. Uskon, että tässä asiassa kyllä tullaan etenemään tulevien vuosien aikana, toivottavasti ripeästi, ja tämä muuten käynnistyy nyt sen lakivaliokunnan mietinnön myötä, josta tämä keskustelu käynnistettiin. Itse ajattelen, että oikeus koskemattomuuteen on aivan perustavanlaatuisen ihmisoikeus ja sen tulee koskea kaikkia lapsia sukupuolesta riippumatta. Sen puolesta teen työtä, ja minusta on olennaista, että me lainsäätäjinä seuraamme jat-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2020 vp

kuvasti sitä tutkitun tiedon lisääntymistä, tieteen kehittymistä, ja arvioimme monista eri näkökulmista näitä kysymyksiä, jotka harvoin ovat mustavalkoisia, mutta tästä oikeudesta itse ajattelen, että tähän periaatteeseen, oikeuteen koskemattomuuteen, täytyy meidän lainsäädäntömme nojata.

Näin keskustelun loppumetreillä — tai ehkä loppumetreillä — haluan vielä todeta, että kuten tavallista, niin eniten puhetta syntyy niistä asioista, joissa mielipiteet jakautuvat, ja kenties sen keskustelun varjoon jää se tämän päivän tärkein asia, se mistä me olemme vahvasti yksimielisiä, mikä tämän päätöksenteon myötä etenee, se, että tyttöjen sukuelinten silpominen on Suomessa jatkossa entistäkin tuomittavampaa. Ajattelen, että tämä keskustelu on myös osoitus siitä, että lakivaliokunta valitsi oikein antaessaan nimenomaan sille tyttöjen sukuelinten silpomisen entistä selkeämmälle kiellolle kunnolla vauhtia tämän kansalaisaloitteen ikään kuin viitoittamalla tavalla ja sitten tätä keskustelua, hieman monimutkaisempaa keskustelua, poikien ei-lääkieteellisten ympärileikkausten osalta jatketaan. — Kiitos.

20.05 Sebastian Tynkkynen ps: Arvoisa herra puhemies! [Hälinää — Puhemies koputtaa] Edustaja Werning täällä aikaisemmin huusi pöntöstä minulle, että kuuntele, ja hyvin tarkalla korvalla kuuntelin, mitä hänellä oli sanottavaa, ja myöskin vastaan nyt siihen. Hän sanoi näin, että jotkut ovat valiokunnan päätöksestä populistisesti ilon irti ottaneet somessa ja leimanneet jäsenet hyviin ja pahoihin. Nyt jos mennään ihan niin kuin siihen peruskäsitteeseen, mitä on demokratia ja miten se toimii parhaiten, niin varmaan sillä tavalla, että kansalaiset ovat tietosia niistä päätöksistä ja ratkaisuista, mitä heidän päätöksentekijänsä ovat tekemässä. Sen takia myöskin näitten päätösten viestimisessä pitää olla hyvin avoin ja sitä kannattaa tehdä enemmän kuin tässä eduskunnassa on vuosikymmeniin tehty. Ei voi olla niin, että mennään sammutetuin valoin, puhutaan siitä, että kyllä me olemme valmiita edistämään poikien asiaa silpomiseen liittyen, ja kansalainen ajattelee, että niin no, sehän haluaa kieltää silpomisen, mutta sitten kyse olikin vain siitä, että haluttiin määritellä, että pitää olla se puudutusaine mukana, kun silvotaan. Näistä asioista pitää viestiä, ja niin olen esimerkiksi omalla kohdallani hyvin aktiivisesti tehnyt. Jos joku sanoo, että tässä leimataan nyt hyviin ja pahoihin, niin sitten se on varmaan hänen oma tulkintansa, jos omatunto kolkuttaa, mutta minä en sano niin, että sinä olet vain hyvä tai sinä olet vain paha. Meillä on erilaisia näkemyksiä, ja näistä päätöksistä tulen jatkossakin hyvin voimakkaasti viestimään.

Itse asiassa, mitä tulee näitten äänestystulosten ja päätösten julkaisemiseen esimerkiksi sosiaalisessa mediassa, tämä käytäntö on kyllä sieltä vihervasemmistolaiselta laidalta alun perin lähtenyt, mistä olen hyvin kiitollinen. Puhutaan näistä ”Miten meppi äänesti?” -gallerioista ja muista. Yritetään ottaa kiinni myöskin perussuomalaisella laidalla tätä menettelyä ja katsotaan, kuka on äänestänyt ja mitä.

No, sitten edustaja Ovaska, te nostitte esille sen, kuinka asiantuntijakuulemisissa oli tämä lausunto, jossa todettiin, että lainsäädännön sukupuolineutraaliudesta voidaan poiketa, mutta siitä voidaan poiketa tosiaan ainoastaan siinä tapauksessa, että siihen on perusteltu syy. Haluaisin kuulla sen perustellun syyn, mikä se on. Jos minä uskon, että tuossa vaikka tuo kaide käskää minua tekemään jotakin toiselle ihmiselle, niin se ei ole mikään perusteltu syy. Jos minä sanon, että vaikkapa kristinuskon Jumala käskää tekemään tietyllä tavalla, niin sekään ei itse asiassa lainsäädännön näkökulmasta ole mikään perusteltu syy,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2020 vp

niin että toiselle ihmiselle saataisiin tehdä haittaa. Mikä on se perusteltu syy? Sellaista ei ole olemassa.

Edustaja Laukkanen, te puhuitte siitä ja perustelitte tätä poikien silpomista sillä, että Suomessa jo nykyään velvoitetaan vanhempia tekemään päätöksiä lasten puolesta. Kyllä velvoitetaan ja pitämään huolta, mutta lainsäädäntö myöskin asettaa hyvin tarkat rajat sille, mitä saa tehdä. Juurikin tässä aikaisemmassa puheenvuorossa puhuin siitä, kuinka kurittaminen ei ole enää ollut mahdollista vuosikymmeniin, ja vielä kurittamista pahempi asia on se, että lähdetään kehosta viiltelemään tai poistelemaan palasia pois. Se on seurauksiltaan vielä isompi asia kuin esimerkiksi läpsäisy kasvoille, mikä sekin on itsessään paha asia. Näin ollen se, että tehdään päätöksiä lasten puolesta, ei tarkoita sitä, että voidaan tehdä sellaisia päätöksiä, että nyt sinulta nipsaistaan tuo tai tämä osa sinun kehostasi pois.

Sitten edustaja Laukkanen, puhuitte myöskin siitä, että eduskunnan ei pitäisi korjata poikien tilannetta, koska kansalaisaloite koski tyttöjä, tai ette puhunut tilanteen korjaamisesta, mutta omasta näkökulmasta näen sen tilanteen korjaamisena. Eduskunta voi vaikka heti ottaa omana asianaan tämän käsittelyyn ja korjata, jos haluaa. Me voimme tehdä sen kansalaisaloitteen kyljessä. — Tämä on siitä poikkeuksellinen kansalaisaloite, että se ensinnäkin hyväksyttiin lakivaliokunnassa. — Ei se ole näiltä tytöiltä pois, jos poikienkin asiaa samaan aikaan edistetään.

Arvoisa herra puhemies! Sitten edustaja Tanus, kerroitte teidän laajasta lääkärिताustastanne ja kokemuksestanne, jonka perusteella puhuitte ympärileikkauksen välttämättömyydestä pienten poikien tiukkojen esinahkojen osalta, ja näinhän se on, olen täysin samaa mieltä. Jos on se tiukka esinahka, niin että se aiheuttaa erilaisia komplikaatioita, tulehduksia, mitä vain, niin sen jälkeen totta kai se ympärileikkaus tarvitaan, mutta meille on kyllä tehty selväksi se, että yleensä ottaen tämä tilanne tulee eteen vasta teini-iässä, kun se siitin alkaa kasvamaan. Itse asiassa näitä ongelmia havaitaan hyvin vähäsen pienillä pojilla verrattuna taas sitten, kun on vanhempi mies, ja silloinkin näitä on hyvin vähän, eli tällä ei voida perustella yleisesti, että tehdään tätä rituaalisilpomista.

Puhuitte myöskin siitä, edustaja Tanus, että poikien silpomisen käsittely tämän kansalaisaloitteen yhteydessä syö luottamusta kansalaisaloiteinstituutioon. No, tässä itse asiassa edustaja Ovaska juuri aikaisemmin puhui siitä, että tämä on siinä määrin historiallinen käsittely, että tämä kansalaisaloite hyväksyttiin valiokunnassa ja vielä yksimielisesti. Jos tämä käsittely syö sitä luottamusta, kun aikaisemmin kaikki nämä kansalaisaloitteet on melkein lähtökohtaisesti hylätty, niin ihmettelenpä kyllä. Ei se, että samassa yhteydessä korjataan kaikkien lasten asiaa yhtä aikaa, ei ole pois näiltä tytöiltä, joitten asiaa korjataan.

Edustaja Virta, puhuitte siitä, että somessa olisi levitetty väärää tietoa lakivaliokunnan päätökseen liittyen. Nyt kerron, mikä se lause oli, mikä sosiaalisessa mediassa levinneessä kuvassa oli, missä kerrottiin tästä päätöksestä. Se lause kuuluu tällä tavalla: ”He eivät äänestäneet poikien silpomisen kriminalisoinnin puolesta.” Meidän vastalauseessamme olisi kriminalisoitu tämä poikien silpominen. Se oli äärimmäisen faktuaalinen väite, ja sen alla olivat ne edustajat, jotka näin eivät olleet äänestäneet, [Hälinää — Puhemies koputtaa] eli ei siinä ollut mitään väärää tietoa.

Sitten edustaja Laukkanen, puhuitte — nyt ensimmäistä kertaa pääsen sanomaan tämän sanan, kun täällä sitä toista sanaa ei saa käyttää — ”muunneltua totuutta”, kun sanoitte, että olisin pitänyt teitä lasten silpojana. Nyt otetaan tästä kiinni. [Antero Laukkanen: Hyvä!] Kertaakaan en ole sanonut teitä lasten silpojaksi. Jos esimerkiksi joku kansalainen on teille vihainen, niin kuin olette saaneet palautetta — tiedän sen siitä, että äänestitte, kuten äänes-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2020 vp

titte — niin kansalainen on voinut näin virheellisesti sanoa, mutta te ette ole lasten silpoja. Te olette olleet tekemässä semmoisen päätöksen, että nyt ainakaan niin nopeasti tämä lasten silpominen poikien osalta ei tule kriminalisoiduksi, mikä mahdollistaa sen, että lapsille voidaan tehdä silpomisia pidempään. Me olisimme voineet päättää tämä aikaisemmin. Mutta lasten silpoja te ette ole eikä kukaan muukaan, ja toivon ettette jatkossa väitä tätä asiaa. Tuo on muunneltua totuutta.

Jaha, sitten menee vielä yhden puheenvuoron puolelle. — Kiitos, puheenjohtaja.

20.12 Ben Zyskowitz kok: Arvoisa herra puhemies! Vastaan vielä edustajille Meri ja Tynkkynen parin asian osalta.

Edustaja Meri toi esiin Euroopan neuvoston parlamentaarisen yleiskokouksen suosituksen vuodelta 2013 siinä hengessä, että sielläkin nyt sitten tätä poikien ympärileikkausta oltaisiin kieltämässä. Luen tästä teidän valiokunnan mietinnöstä, sivu 19, ensimmäinen kappale: Euroopan neuvoston parlamentaarinen yleiskokous on suosittanut päätöslauselmassa, että ”jäsenmaat määrittelisivät tarkoin lääketieteelliset ja muut olosuhteet poikien ei-lääketieteellisen ympärileikkauksen tekemiselle” — siis ei ei-tekemiselle, vaan nimenomaan tekemiselle. Eli tässä Euroopan neuvoston parlamentaarinen yleiskokous ymmärtääkseni, nyt kun luen referaatin valiokuntanne mietinnöstä, pitää tätä perusteltuna mutta katsoo, että sille pitää määrittää lääketieteelliset ja muut olosuhteet.

Sitten toinen argumentti. Te puhuitte siitä, että ei ole lääketieteellisiä perusteita suomalaisten lääkärijärjestöjen mukaan, ja uskon, että ovat siinä oikeassa, mutta se, että toimenpiteille ei ole lääketieteellisiä perusteita, ei ole sama kuin että toimenpide olisi haitallinen tai vahingollinen, koska toimenpide ei ole haitallinen tai vahingollinen. [Leena Meri: Paitsi, että täällä lukee!] — No, viittaa siihen, mitä referoitte täällä.

Sitten mainitsitte, että YK:ssa on katsottu, [Leena Meren välihuuto — Puhemies koputtaa] että tämmöistä vaarallista lapsiin kohdistuvaa ei saa kohdentaa. Kun ei nyt yksikään maa ole tämän mukaan tätä ympärileikkausta mennyt kieltämään, niin ilmeisesti tätä ei maailmassa pidetä vaarallisena sillä tavoin kuin tässä YK:n päätöksessä, mihin viittasitte, mainitaan. Sitten, kun sanoitte, että mitäs te tässä Amerikan lastenlääkäriyhdistykseen viittaatte, että nythän tehdään lainsäädäntöä Suomelle, [Leena Meri: Nimenomaan!] niin Yhdysvaltain ja Suomen olosuhteet tältä osin, mistä nyt puhutaan, eivät ehkä hirveän erilaisia ole, ja kyllä Yhdysvaltojen lastenlääkäreillä yleisesti ottaen on aivan massiivisesti suurempi kokemus näistä poikien ei-lääketieteellisin syin tehtävistä ympärileikkauksista [Leena Meri: Selvä!] kuin suomalaisilla lääkäreillä, eli kyllä mielestäni voi viitata Yhdysvaltain lastenlääkäriyhdistyksen kannanottoon, joka perustuu laajaan kirjallisuuteen ja tutkimukseen.

Edustaja Tynkkynen, te kysyitte, mikä on se perimmäinen syy, miksi pitäisi poikien ei-lääketieteellisiin syihin perustuva ympärileikkaus sallia. Kävisikö vastaukseksi se, että se on lapsen etu? Tätä mieltä oli Suomen korkein oikeus tässä päätöksessä vuonna 2008. Eli kun otetaan huomioon lääketieteellinen puoli ja kulttuurinen puoli, niin täällä korkein oikeus katsoi, että pitää arvioida asiaa lapsen edun kannalta, ja ilmeisesti päätyi siihen, että tällainen toimenpide näissä yhteisöissä, mistä nyt on kyse, on lapsen edun mukainen. [Leena Meri: Se olikin väärä päätös!]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Arvoisat edustajat, välihuudot ovat sallittuja, päälle huutaminen ei.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2020 vp

20.15 **Jouni Ovaska kesk:** Arvoisa puhemies! Ihailen kyllä edustaja Tynkkysen kykyä keskusteluttaa tätä salia tästä asiasta aika paljon. Valitettavasti joskus itsekin en nyt provosoidu mutta joudun tietysti korjaamaan virheellisiä väitteitä. Välillä voisi tietysti kysyä logiikan perään. Kun lukee esimerkiksi juutalaisen seurakunnan lausuntoa, niin voisi sanoa, että tämä Tynkkysen esitys on aikamoinen hyökkäys heitä kohtaan. Mutta toisaalta Tynkkynen on erittäin ansiokkaasti myöskin puolustanut asiaa ja ajanut esimerkiksi lähetystön siirtämistä Jerusalemiin, jota tänään viimeksi on ulkoasiainvaliokunnassa käsitelty ja merkitty tiedoksi.

Mutta te kysyitte, edustaja, siitä Viljasen lausuntoon viittaamisesta, ja aikaisemmin puheenvuorossanne sanoitte, että tämä tyttöjen asia kaatuu PeVissä, koska poikia ei otettu mukaan. Palaan siis vielä siihen perustuslain 6 §:ään, jossa todetaan, että ketään ei saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan sukupuolen perusteella. Juuri tähän kohtaan Viljanen totesi, että poikkeuksellisesti erityisiä painavia syitä on, jolloin voidaan esimerkiksi tehdä näin, että oikeuksia suojataan. Eli silloin saattaa tulla eteen tilanne, että tämä tyttöjen silpomista koskeva asia ja nämä lainsäädäntömuutokset voidaan saada läpi ilman, että tätä poikien asiaa siinä yhteydessä käsitellään. Eli sen takia halusin tätä nyt korostaa ja toistaa, ettei jää virheellistä käsitystä siitä, miten me valiokunnassa tämän kohdan olemme käsitelleet.

20.17 **Antero Laukkanen kd:** Arvoisa herra puhemies! Kyllä täytyy sanoa selvyiden vuoksi tässä salissa, että minä ainakin arvostan eduskunnan tiedottamista ja se on minusta korkeatasoista ja laadukasta, vaikka se ei edustaja Tynkkysen käsien kautta kuljekaakaan. Jotenkin nyt, kun edustaja Tynkkynen on tullut tänne kansan äänillä, eduskunnan tiedottamisen taso on yhtäkkiä saanut jonkun arvonnousun. [Sebastian Tynkkynen: Halveksikaa vaan!] — Tämä ei ollut halveksintaa. Tämä oli vain puheenvuoro eduskunnan tiedottamisen puolesta. — [Sebastian Tynkkynen: Halveksikaa vaan!]

Ja sitten, edustaja Tynkkynen: Kun te laitatte kaikkien niiden lakivaliokunnan edustajien kuvat, jotka ovat kanssanne eri mieltä, omalle Facebook-sivulenne ja laitatte huutavan pienen pojan siihen viereen ja käytätte ilmaisua ”poikien silpominen”, [Sebastian Tynkkynen: Josta on kyse!] niin minusta se on maalittamista. Jos minä teidän viestintänne takia alan saada vihapostia, johon minulla ei ole mitään osuutta mutta johon teidän ilmaisunne johtaa, niin minusta se on huolestuttavaa. Se ei ole mukavaa, ja se ei rakenna luottamusta, niin kuin täällä edustaja Hyrkkö totesi, että näitä asioita voidaan hoitaa niin kuin yleensä hoidetaan: keskustellaan valiokunnassa, keskustellaan täällä, ollaan eri mieltä, mutta säilytetään keskinäinen kunnioitus. Tämä tästä asiasta näin.

Arvoisa puhemies! Vielä vain totean sen, että tässä ei ole kyse poikien silpomisesta. Minä toivon, että kaikki, jotka keskustelua ovat jaksaneet seurata jotakin kanavaa kautta, ymmärtävät, että me emme täällä puhu poikien silpomisesta, muut kuin edustaja Tynkkynen, koska tästä ei ole kysymys.

20.19 **Sari Tanus kd:** Arvoisa herra puhemies! Yhdyn tyystin siihen, mitä edustaja Laukkanen tuossa edellä sanoi ja jo useampaan kertaan edellisissä puheenvuoroissa on myös nostettu esiin, että jos puhumme silpomisesta — niin kuin kansalaisaloite on ollut tyttöjen ja naisten sukuelinten silpomisesta elikkä niitten tuhoamisesta tai osittain tai kokonaan poistamisesta — niin se on silpomista, tuhoamista. Mutta sitten, mitä tähän rinnalle on nostettu, on poikien ympärileikkaus eikä todellakaan silpominen. Se antaa ihan toisen mieli-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2020 vp

kuvan. Toivoisin myös, että sellaista käsitettä ei käytettäisi silloin, kun puhutaan poikien ympärileikkauksesta.

Mutta varsinaisesti sen takia halusin ottaa tämän puheenvuoron vielä — myös edustaja Tynkkynen mainintaan, viittaukseen edellisestä puheenvuorostani liittyen kansalaisaloitteeseen — että todellakin olen huolissani kansalaisaloitteen asemasta yhtenä välineenä. Sehän on toiminut niin, että kansalaiset ovat voineet laatia kansalaisaloitteita ja allekirjoittaa, ja jos on päästy yli 50 000:n, mikä monta kertaa on aika haasteellista, niin sillä saadaan asia tänne eduskuntaan käsittelemään. Mutta ainakin viime kaudella, kun niitä myös useampia käsiteltiin, pidettiin todella tärkeänä sitä, että kun kansalaisaloite on laadittu ja sinne on jokin laittanut oman henkilökohtaisen allekirjoituksensa, niin he ovat nimenomaan kannattaneet sitä kansalaisaloitetta ja niitä asioita, mitä siinä kansalaisaloitteessa on ollut. Minusta on hyvin huolestuttavaa, että jos kansalaiset ovat antaneet mandaatin ja toivoneet tätä tai tätä asiaa käsiteltävän, niin tässä talossa se muuntuu joksikin ihan muuksi tai isolta osin muuksi tai tuo sellaisia asioita käsittelemään, jotka voivat olla noitten allekirjoittajien mielestä tyystin päinvastaisia kuin mitä he ehkä sen asian suhteessa olisivat kannattamassa.

Se on aivan totta, mitä edustaja Tynkkynen sanoi, että tämä eduskunta voi ottaa ja valiokunnat voivat ottaa käsittelemään omiana asiana mitä vain, jos niin yhdessä päättävät. Mutta nimenomaan kyllä itse näen, että kun kansalainen on kirjoittanut nimensä kansalaisaloitteeseen alle tai vahvan tunnustautumisen kautta antanut kannatuksensa jollekin aloitteelle, niin pitäisin erittäin tärkeänä sen kansalaisaloitteen luotettavuuden ja toimivuuden kannalta, että tässä talossa silloin käsiteltäisiin vain sitä asiaa, ja korkeintaan jos siinä on jotakin pientä hiomista sen kansalaisaloitteen sisällön olennaisiin osiin. Mutta jos siihen lähdetään samaan käsittelemään liittämään, niin kuin tässäkin, täysin erilaista niin taustaltaan, toimenpiteiltään kuin vaikutuksiltaan olevaa asiaa, niin näkisin kyllä, että [Puhemies koputtaa] tämä syö luotettavuutta kansalaisaloitteelta.

20.23 Sebastian Tynkkynen ps: Arvoisa herra puhemies! Edustaja Laukkanen, tässä aikaisemmin perustelitte poikien ei-lääketeollista ympärileikkausta eli silpomista uskonnonvapaudella, ja yritän vielä nyt vääntää rautalangasta, kun tämä uskonnonvapaus ikään kuin tuodaan vain sanana mutta ei käydä läpi sitä logiikkaa siellä takana, kenen uskonnonvapaudesta on kyse ja miksi tämän pitäisi olla se peruste, että näitä silpomisia pojille saa tehdä. Jos esimerkiksi minä perustaisin nyt uuden uskonnon, jossa ominaislaatuista olisi se, että juuri ennen kuin esimerkiksi vanhempani tai isovanhempani kuolee, ennen kuin hänet saatetaan matkalle tuonelan virran yli, häneltä pitäisi leikata pala korvasta pois. Jos tämä olisi osa sitä minun uskontoani, jonka minä perustaisin, niin voisitte vain kuvitella, ettei ikinä menisi läpi, että tällaista saisi tehdä Suomessa. Siellä olisi olemassa niitä aikuisia ihmisiä, jotka sanoisivat, että ”minä en muuten usko tuohon kulttiin, minkä olet perustanut, ja minulta et muuten leikkaa siitä korvasta palaa, vaikka perustelet omalla uskonnonvapaudellasi, että lasten pitää tehdä se vanhemmilleen”.

No, nyt meillä on kyseessä vielä vakavampi tapaus. Siellä on lapset, pienet pojat, joilla ei ole edes mahdollisuutta kertoa omaa kantaansa siihen, haluavatko he, että heille tehdään tämä asia, tai me emme edes voi tietää sitä, tulevatko he pysymään tämän uskonnon parissa loppuelämän, kuten erään ex-muslimin kohdalla, joka tuohon Pikkuparlamentin eteen tuli, kun tein videota YouTubeen hänen tarinastaan. Hän sanoi, etteivät vanhemmat voineet tehdä hänen puolestaan sitä päätöstä, koska hän on myöhemmin päättänyt, että hän ei aio olla muslimi, mutta uskonnon seurauksena hänelle on jäänyt pysyvä jälki siitä asiasta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2020 vp

Ei voi olla niin, että jos uskotaan uskonnonvapauteen, niin se tarkoittaa vapautta toisten kehoon puuttumiseen, ei missään nimessä.

Edustaja Zyskowicz, viittasitte Yhdysvaltojen tilanteeseen, josta kerroitte, että lukuisia poikia ympärileikataan. Tämähän pitää paikkansa, siis todella useita poikia leikataan. Siellä on syntynyt tällainen kulttuuri, ja pitkän ajan varrella kristilliset järjestöt ja seurakunnat — Yhdysvallat on huomattavasti kristillisempi maa — ovat harrastaneet sellaista propagandaa, että poikalapset pitäisi ympärileikkauttaa sen takia, että he eivät harrastaisi syntiä nimeltä masturbaatio, itsetyydytys, koska tähän tällä ympärileikkauksella on vaikutusta. [Ben Zyskowicz: Mihin tutkimukseen viittaat?] — No, voin lähteä linkkaamaan teille vaikka kuinka monta, useita eri kampanjoita, mitä siellä on käyty vuosikymmenien aikana. [Ben Zyskowicz: Mihin viittaat, että sillä on vaikutusta?] — Niin, niin, elikkä tähän, eli mihin sillä on vaikutusta itsetyydytyksen osalta. No, sillä tavalla sillä on vaikutusta, että jos on ympärileikattu mies, niin silloin lähtökohtaisesti aina käytetään jonkinlaista rasvaa itsetyydytyksen kanssa. [Ben Zyskowicz: Ihan totta?] — Kyllä, se on hyvin tavallista, ja tiedän sen homopiireistä aika hyvin. [Ben Zyskowiczin välihuuto — Puhemies koputtaa] — Joo. Toki on toisenlaistakin, voi tehdä kuivana, mutta sitten se kesto on vähän niin kuin lyhyempi, että saattaa alkaa sattumaan jossain kohtaa. — Mutta se on näin, että se myöskin rajoittaa sitä tietyllä tavalla, ja tämä on ollut yksi peruste, miksi siellä kristilliset järjestöt ovat kampanjoineet. Toki tiedetään, että Amerikassa on myöskin mittavan kokoinen juutalaisyhteisö, ja myöskin sitä kautta kulttuurisesti ollaan tuotu tätä asiaa esille.

Sitten, edustaja Keto-Huovinen, puhuitte tästä toimenpidealoitteesta, jonka olitte jättänyt ja jonka olen allekirjoittanut. Oikein mieluusti sen allekirjoitin. Kaikki stepit, mitä voidaan tehdä, olen kyllä valmis tekemään. Olen myöskin valmis siihen, mitä teidän laatimassanne toimenpidealoitteessa puhuttiin, että lähdetäisiin nimenomaan tarkastelemaan sitä sääntelytarvetta vähän samantyyppisesti kuin mikä oli lakivaliokunnan omassakin lausunnossa sisällä. Se käy minulle aivan hyvin, että vähintään se tehdään, mutta se mitä haluaisin, että mihin päädytään, olisi se, että kielletäisiin kokonaan ei-lääketeolliset ympärileikkaukset. Näen, että se, että te olette tehnyt tämän toimenpidealoitteen, ei vielä ikään kuin ole signaali siitä, että te olisitte kieltämässä poikien ei-lääketeollisen ympärileikkauksen vaan ainoastaan määrittämässä rajoja, missä puitteissa sitä voidaan tehdä.

No, edustaja Zyskowicz, puhuitte myöskin siitä, että koska mikään maa maailmassa ei ole vielä kieltänyt ei-lääketeollista ympärileikkausta eli silpomista, niin näette, että tässä ei pitäisi olla ongelmaa, mutta jos lähdetään miettimään tämän logiikan näkökulmasta, niin minun mielestäni tuo logiikka murtuu kyllä hyvin nopeasti. Tuolla samalla logiikalla varmaan minkään maan ei olisi pitänyt koskaan luopua kuolemantuomiosta, tuon logiikan puolesta esimerkiksi Hollannin ei olisi koskaan pitänyt ensimmäisenä maana maailmassa hyväksyä tasavertaisia avioliittoja ja niin edelleen. Näitä on monia päätöksiä. Se ei itsessään ole mikään perustelu, vaan meidän täytyy toimia aina sen moraalin pohjalta.

No sitten, edustaja Laukkanen, kun te puhuitte siitä, että asioita voi myös hoitaa asiallisesti, ja loitte linkin minuun, että kuinka olen toiminut niin väärin, ja myöskin halveksitte tiedotukseen liittyen, esititte semmoisen kommentin, niin olen esittänyt niitä faktoja, mitä on tapahtunut, kertonut niistä äänestystuloksista. Mutta se mitä, edustaja Laukkanen, te itse olette tehnyt, on se, että te olette puhunut siitä, että tässä olisi meillä... Te olette syyttänyt antisemitistisistä lähtökohdista. Tämä ei ole millään tavalla — ei millään tavalla — asiallista. Track record puhuu sen puolesta, minkälaisia toimia olen tehnyt. Voin kertoa pidemmänkin luennon sitten sosiaalisessa mediassa, että kuinka paljon rakastan Israelia, kuinka

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2020 vp

se on oikeasti yksi minun lempimaistani, missä tulee vierailtua paljon. On tullut lennätettyä juutalaisia kotiin vainoituista olosuhteista omilla rahoillani kolmosluokassa ja niin edelleen. Minuun ei antisemitismia saa istutettua, ja se että, edustaja Laukkanen, menette väittämään tällaista perusteena tälle silpomiskiellolle, minun mielestäni ei ole asiallista. Päätoksesta itsessään minun mielestäni voi viestiä.

No sitten, edustaja Zyskowitz, puhuitte tuossa aikaisemmin siitä, että näitä poikien ei-lääketieteellisiä ympärileikkauksia eli silpomisia voitaisiin säännellä, kuten Ruotsissa on tehty. Annoitte tällaisen varovaisen signaalin siihen liittyen, mutta sitten täällä täysistunnossa juuri äsken kuitenkin kannatitte kristillisdemokraattien ja RKP:n yhteistä vastalauseetta numero 1. Ja tiedättehan te sen vastalauseen sisällön? Kävin tuolla tulostamassa äsken, ja siinä lukee tällä tavalla: ”Edellä olevan perusteella ehdotamme, että vastalauseessa esitettyjen perusteiden johdosta valiokunnan mietinnön perusteluista poistetaan poikien ei-lääketieteellistä ympärileikkausta koskevat kappaleet ja virkkeet ja että eduskunta hyväksyy valiokunnan mietinnön siltä osin kuin se koskee tyttöjen ja naisten sukuelinten silpomisen kieltämistä.” Näitä perusteita [Puhemies koputtaa] nämä kohdat olisivat juuri määrittäneet, mutta ne haluatte poistaa, eli tässä on nyt tosi iso ristiriita teidän puheissanne. — Kiitos, arvoisa puhemies.

20.30 Leena Meri ps: Arvoisa puhemies! Haluaisin tuoda esille sen, että eduskunnalla on ainoa mahdollisuus säätää laki tähän rikoslakiin vielä erikseen, koska korkein oikeus on mielestäni lähtenyt väärille poluille tässä tulkitessaan rikoslain pahoinpitelyä koskevia säännöksiä. Silloin meidän ainoa keinomme on muuttaa sitä oikeuskäytäntöä. Se ei riitä, että edustaja Zyskowitz kertoo moneen kertaan, että korkein oikeus on näin todennut — juu, niin varmaan onkin, mutta se pitää nimenomaan muuttaa.

Sitten edustaja Tynkkynen otti tuon edustaja Laukkasen puheenvuoron esille. Olen itsekin saanut siitä muutaman postin enkä nyt ollut ajatellut täällä siitä ruveta uhriutumaan, enkä haluakaan uhriutua, mutta hänellä on esimerkiksi 1. lokakuuta tällainen tviitti, että haluavatko perussuomalaiset kriminalisoida juutalaisuuden. Meidän vastalauseessa puhutaan lasten yhdenvertaisuudesta, [Sebastian Tynkkynen: Näin juuri!] ja valiokunnan mietinnössä tuodaan esille, että tämä on tapa islamissa, juutalaisuudessa ja myös erilaisissa kulttuureissa. Että voidaan tietysti kysyä, että pata kattilaa soimaa, jos hän nyt haluaa näin asian nähdä, mutta kyllähän tämä on ihan väärää tietoa, mitä hän itse jakaa melkein niin kuin nyyhkien tuolla, ja sitten hän katosikin täältä, kun yritettiin hänelle vastata.

Sitten minun täytyy vielä tuoda ihmetykseni edustaja Zyskowitzin asenteesta suomalaista lääketieteellistä tutkimusta kohtaan. Tämä Suomen lastenkirurgiyhdistys Sulamaaseura ry:n lausunto pohjautuu pohjoismaisten lapsiasiavaltuutettujen ja lasten lääketieteen ammattilaisten yhteiseen toimintaan, ja he ovat tässä todenneet, että poikien ympärileikkaus on peruuttamaton ja kivulias toimenpide, joka voi aiheuttaa vakavia komplikaatioita, mutta teidän mielestänne tällä ei ole merkitystä — Yhdysvaltain lääkärit tietävät sen paremmin. He toteavat myös, että Pohjoismaissa ei ole terveydellisiä perusteita, mitä te olette täällä nyt luetellut, muuta kuin yleisenä, jotkut tällaiset hiv-asiat ja mitä te olette nyt tuonut. He ovat siitä eri mieltä, mutta te ette pidä heitä minään, ja se on hauska kuulla, että teillä ei ole minkäänlaista kunnioitusta suomalaista lääketiedettä kohtaan. Te unohdatte myös sen, että YK:n ihmisoikeusneuvosto on kehottanut vuonna 2013 kaikkia maita lakauttamaan toimenpiteitä, jotka vaarantavat lapsen koskemattomuutta ja ihmisarvoista kohtelua sekä tytöille että pojille. Ja tämä lastenkirurgiyhdistys vielä toteaa: ”Mielestäm-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2020 vp

me on olennaista, että vanhemman oikeuksia ei tässä yhteydessä aseteta etusijalle suhteessa lapsen oikeuteen fyysiseen koskemattomuuteen. Lapsen edun on aina oltava etusijalla.” Mutta teidän mielestänne lapsen etu on alisteinen vanhemman ja yhteisön näkemyksille. Näin te olette täällä perustellut, ja pohjoismaiset lapsiasiavaltuutetut ja lasten lääketieteen ammattilaiset haluavat toimia sen puolesta, että ympärileikkaus voidaan suorittaa vasta, kun poikalapsi voi itse siihen antaa tietoisensa suostumuksensa. Mutta te kintaalla viittaatte. He eivät tiedä — edustaja Zyskowitz tietää, miten tämä asia on. Ja tämä [Puhemies koputtaa] oli hyvä, minkä edustaja Tynkkynen huomasi, että teillä oli [Puhemies koputtaa] hie-man ristiriitaisuuksia näissä puheissa, niin että odotetaanpas nyt, mitä te oikein haluatte.

20.33 Ben Zyskowitz kok: Herra puhemies! Edustaja Meri referoi kaikkienkokoista, mitä olen muka sanonut, että en pidä heitä minään ja en anna mitään arvoa sille tai tälle. Eduskunnan pöytäkirjoista jokainen voi katsoa, mitä olen sanonut, mikä on aivan muuta kuin mitä edustaja Meri kertoi minun sanoneen. [Leena Meri: Te väheksyitte suomalaista lääkärinkuntaa!]

Kun täällä on ollut puhetta, että Suomi olisi ensimmäinen maa maailmassa, joka kieltäisi poikien ympärileikkauksen, jos se tehdään ei-lääketieteellisin perustein, niin olen kiinnittänyt siihen huomiota ehkä ennen kaikkea siitä näkökulmasta, että kun edustaja Tynkkynen, edustaja Meri ja edustaja Rantanen ovat viitanneet lukuisiin kansainvälisiin sopimuksiin, jotka edellyttäisivät tämmöistä kieltämistä, niin mikäs siinä on, että yksikään maa ei ole kieltänyt. [Leena Meri: No ei ne uskalla! — Puhemies koputtaa] Kun täällä edustaja Meri viittasi viimeksi johonkin sopimukseen, jossa oli, että tällainen lapsille vaarallinen toiminta pitää kieltää, niin päätellen siitä, että yksikään maa ei ole kieltänyt tätä poikien ympärileikkausta, sitä, aivan oikein, ei pidetä lapsille vaarallisena. [Leena Meri: Ei ne uskalla! — Puhemies koputtaa]

Mutta, edustaja Tynkkynen, pari välihuutoa — jotka eduskunnassa ovat sallittuja: kun te viittasitte aikaisemmassa puheenvuorossanne siihen, että tästä poikien ympärileikkauksesta on haittaa seksielämälle, ja nyt vielä täsmällisemmin, että itsetyydytykselle, niin voitteko kertoa nyt, mihin tieteellisiin tutkimuksiin nämä teidän väitteenne perustuvat?

Ja mitä tulee, edustaja Meri, siihen, että en arvosta suomalaisista lääkärinkuntaa, niin totta kai arvostan. [Leena Meri: No hyvä, tulihan se sieltä!] Siitä ei ole kyse. Esimerkiksi tähän asiaan varautuessani olen keskustellut pitkään erään alan lääkäriasiantuntijan kanssa. [Leena Meri: Minkäs nimisen?] Mutta kyllä minä luulen, että Yhdysvalloissa, joissa tämä on hyvin paljon laajempi ilmiö kuin Suomessa, omakohtaista ja myös tieteelliseen tutkimukseen perustuvaa faktaa tässä asiassa on enemmän kuin täällä Suomen lääkärinkunnalla.

Sitten siinä, että kannatin tätä vastalauseetta, täällä edustaja Tynkkynen näki ristiriitaa ja kysyi, miksi. Kannatin juuri sen takia, että mielestäni näitä kahta asiaa — poikien ympärileikkausta ja tyttöjen sukuelinten silpomista — ei pidä rinnastaa eikä laittaa jollain tavoin samassa yhteydessä arvioitaviksi, kun — kuten olen kertonut — ne ovat mielestäni kaksi täysin eri asiaa.

Ja täällä edustaja Merelle vielä tästä — mikäköhän nyt oli se pointti, mutta joka tapauksessa: tämä korkeimman oikeuden ratkaisu on tietysti heidän näkemyksensä, ja siitä saa olla eri mieltä, niin kuin ollaankin, mutta kun edustaja Tynkkynen kovasti kysyi, mikä olisi se peruste, joka sallisi poikien ei-lääketieteellisin perustein tapahtuvan ympärileikkauksen, niin totesin, että esimerkiksi korkeimman oikeuden mielestä se peruste on lapsen etu, ja mielestäni se on aika hyvä peruste.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2020 vp

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Arvoisat edustajat, kun pyydätte puheenvuoroja, niin olkaa tarkkoja sen kanssa, mitä nappulaa painatte. [Leena Meri: Ai, anteeksi!]

20.37 Sebastian Tynkkynen ps: Arvoisa herra puhemies! Jos nyt rehellisiä ollaan, niin sillä, että korkein oikeus menee perustelemaan lapsen silpomista lapsen oman edun kannalla, kyllä on paljon enemmän tekemistä sen kanssa, että korkein oikeus kokee, että eivät ne voi olla se taho, joka on määrittämässä Suomessa ikään kuin niitä tehtäviä, mitä meillä on. Siis meidän pitäisi olla määrittämässä, ovatko nämä silpomiset poikien osalta kiellettyjä vai eivät. Ja nyt ikään kuin yhden ennakkopäätöksen perusteella tämä asia koskisi aivan niin kuin tuhansia ja tuhansia poikia. Jos rehellisiä ollaan, niin kyllä siinä täytyy sitten jotkut perusteet löytää, että voidaan sanoa, että ei tuomita. Muutenhan tämän päätöksen myötä, ilman että eduskunta olisi hyväksynyt, tulisi Suomeen tällainen aika massiivinen muutos, joka koskisi useita ihmisiä. Ja näinhän sen ei pitäisi mennä. Että meidän lainsäätäjänä pitäisi siitä päättää.

Edustaja Zyskowicz, puhuitte siitä, kuinka tällä poikalapsen silpomisella ei ole vaikutuksia seksin harrastamiseen. Toki siis tiedetään se, että tuntoherkkyys pienenee. Ja se johtuu siitä yksinkertaisesta tekijästä, että se esinahka suojaa sitä miehen sukuelimen kaikista tuntoherkintä osaa, terskaa, sitä ympäristöä. Ja kun se on poissa, niin sen jälkeen tämä herkin osa koko ajan hankaa tuolla lahkeissa eri paikkoihin. Kun sitä suojaa ei ole, niin totta kai se tuntoherkkyys on pienempi. Tästä me olemme paljon kuulleet, että moni jopa keuhkelee sillä, että kestää kauemmin tulla. Tämän voi myöskin muotoilla näin päin. Mutta vaikka kestäisi kauan tulla ja haluaisi, että orgasmin kestäisi kauemmin tulla, niin sen pitää olla kuitenkin aina sen miehen oma päätös, jos hän haluaa leikkauttaa sen sukupuolielimen ja vaikuttaa sillä tavalla seksielämään. Toki tämä voidaan näin käsittää molempaan suuntaan.

Mutta tiedän, että te, edustaja Zyskowicz, tykkäätte lukea kovin paljon lehtiä. Huomaan, että teillä on aina siellä pöydällänne lehtiä, varsinkin Helsingin Sanomia ja iltapäivälehtiä. Ja en usko, että teiltä on voinut mennä ohi Helsingin Sanomien iso artikkeli, jonka otsikkona on "Moshen seksielämä kärsii hänen vanhempiensa päätöksestä". Tämä Moshé on siis juutalainen mies, joka täällä Suomessa asuu. Uskon, että olette lukenut tämän tarinan. Näitä tapahtuu ihan juutalaisen yhteisön keskuudessakin, ja sitä vastustusta on jo sielläkin, vaikka julkisesti varmaan yhteisön parissa ei välttämättä uskalleta kritisoida. Pyydän teitä tutustumaan, edustaja Zyskowicz, myöskin Sexpon lausuntoon liittyen poikien ei-lääketieteelliseen ympärileikkaukseen. Uskon, että se varmasti valottaa vielä näitä haittoja, mitä siitä voi seurata. [Ben Zyskowicz: Ette kertonut, mistä tutkimuksesta puhutte! Ei kai Moshen kertomus yksin riitä!] — Ei. Mutta pyydän tietä menemään Sexpon sivulle lukemaan heidän lausuntonsa. He ovat asiantuntijaelin, ja he kokoavat tietoa meitä päättäjiä varten. [Ben Zyskowiczin välihuuto — Puhemies koputtaa]

Sitten näin yleisesti täytyy vielä sanoa se, että hämmästelen sitä, kuinka vaikea tämä asia voi olla täällä. Tiedän sen, että Tanskassa ja Islannissa myöskin on lakihankkeita tähän liittyen, että on yritetty saada muutettua myös poikien silpomista kielletyksi tai kriminalisoiduksi, mutta ei ole saatu. Kyse ei ole siitä, että missään päin maailmaa ei ajateltaisi niin, että poikia ei saisi silpoa. Tällaisista toivetta on ympäri maailmaa, ja Tanskassa ja Islannissa on ollut jo lakialoitteet tähän liittyen, mutta ne eivät vielä ole edenneet. Se on nyt vain ajan kysymys, mikä maa ne ensimmäisenä kieltää.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2020 vp

Mutta olen ihmetellyt, miten tämä on niin vaikeaa. Kai tässä nyt täytyy loppupeleissä sitten tehdä se johtopäätös, että meillä ei ole eduskuntana valitettavasti rohkeutta asettua mieluummin poikalapsen itsemääräämisoikeuden ja koskemattomuuden puolelle, kun vaaka-kupissa toisella puolella on monikulttuurisuus ja monikulttuuriset tavat ja traditiot, joita pitäisi samaan aikaan pystyä puolustamaan. Eihän tässä ole mistään muusta kyse. Me olemme kuulleet täällä perusteluja — kun olen kysynyt itse, minkä takia siitä olisi jotain hyötyä tai se olisi lapsen etu — joissa puhutaan juuri näistä kulttuurisista tekijöistä ja yhteisöön kiinnittymisestä ja niin edelleen, vaikka tämä lapsi myöhemmin tekisi sen päätöksen, että hän ei halua kuulua siihen, hänestä tulee vaikka ateisti tai hän kääntyy kristityksi, hän on messiaaninen juutalainen, ja hän kääntyy mihin tahansa uskontoon, missä ei tarvittaisi tätä. Eli kyllä tässä on loppupeleissä sitten siitä kyse, että jälleen sen monikulttuurisuuden alttarille viedään uusi asia, ja se on nämä poikalapset. Ihmettelen sitä. Tämän pitäisi olla niin yksinkertainen asia, että on tervettä kudosta, jota leikataan pois ja jota ihminen ei koskaan enää saa takaisin. Minkä takia meillä pitäisi olla oikeus päättää pienen lapsen puolesta, kun ei tyttöjenkään puolesta? Ei pitäisi olla.

Aivan viimeinen asia on vastaukseni edustaja Hyrkölle. Hän totesi täällä aikaisemmin niin, että häntä oli häirinnyt se, että ikään kuin oltaisiin täällä väitetty, että ei olisi muita, jotka eivät edistäisi poikien asiaa. Tämä on olkiukko, ja tämä kuultiin hyvin monen edustajan suusta. Kyse ei ole siitä, että me olisimme väittäneet, että kukaan muu ei täällä halua ajaa poikien asiaa. Ei tietenkään. Meidän keskeinen väitteemme on ollut se, että me emme ole nähneet, että kukaan muu täällä salissa olisi selkeästi sen puolella, että ei-lääkietieteelliset ympärileikkaukset eli silpomiset pitäisi kriminalisoida. Ei yhden yhdessäkään puheenvuorossa perussuomalaisten ulkopuolella ole kuultu tällaista signaalia. Ja meillä on tässä nyt mikrofoni auki, jokainen teistä voi painaa nyt nappia. Minä jään odottamaan, tuleeko muista puolueista kansanedustajia, jotka nyt tulevat pitämään puheenvuoron, jossa he sanovat, että he haluavat, että kriminalisoidaan poikien ei-lääkietieteelliset silpomiset. Minä jään odottamaan, ja kamerat käyvät, täällä on aika useita kameroita. Katsotaan, kuinka monta tulee. — Kiitos.

20.43 Leena Meri ps: Arvoisa puhemies! Pidän tästä nyt varmaankin viimeisen puheenvuoron ja toivon, että kaikille on sitten selvää, että tämä tyttöjen ja naisten silpominen on Suomessa rangaistu. Sitä joudutaan nyt vielä selventämään, jotta se menee joka iikalle sinne takaraiioon. Tämä pitää ottaa joka yhteydessä puheeksi, kun se kerran kävi esille, että jotkut eivät tiedä, että tämä on Suomessa rangaistavaa: tyttöjä ja naisia ei täällä silvota.

Sitten ihan muutama kommentti vielä tässä siihen, mitä havaitsin.

Edustaja Zyskowicz, teille: Totesitte, että täältä meidän riveistämme on luettu kaiken maailman lausuntoja — toivottavasti nyt muistan oikein — toitte esille, että siteeraamme täällä lausuntoja. Tiedättekö, että esimerkiksi tämä Sulamaa-seuran lausunto on ihan asiantuntijakuulemisen lausunto? Eivät nämä ole mitä sattuu -lausuntoja. Ja nämä YK:n ihmisoikeusneuvoston näkemyksethän löytyvät täältä heidän lausunnoistaan, missä puhutaan nimenomaan poikien ympärileikkauksista. He ovat kanssa tuoneet nämä näkemykset siinä yhteydessä esille. Eivät nämä nyt ole mitään lehtileikkeitä vaan ihan asiantuntijakuulemisissa esitettyjä asioita.

Te kovasti tivaatte täällä erilaisia tutkimuksia ja sanotte ”käykää tutustumassa” mutta vetositte myös johonkin lääkärituttavaanne. Kertokaa ihmeessä myös hänen nimensä ja se,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2020 vp

mitä hän tästä toi esille. Te tykkäätte muilta vaatia selvityksiä mutta jätätte sitten itse kertomatta.

Hyvä, että nyt tarkensitte, että te ette väheksy suomalaista lääketiedettä, vaikka piditte yhdysvaltalaisista parempina tässäkin asiassa. Hyvä tietää, että arvostatte esimerkiksi suomalaista lastenkirurgiaa. Kyllä he varmasti tietävät, mikä aiheuttaa kipua lapselle ja mikä ei — ainakin paremmin kuin kukaan meistä täällä.

20.44 Sebastian Tynkkynen ps: Arvoisa herra puhemies! Nyt vielä viimeistä kertaa kysyn, kun olette syyttäneet meitä siitä, että ollaan sanottu, että kukaan muu täällä ei ajaisi poikien asiaa: me tiedämme, että te varmasti haluatte ajaa poikien asiaa muissa puolueissa pienillä stepeillä, te haluatte määritellä, missä olosuhteissa poikia saa silpoa — kyse on puudutuksesta, kyse on hygieenisistä olosuhteista, ammattilaislääkäri tekee tämän silpomisen — mutta löytyykö tästä salista perussuomalaisten ulkopuolelta yhtäkään edustajaa tai puoluetta, joka haluaisi kriminalisoida poikien ei-lääketieteelliset ympärileikkaukset? Nyt on vielä mahdollisuus painaa nappia, ottaa puheenvuoro, ja eduskunta hoitaa näillä kame-roillaan sen tiedotuksen. Jään odottelemaan. — Kiitos.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.